

We are Hiring

Company Drivers

For team 65 cents per mile+Safety Bonus.
For Single Driver Run 55 cents per mile.
For Team 65 cents per mile+safety bonus.
Call, Goldy Ph: 260-797-1122

BUYING OR SELLING A HOME IN MICHIGAN

734-330-7933
734-459-1010
gary@soldbysingh.com
soldbysingh.com

7 Offices to better Serve YOU!
Plymouth • Novi • Canton • Farmington Hills
Milford • Commerce Twp • Bloomfield Hills

Gurjeet Singh (Realtor)

BEST REAL ESTATE PACKAGE

Home Buying & Selling
in Michigan

Residential & Commercial
Loans

Home Improvement &
Renovation

Vikram Jit Singh
Loan Officer (NMLS# 1485377)
Solar Mortgage (NMLS# 68437)

Mallika Puri
Real Estate Agent

Loans Available in 26 States
CALL 734.709.9200

Nineteenth Year of Publication

ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@gmail.com

www.punjabtimesusa.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 19, Issue 44, November 3, 2018

20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਕੁਰਸੀ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਮੋਰਚੇ ਸੰਭਾਲੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦਬਦਬੇ ਖਿਲਾਫ ਉਠਿਆ ਰੋਹ ਸਿਖਰਾਂ ਉਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਰੋਹ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬਾਦਲ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾੜ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਨਾਟਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਛੱਡਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਕੌਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟਕਸਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਖਿੱਚਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥਕ ਧਿਰ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਦਾ ਇਹ ਪੈਂਤੜਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਪੁੱਠਾ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਟਕਸਾਲੀ

ਬਾਗੀਆਂ ਦਾ ਰੁਖ ਵੀ ਰੰਗ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗਾ

ਆਗੂ ਸਿਹਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੁਣ ਤਕੜੇ ਹੋ ਕੇ ਬਾਦਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਅਤੇ ਮਾਝੇ ਦੇ ਟਕਸਾਲੀ ਆਗੂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਤੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਉਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਨੇ ਤਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਦੀ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਮੋਰਚਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਨਾਟਕ ਹੈ। ਜੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਹਾਰ ਸਮੇਂ ਹੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਢਿੱਲੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਇਸ ਆਗੂ ਨੇ ਗੱਲ ਸਿਰੇ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਅੱਜ ਵੀ ਸੁਖਬੀਰ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਉਠੀਆਂ ਬਾਗੀ ਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਕਹੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਪਰ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕੌਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਾਅਰੇ ਮਰਵਾ ਲਏ। ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਬਾਗੀ ਸੂਰਾਂ ਮੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਲੈਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋਣ ਵਿਚ ਹੀ ਭਲਾਈ ਹੈ। ਮੌਕਾ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਵੇਖ ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਵਿਚ ਹੀ ਭਲਾਈ ਸਮਝੀ। ਅਜਿਹੀ ਰਣਨੀਤੀ ਪੰਜ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਅਪਣਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਸ ਵਕਤ ਮੌਜੂਦਾ ਬਗਵਤੀ ਸੂਰ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਹੀ ਬਾਦਲ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਬਣਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉੱਤੇ)

‘ਆਪ’ ਵਿਚ ਏਕੇ ਲਈ ‘ਦਿੱਲੀ ਅਜੇ ਦੂਰ’

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਗੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਏਕੇ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਫੂਕ ਨਿਕਲ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਚੱਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣ ਲਈ

ਸਨ ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਆਪਹੁਦਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਸਭ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੇ ਸਾਲ 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੰਜ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ

ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਧੜਾਧੜਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਕੁਝ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਉਚੇਚੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਕਿ ਨਾਰਾਜ਼ ਆਗੂਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰੋਸੇ ਦੂਰ ਕਰ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ। ਬਾਗੀ ਧੜੇ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵੀ ਤੈਅ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਿੱਟੇ ਵੀ ਨਿਕਲਦੇ ਦਿਸ ਰਹੇ

ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਹਿਰਾ ਧੜੇ ਨਾਲ ਸੁਲੂ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗੀ। ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਦੋਗਲੀ ਨੀਤੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਪਾਖੰਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਐਲਾਨੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚਾ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਨਵੇਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਐਲਾਨ ਕੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉੱਤੇ)

ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਥਾਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ‘ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤਾਜ਼ਾ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਠੋਸ ਰਣਨੀਤੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਹੀ ਦਬਦਬਾ ਸੁਰ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਕੌਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਤਾਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ‘ਤੇ ਤਵੱਕੋ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਗੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਵੱਲ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਤੇ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਘੇਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੌਰ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਮੋਹਰ ਲਗਵਾ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਦਰ ਲੱਗੀ ਬਗਵਤ ਦੀ ਅੱਗ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਧੁਖਦੀ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੂਹਰੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਰਕਰਾਰ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚਾ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ‘ਤੇ ਭਾਰੂ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2019 ਵਿਚ ਸੱਤਾਂ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਰ ਪੈਣਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

India Palace Restaurant And Banquet Hall

Restaurant-Fine Indian Cuisine
4213 Lafayette Road, Indianapolis, IN
(Ph:317-298-0773)
Banquet Hall Available Up to 550 People

Amber Indian Restaurant

Restaurant-Fine Indian Cuisine
12510 N. Meridian St., Carmel, IN
Ph: 317-580-0828

We do private party's & catering at your home or business.

Call, Lakhvir S. Johal
Ph: 317-709-7800
www.indianpalaceindy.com
www.AmberIndianRestaurantCarmel.com

Fall Special Fare

Jan 10th to 31st March, 2019

ਦਿੱਲੀ \$849

ਟੈਕਸ ਸਮੇਤ

734 838 9998

WorldWide Travel
www.fly2world.com
866 66 INDIA
4 6 3 4 2

24 ਘੰਟੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੇਵਾ

Fares shown are from Detroit and may change without notice, please call our office for more details. Other conditions apply.

Buying/Selling

in Michigan

All types of Residential & Commercial properties. Gas Stations, Liquor Stores, Hotels, Plazas, Truck Terminals etc.
All types of loans.

Raj Shergill
Associate Broker

Landmark Realty

40600 Ann Arbor Rd., Suite# 150, Plymouth, MI 48170

Call: 734-751-4455

rajsshergill@yahoo.com

**ਦੀਵਾਲੀ
ਮੁਬਾਰਕ**

**ATLANTIS
BANQUETS**

1273 N Rand Rd, Arlington Heights, IL 60004

**100 ਤੋਂ 600 ਬੰਦਿਆਂ ਲਈ
ਪਾਰਟੀ ਹਾਲ**

**ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਭਾਰਤੀ ਸਵਾਦੀ ਖਾਣੇ**

**ਐਟਲਾਂਟਿਸ
ਬੈਂਕੁਇਟਸ**

**ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ
ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ
ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੌਕਾ**

**ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹਾਲ
ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮਾਹੌਲ**

ਕੇ ਕੇ ਪੰਮਾ

**ਫੋਨ: 847-219-7432
847-259-0013**

ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਸਮਾਗਮ ਜਾਰੀ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭਿੰਨ-ਭੇਦ ਤੋਂ ਅੰਗਰੀਣ, ਨਿਬਾਇਆਂ ਅਤੇ ਨਿਤਾਇਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ 26ਵੀਂ ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸੰਸਥਾ (ਪੀ. ਐਚ. ਓ.) ਵਲੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਂਈਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਗਲਾ ਸਮਾਗਮ ਆਉਂਦੀ 4 ਨਵੰਬਰ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਵਾਕੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਰੁਕਫੀਲਡ (3675 N. Calhoun Road, Brookfield, WI 53005) ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਓਕ ਕਰੀਕ (7512 South Howell St., Oak Creek, WI 53154) ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ ਮਾਇਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ 11 ਨਵੰਬਰ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ (1280 Winnetka St., Palatine, IL. 60067) ਅਤੇ 18 ਨਵੰਬਰ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਸੈਂਟਰ, ਲੈਨਸਿੰਗ (4701 Pleasant Grove Rd., Lansing, MI 48910) ਵਿਖੇ ਹੋਣਗੇ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਫੋਨ: (847) 975-3877, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਫੋਨ: (847) 809-6145, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੰਸਰਾ ਫੋਨ: (847) 991-7761 ਜਾਂ ਜੈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਫੋਨ: (224) 456-8096 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

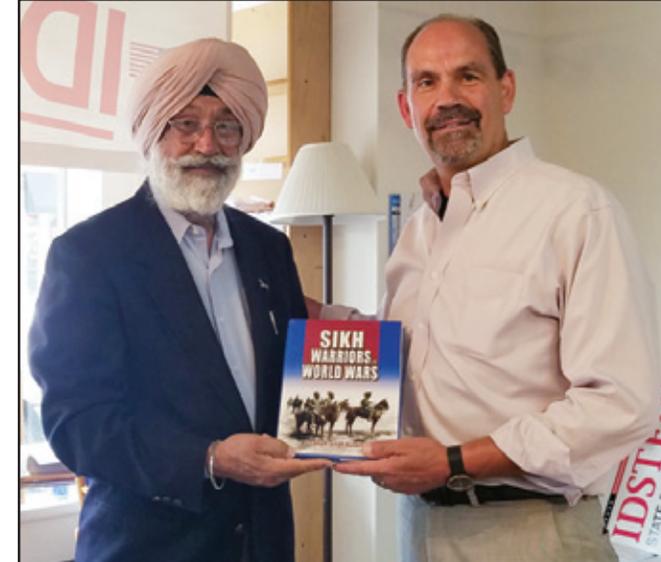
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਚ ਕਾਰ ਸੇਵਾ 10 ਨੂੰ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਜਥੇ ਵਲੋਂ ਆਉਂਦੀ 10 ਨਵੰਬਰ, ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੋਰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਤੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਚੌਗਿਰਦਾ ਸਰਦੀਆਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਦੀ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਜਥੇ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਦਸਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਈ ਜਾਏਗੀ ਅਤੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਉਪਰਾਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਰਗਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੋਰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸ. ਔਲਖ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਨ, ਮਨ ਅਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਪੀਜ਼ੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਬੀਬੀ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਸਲੂਜਾ ਕਰਨਗੇ।

ਕੈਨ ਆਈਡਸਟੀਨ ਵਲੋਂ ਇਲੀਨਾਏ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਇਲੀਨਾਏ ਸਟੇਟ ਅਸੈਂਬਲੀ ਲਈ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ 62 ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੈਨ ਆਈਡਸਟੀਨ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਲੀਨਾਏ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਹਿਲਾ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਫਲਾਇਰ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਆਈਡਸਟੀਨ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਉਪਰਾਲੇ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਇਲੀਨਾਏ ਸਟੇਟ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ 'ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਡੇਅ ਆਫ ਸਿੱਖ ਪਰਾਈਡ' ਸਬੰਧੀ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਿਲ ਵਰਜੀਨੀਆ ਦੀ ਸਟੇਟ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ. ਔਲਖ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਿੱਖ ਵਾਰੀਅਰਜ਼ ਇਨ ਵਰਲਡ ਵਾਰਜ਼' ਵੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ।

ਸ. ਔਲਖ ਕੈਨ ਆਈਡਸਟੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

Health Insurance

Are You Covered?

Open Enrollment Under Affordable Care Act
11-1-2018 to 12-15-2018 Only 45 Days
We Can Help To Choose Right Plan

We ALSO have low cost PPO plans with nations largest network, Medicare Supplement over 65.

Call or Text Now: Rakesh S.
Cell (219) 746-3435
 rakeshsansoya@hotmail.com

We are licensed in Indiana & Illinois.

9605 Cypress Ave., Munster, IN 46321 Rakesh S.

SAFEWAY

Commercial Driver's Institute

www.safewaycommercial.com

Weekend Classes Available Upon Special Request.

- *Highly Qualified & Friendly Instructors.
- *Comprehensive Training with One-on-One Driving Instruction.
- *Affordable Fee Structure.
- *Unique Training Modules Designed to Match Each Student's Training Requirement.
- *Flexible Training Schedule.

Ph: 317-442-4030 or 317-238-0017

2222 Bluff Road, Indianapolis, IN 46225
 andy@safewaycommercial.com

Health Insurance

Qualified Health Plans Under Affordable Care Act

Hurry!

Only 45 Days.

Open Enrolment
 From 11-01-2018 to 12-15-2018

We also have low cost PPO plans with Nation's Largest Network.

We are licensed in Indiana, Ohio & Texas.

Call or Text Now
Baljinder Singh Saini
Ph: 317-441-1440

E-mail: sainibaljinder13@gmail.com
 Office: DeFrantz Insurance
 7780 N. Michigan Road, #C
 Indianapolis, IN 46268
 www.defrantzinsurance.net

Baljinder Singh Saini

‘ਆਪ’ ਵਿਚ ਏਕੇ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਪਿਆ ਬੁਰ

ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ‘ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਇਕਜੁਟਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਹਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਧੜੇ ਨੇ ਪਹਿਲ ਕਰਦਿਆਂ ਬਕਾਇਦਾ ਸੁਖਪਾਲ ਖਹਿਰਾ ਧੜੇ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਮਗਰੋਂ ਚਾਹੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨਰਮ ਨਜ਼ਰ ਆਈਆਂ ਪਰ ਲਕੀਰ ਅਜੇ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਅਜੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ‘ਤੇ ਯਕੀਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਪਾਲ ਖਹਿਰਾ ਧੜਾ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ‘ਤੇ ਕਾਇਮ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਏਕਾ ਵੱਡੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਹਿਤ ਹੀ ਹੋਏਗਾ। ਖਹਿਰਾ ਧੜਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੰਗ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹਿਮਤ ਵੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਦਖਲ ਵੀ ਘਟਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਅਗਲਾ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖਹਿਰਾ ਧੜੇ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਫਿੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦਰਅਸਲ, ਖਹਿਰਾ ਧੜੇ ਦੀ ਬਗਵਾਤ ਮਗਰੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੂਰਾ ਜਥੇਬੰਦੀ ਢਾਂਚਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ

ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਦੀਆਂ ਸਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਆਪ’ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਢਾਂਚਾ ਭੰਗ ਕਰ ਕੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ‘ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਧੜੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਇੰਨਾ ਮੂਰਖ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਲਗਭਗ ਸਿਆਸੀ ਪਤਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਂ।

ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਖਹਿਰਾ ਧੜੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ ਏਕੇ ਮਗਰੋਂ ਭਗਵੰਤ

ਮਾਨ ਧੜੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਛੱਟੀ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਖਹਿਰਾ ਧੜੇ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ

ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਖਹਿਰਾ ਧੜੇ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਢਾਂਚਾ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਲੇਸ਼ ਹੋਰ ਵਧਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਹੈ। ਖਹਿਰਾ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਸੁਖਪਾਲ ਖਹਿਰਾ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਰੜ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਕੰਵਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਖਹਿਰਾ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਵੱਡੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਠੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਏਕੇ ਦਾ ਰਾਹ ਇੰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ।

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2012 ‘ਚ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਸਜ਼ਾ ‘ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਅਪੀਲਾਂ ‘ਤੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਸੁਣਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬਹਿਸ ਸੁਣਨ ਉਪਰੰਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਹੈ।

ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੇ ਹਾਈ ਕਮਾਨ: ਗਾਂਧੀ

ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਏਕਤਾ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਹਵਾਈ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਹੋਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਕੇ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਏਕਤਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਬਕਾ ਕਨਵੀਨਰ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਨੇ ਕਹੇ।

ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ‘ਆਪ’ ਦੇ 27 ਵਿਧਾਇਕ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਗਈ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਮ ਨਾਥ ਕੋਵਿੰਦ ਨੇ ਲਾਭ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 27 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਰੋਗੀ ਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਰਾਏ ਮਗਰੋਂ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਿਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ‘ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਗੀ ਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ 27 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਉਪਰ ਲਟਕੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਹਟ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਭੋਰ ਆਨੰਦ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਰੋਗੀ ਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ 27 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 27 ਵਿਧਾਇਕ ਰੋਗੀ ਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਲਾਭੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਲਾਭ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਹੇਠ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਇਹ ਸਮਿਤੀ ਇਕ ਸਵੈ ਸੇਵੀ

ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤੇ ਸਾਥੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਕਨਵੀਨਰ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅੰਸੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਅਤੇ 11 ਵਿਧਾਇਕ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹੇਠ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਸੰਸਥਾ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 27 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸੁਚਾਰੂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰੋਗੀ ਕਲਿਆਣ ਸਮਿਤੀਆਂ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਮਗਰੋਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ‘ਚ ਝਟਕੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜੰਗ ਭਖ ਗਈ ਹੈ। ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਚਾਰਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਇਸੇ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਠਕਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲਾਤ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵੀ ਬੇਅਸਰ ਜਾਪ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਨਜਿੰਦਰ

ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਚਾਰਜ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ।

ਕਾਬਲੇਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦਰਮਿਆਨ ਛਿੱਤੀ ਜੰਗ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਪਟਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਿੱਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਤੇ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿਰਸਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

ਸਿਰਸਾ ਦੀ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜੀਕੇ ਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਾਣਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਦੋਵਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਬੈਠਕਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਬੇਅਸਰ ਜਾਪ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਖੁਦ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜੀ.ਕੇ. ‘ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ ਲੁੱਟਣ ਦੇ ਦੋਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਟੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ ਕਿ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਕੇ. ਦਾ ਨਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ ਲੁੱਟਣ ਬਦਲੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਕਾਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ‘ਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀ.ਕੇ. ਵੱਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁਟਾਉਣ ਵੱਡਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਲ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਸਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਕਮੇਟੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਜੀਕੇ ਵੱਲੋਂ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਹ ਖੜਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਡੀ.ਐਸ.ਜੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਚਾਰਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ।

ਇਕਦਮ ਕਿਉਂ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਹੈ ਟਕਸਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ?

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਕਟ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੰਕਟ ‘ਤੇ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਸੁਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਝਤੀਆਂ ਹੀ ਲੱਗ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਨਾਂ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹਨ। ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੋਂ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਛੋਟੇ ਹਨ, ਨੇ ਸਿਹਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਚਾਨਕ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾ ਲੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਆਗੂ ਭਾਵੇਂ ਸਿਹਤ ਪੱਖੋਂ ਬਾਦਲ ਨਾਲੋਂ ਉਮਰ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਹਨ ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵੀ ਹਨ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਫਰ ਦੀ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵੱਡੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਕਾਮ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਨੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ

ਵੀ ਸਮਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖਣਗੇ। ਡਾ. ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ-ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਫਲਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ

ਮਾਝੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਸੁਰਾਂ ਅਲਾਪ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਧਮਾਕਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਆਗੂ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗੋਲਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮੁੜ ਚੋਣ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸੰਕਟ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਸਿਹਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਝੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਲੀਡਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਨੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿਹਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਬਾਗੀ

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਿਚ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਨੇ ਕਸੂਤੀ ਫਸਾਈ ਸਰਕਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ 55 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਸੂਤੀ ਫਸ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੱਦ-ਬਦਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਸਥਾਨਾ ਨੂੰ ਨਾਟਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਭੇਜਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤਾਕਤਾਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ। ਤਬਾਦਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਗੁਜਰਾਤ ਕਾਡਰ ਦੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਅਸਥਾਨਾ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ।

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. 'ਚ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਨਾਲ ਬੇਯਕੀਨੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1986 ਬੈਚ ਦੇ ਉਤੀਸਾ ਕਾਡਰ ਦੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਐਮ. ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਰੈਂਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੈਚ ਦੀ ਡੀਜੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਇੰਪੈਨਲਮੈਂਟ ਅਜੇ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੂਤਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਏਜੰਸੀ ਸਬੰਧੀ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਿਆਂ 23 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਤਫਸੀਲ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿਚ 12 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ

ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਸਥਾਨਾ ਵੱਲੋਂ 24 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ (ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ) ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ.ਵੀ.ਸੀ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਸਥਾਨਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜਬਾਨੀ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਰਾਹੀਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕੋਲ ਦਾਇਰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਨਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਭੇ ਕਰਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਵੱਲੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਮੁਖੀ ਖਿਲਾਫ ਵਿੱਚੀ ਜਾਂਚ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ) ਏ.ਕੇ.ਪਟਨਾਇਕ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਰਾਓ ਨੇ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਆਰਜ਼ੀ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਮੁਖੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ 13 ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਓ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਿਚ ਜੁਆਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਕੰਮਕਾਜ

ਅਦਾਲਤੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਕਸੌਟੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੀ: ਜੇਤਲੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਦੋ ਸਿਖਰਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਾਂ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਅਖੰਡਤਾ ਤੇ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ।

ਰਾਫਾਲ ਦੇ ਡਰੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ: ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਵਰਾਜ ਅਭਿਆਨ ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਉਘੇ ਵਕੀਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਫਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਸੌਦੇ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਅੰਧੀ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਚਲਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੂੰ 21 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਫਾਲ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੌਦੇ ਲਈ ਰਿਲਾਇੰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ 4 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਮੇਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਭੂਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ 46 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੱਥੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਹਨ ਕਿ ਰਿਲਾਇੰਸ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਚੰਦੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੋਟੀ ਮਾਇਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹੀ ਕਰੇਗਾ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਰਾਓ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਇਸ ਪੱਖ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕਰੇਗੀ।

ਅਯੁੱਧਿਆ ਕੇਸ: ਜਨਵਰੀ 'ਚ ਹੋਵੇਗੀ ਸੁਣਵਾਈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਪੱਖੋਂ ਅਹਿਮ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ-ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਵਾਦ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ' ਮੁਹੱਰੇ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਲਈ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲਏਗਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹੱਲ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਇਜਲਾਸ 'ਚ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਲਿਆ ਕੇ ਅਯੁੱਧਿਆ 'ਚ ਮੰਦਰ ਦੀ ਤੁਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।

ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਕੇ. ਕੌਲ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਮ. ਜੋਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਯੁੱਧਿਆ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਵਾਦ ਕੇਸ 'ਚ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਉਹੀ ਬੈਂਚ

ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿਵਾਦ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਮੁਹੱਰੇ ਜਨਵਰੀ 'ਚ ਤੈਅ ਕਰਾਂਗੇ।" ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮਲੱਲਾ ਵੱਲੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੋਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸੀ ਐਸ ਵੈਦਿਆਨਾਥਨ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਜਨਵਰੀ, ਫਰਵਰੀ ਜਾਂ ਮਾਰਚ 'ਚ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਫੈਸਲਾ ਲਏਗਾ।" ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ 2-1 ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ 1994 ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਸਜਿਦ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਅਟੱਟ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਯੁੱਧਿਆ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਠਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਮਾਰ: ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਮੁੜ ਘੁਟਣ ਲੱਗਾ ਦਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮੁੜ ਤੋਂ ਧੁੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ ਫੈਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਜਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਹਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਗਿਰਾਵਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ (ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ.ਬੀ.) ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਹਵਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸੂਚਕ ਅੰਕ 381 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਬਹੁੱਦ ਖਰਾਬ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਅੰਕੜੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਡਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 50 ਤੱਕ ਏ. ਕਿਯੂ. ਆਈ. ਚੰਗਾ, 51 ਤੋਂ 100 ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ, 101 ਤੋਂ 200 ਤੱਕ ਦਰਮਿਆਨੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, 201 ਤੋਂ 300 ਵਿਚਕਾਰ ਖਰਾਬ, 300 ਤੋਂ 400 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹੁੱਦ ਖਰਾਬ ਅਤੇ 401 ਤੋਂ 500 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ. ਖੇਤਰ, ਗਾਜੀਆਬਾਦ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰਾਮ 'ਚ ਵੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਪੱਧਰ ਗੰਭੀਰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ 'ਚ ਹਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਰਾਬ ਰਹੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ 'ਚ ਗਿਰਾਵਟ ਲਈ ਉਸਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਧੂੜ, ਗੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋਣ

ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਉੱਗਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਫੈਲ ਰਹੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਹਿਲ ਕਦਮੀਆਂ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ ਪਰ ਸਬੰਧਤ ਪਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਦੀਆਂ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਹਿ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰ ਰਹੀ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਵਾਲੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਰਗੇ ਸਥਾਨਕ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।

ਲੰਡਨ 'ਚ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ ਦਾ ਹਾਰ 1.87 ਲੱਖ ਪੌਂਡ 'ਚ ਨਿਲਾਮ

ਲੰਡਨ: ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ ਕੌਰ ਦੇ ਗਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਰਿਹਾ ਪੰਨੇ ਤੇ ਨਿੱਕੇ ਮੋਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਜਿਆ ਹਾਰ ਨਿਲਾਮੀ ਦੌਰਾਨ 1.87 ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਵਿਚ ਵਿਕਿਆ।

ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਮਰਾਟ ਦੀ ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਮਹਾਰਾਣੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਇਹ ਹਾਰ ਆਪਣੀ ਅਨੁਮਾਨਤ ਕੀਮਤ ਜੋ ਕਿ ਅੱਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤੇ 1.20 ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਸੀ, ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਨਿਲਾਮ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਹਾਰ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਉਸ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਬੋਨਹੈਮਸ ਇਸਲਾਮਿਕ ਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਟ ਸੇਲ' ਤਹਿਤ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨਿਲਾਮ ਘਰ ਮੁਤਾਬਕ ਬੋਲੀ ਦੌਰਾਨ ਰੱਖੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ ਕੁੱਲ 18.18 ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਦੀ ਕਮਾਈ

ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੰਡੀਅਨ ਤੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਆਰਟ ਦੇ ਬੋਨਹੈਮਸ ਹੈਂਡ ਓਲਿਵਰ ਵ੍ਹਾਈਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਦੌਰਾਨ ਉਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲੀ ਦੌਰਾਨ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਾਫੀ ਸਖਤ ਸੀ। ਨਿਲਾਮੀ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹੋਰ ਵਸਤਾਂ ਬੋਲੀ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਖਮਲ ਦੇ ਕੱਪੜੇ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਧਾਗੇ ਦੀ ਕਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਨਾਲ ਢਕਿਆ ਚਮੜੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਤਰਕਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਬੋਲੀ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਵਿਚ ਨਿਲਾਮ ਹੋਇਆ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੇ ਇਹ ਤਕਰਸ਼ 1838 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਮੌਕੇ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਅੰਤਰ ਝਾਤ ਪਾਉਂਦੀਆਂ 120 ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਵੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।

ਭਾਰਤ 'ਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹਵਾ ਨੇ ਲਈ ਇਕ ਲੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ

ਮੁੰਬਈ: ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ (ਡਬਲਿਊ.ਐਚ.ਓ) ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਘੱਟ ਤੇ ਦਰਮਿਆਨੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ 5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ 98 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2016 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ

ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਇਕ ਲੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਹਵਾ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਏਅਰ ਪੋਲਿਊਸ਼ਨ ਐਂਡ ਚਾਇਲਡ ਹੈਲਥ: ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਾਈਬਿੰਗ ਕਲੀਨ ਏਅਰ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ 2016 'ਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹਵਾ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ 6 ਲੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ 93% ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ,

15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ 1.8 ਅਰਬ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ 5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ 63 ਕਰੋੜ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹਵਾ ਦਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦਾ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚਲਾ ਹੈਂਡਕ੍ਰਾਫਟਰ ਤਬਾਹ

ਜੰਮੂ: ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ 'ਤੇ ਪੁਣਛ ਅਤੇ ਝਲਾਸ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਥਿਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹੈਂਡਕ੍ਰਾਫਟਰ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੌਜ ਨੇ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਖੁਈਰਾਟਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਵਾਬੀ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ 23 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੁਣਛ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਹੈਂਡਕ੍ਰਾਫਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਗੋਲੇ ਸੁੱਟੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹੈਂਡਕ੍ਰਾਫਟਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਧੂੰਆਂ ਉਡਦਾ ਦੇਖਿਆ।

ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਇਕ ਲੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਹਵਾ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਏਅਰ ਪੋਲਿਊਸ਼ਨ ਐਂਡ ਚਾਇਲਡ ਹੈਲਥ: ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਾਈਬਿੰਗ ਕਲੀਨ ਏਅਰ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ 2016 'ਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹਵਾ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ 6 ਲੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ 93% ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ,

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰ ਮਦਨ ਲਾਲ ਖੁਰਾਣਾ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ 82 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਖੁਰਾਣਾ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਧੜਲੇਦਾਰ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪੰਜ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਰਾਣਾ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਨਾੜੀ ਫਟ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਕਾਫੀ ਢਿੱਲੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਛਾਤੀ ਦੀ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਤੋਂ ਉਹ ਸਰ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਲੋਹੀਆ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।

Punjab Times

Established in 2000
19th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388
Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Editor:

Amolak Singh Jammu
Astt. Editors:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Photographer

Kamaljit Singh Virdi
Ph. 847-502-2703

Our Columnists

Gurbakhsh Singh Bhandal
Baljit Basi
Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur
Major Kular
Corrpondents
Detroit, MI
Rajinder Syan
734-261-0936
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 100 ਡਾਲਰ
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ
ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ
ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ
ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ
ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.

**All disputes subject to
Chicago jurisdiction.**

ਚੀਨ 'ਚ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਬੰਦੇ ਬਣਦੇ ਨੇ ਅਰਬਪਤੀ

ਜ਼ਿੰਗਿਗਟਨ: ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਚੀਨ 'ਚ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅਰਬਪਤੀ ਬਣੇ ਹਨ। ਸਵਿੱਸ ਬੈਂਕ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਦਾਰੇ ਯੂ.ਬੀ.ਐਸ. ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ 2017 ਦਰਮਿਆਨ 2,158 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਦੌਲਤ 19 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 8.9 ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਵਧੀ ਹੈ, ਪਰ ਚੀਨ ਦੇ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੌਲਤ 'ਚ ਤਕਰੀਬਨ 39 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦੁੱਗਣਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਯੂ.ਐਸ.ਬੀ. ਆਲਮੀ ਦੌਲਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜੋਸਫ ਸਟੈਡਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਚੀਨ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ 'ਚ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ।' ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਇਹ ਸਿਰਫ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ, ਤਕਨੀਕ, ਨਵੀਂ ਖੋਜਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਚੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।' ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2017 'ਚ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੀਨ ਨੇ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅਰਬਪਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਿੰਨ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘਾ ਖੁਲ੍ਹਵਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਾਂਘਾ ਖੁਲ੍ਹਵਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਦੇਣ ਤਾਂ ਕਿ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਉਸ ਪਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਉਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ 18 ਸਾਲ ਬਿਤਾਏ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨਾਰੋਵਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ-ਭਾਰਤ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਅਧਾਰਤ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਇਥੇ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਸ ਨੂੰ ਇਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ। ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤਿੰਨ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਸਰਧਾਲੂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ, ਭਾਰਤੀ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਦਿਨ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਣ।

ਯਹੂਦੀਆਂ 'ਤੇ ਵਰੁਈਆਂ ਗੋਲੀਆਂ, 11 ਮੌਤਾਂ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਪਿੱਟਸਬਰਗ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ 11 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਮਰਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਮਲਾਵਰ ਰੌਬਰਟ ਬੋਵਰਸ (46) ਰੌਲਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਲ ਜ਼ਿਊਸ ਮਸਟ ਡਾਇ ਯਾਨੀ ਸਾਰੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਯਹੂਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਦੇ ਭਵਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਸਲੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੀ ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਨਸਲੀ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਖੁੱਸ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਟਰੰਪ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗੈਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਆਰਡਰ ਲਿਆਉਣ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਗੈਰ ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਟਰੰਪ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ

ਹਨ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ 85 ਸਾਲ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਰਤੀਆ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾਇਕ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 14ਵੀਂ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਬਰਬ ਰਾਇਟ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਹਾਊਸ ਆਫ ਰੀਪ੍ਰਜ਼ੈਂਟਿਵ ਅਤੇ ਸੈਨੇਟ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਆਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਹੋ ਕੇ ਰਹੇਗਾ।

ਉਚਾਈ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਭਾਰਤੀ ਜੋੜੇ ਦੀ ਕਾਰਨ ਮੌਤ

ਸੈਨ ਹੋਜੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ: ਯੋਜੋਮਾਈਟ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਜੋੜੇ ਦੀ 800 ਫੁੱਟ ਉਚੀ ਚੋਟੀ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ (29) ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਮੂਰਤੀ (30) ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ।

'ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਕਰੋਨੀਕਲ' ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਜੋੜਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਨਿਉ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਤਬਦੀਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਨੂੰ ਸਿਸਕੋ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਸਿਸਟਮਜ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਜੋੜਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਖਤਰਨਾਕ ਥਾਂਵਾਂ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਇਕ ਬਲੋਗ 'ਹੌਲੀਡੇਅਜ਼ ਐਂਡ ਹੈਪਿਲੀਐਂਟਰਾਫਟਰਜ਼' ਲਿਖਦੇ ਸਨ। ਲੰਘੇ ਵੀਰਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਟੈਫਟ ਪੁਆਇੰਟ ਹੋਟੋ ਰੇਜ਼ਰਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਯੋਜੋਮਾਈਟ ਵੈਲੀ, ਯੋਜੋਮਾਈਟ ਫਾਲਜ਼ ਤੇ ਅਲ ਕੈਪਟੇਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦੀਦਾ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ।

ਕੁਰਸੀ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਮੋਰਚੇ ਸੰਭਾਲੇ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੜਾਈ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬਾਗੀ ਸੁਰਾਂ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸਿਪਾਹੀ

ਹਨ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਡਟੇ ਰਹਿਣਗੇ; ਪਰ ਬਾਦਲਾਂ, ਖਾਸਕਰ ਸੁਖਬੀਰ ਖਿਲਾਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਰ ਕਾਫੀ ਸਖਤ ਹਨ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਟਕਸਾਲੀ ਆਗੂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਖਿਲਾਫ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਿਆਸੀ ਪੱਖੋਂ ਢਹਿੰਦਿਆਂ ਕਲਾਂ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਸ ਲਈ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ

ਦੀਆਂ ਮਾਤੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਹੀਂ, ਬਾਹਰੀ ਘੇਰਾ ਵੀ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ

'ਆਪ' ਵਿਚ ਏਕੇ ਲਈ 'ਦਿੱਲੀ ਅਜੇ ਦੂਰ'

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਪਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਧੜੇ ਦੇ ਲੀਡਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਧੜਾ ਖਹਿਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੁਖਪਾਲ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਵੀ ਨਵਾਂ ਸਿਆਸੀ ਫਰੰਟ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੱਤ ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਮੌਜੂਦਾ ਚਾਂਚੇ ਨੂੰ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਫਰੰਟ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵਧਣਗੇ। ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਟਕਸਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਟੈਲੀਫੋਨ ਉੱਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੈਂਸ ਭਰਾ ਵੀ ਖਹਿਰਾ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਕੁਝ ਲੀਡਰ ਖਹਿਰਾ ਨਾਲ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਖਹਿਰਾ ਧੜਾ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਸਿਆਸੀ ਫਰੰਟ ਦਾ ਖਾਕਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਧਰ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਖਹਿਰਾ ਧੜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਹਿਤ ਹੀ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖਹਿਰਾ ਧੜਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਛੇ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਗੇ। ਬਾਗੀ ਧੜੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮੰਗ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਚੋਣ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੌਜੂਦਾ ਚਾਂਚਾ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਖਹਿਰਾ ਧੜੇ ਦੇ ਬਾਗੀ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਐਲਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਚਾਂਚਾ ਭੰਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਧੜੇ ਨੂੰ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜੇਗਾ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਧੜਾ ਅਜਿਹਾ ਰਿਸਕ ਲੈਣ ਤੋਂ ਡਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚਾ ਲਈ ਬੈਠੀਆਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਸੱਦਾ ਦੇ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਬਾਦਲਾਂ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵੀ ਬਾਦਲਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਨਿਕਲੇਗਾ ਪਰ ਜਿਸ ਵੰਗ ਨਾਲ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸਖਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਸਮੇਤ ਕਾਬੂ

ਵੀਗੋ ਕਾਉਂਟੀ, ਇੰਡੀਆਨਾ: ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ 22 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਰਵਿੰਦਰ ਕਲੇਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 5 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਰਵਿੰਦਰ ਕਲੇਰ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ) ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਓਹਾਇਓ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਦੇ ਕਰੋਟਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਵੇਰੇ 10.30 ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੈਮੀ ਟਰੱਕ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕੋਕੀਨ ਅਤੇ ਮੋਥ ਨਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ।

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ	ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ	ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ	ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁਰਾ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ	ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ	ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ	ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ	ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ	
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ		

ਸ਼ਾਰਲਟ ਵਿਚ ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਸ਼ਾਰਲਟ, ਨਾਰਥ ਕੈਰੋਲਾਈਨਾ (ਜੁਗਰਾਜ ਗਿੱਲ): ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 'ਕਲਗੀਧਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ' (ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ) ਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਟੈਕਸਸ ਚੈਪਟਰ ਦੀ ਮੁਖੀ ਬੀਬੀ ਰਵੀਦੀਪ ਕੌਰ ਮੁਕਤਾ ਤੇ ਬੀਬੀ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਪ੍ਰਸਾਰ ਤੇ ਦਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀਵਾਲ, ਸਕੱਤਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਘੇ ਵਪਾਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿੱਖਿਆ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ 129 ਸਕੂਲ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 65 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਧਿਆਪਕ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਡਾਕਟਰ, ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਤੇ ਅਫਸਰ ਬਣੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਬੱਚੇ 'ਨਾਸਾ' ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰੋਜੈਗਸ਼ਾ ਲਈ ਵੀ ਚੁਣੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੀਬੀ ਮੁਕਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਸਕੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗੁਪਤ ਏਜੰਸੀ (ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ.) ਨੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ 25-30 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜੁਰਮ ਹੋਣੇ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘਟ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਹਣੇ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ ਨਸ਼ੇ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੋੜਾ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ

ਕੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਟੀਚਾ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 129 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 500 ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ 65000 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 8 ਲੱਖ ਤਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਗੋਰੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਬਣਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਅਕੈਡਮੀ ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਨੇੜੇ ਰਾਜਗੜ੍ਹ, ਤਹਿਸੀਲ ਪਛਾੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਰਮੌਰ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੇ ਪਹਾੜੀ, ਸੁੰਦਰ, ਰਮਣੀਕ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1986 ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਛੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ 129 ਸਕੂਲ, ਦੋ

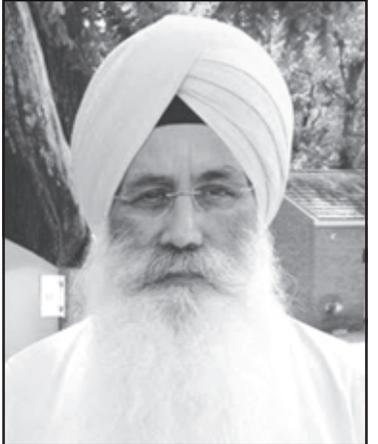
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਇਕ ਆਨਲਾਈਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਤਿੰਨ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਥੋਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜ਼ਿਮਲਾ, ਸਨਾਵਰ ਅਤੇ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਂਢੀ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ, ਪ੍ਰਜੀਸ਼ਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਰੁਹਾਨੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਵੀ ਪਰਪੱਕ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੋਰ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਗੁਰੂ ਕਾਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜੋ 500 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ ਸੁਰਗਵਾਸ

ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ (ਬਿਊਰੋ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ ਦੇ ਅਨਿਨ ਸੇਵਕ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਦੇ ਅਖੀਰ ਲੰਘੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 27 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਫਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ। ਉਹ 67 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਪਤਨੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਨੂੰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਪੁਤਰ ਸਮਵਿਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ, ਤੇਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ ਅਤੇ ਇਕ ਧੀ ਮੀਸ਼ਾ ਕੌਰ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ।

ਸਵਰਗੀ ਸ. ਪੰਨੂੰ ਪਿਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹੁਜ਼ੂਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਹਾਨਖੇਲਾਂ ਤੋਂ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ-ਰੂਪੀ, ਨੀਲਮ ਅਤੇ ਜੌਲੀ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਭਰਾ ਸਨ।

ਉਹ ਪੱਕੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਸਨ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੈਕਟਰੀ ਵੀ ਰਹੇ। ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਉਹ ਅਣਥਕ ਸੇਵਕ ਸਨ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ ਸੰਡੇ ਸਕੂਲ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਗਹਿਰੇ ਦੁਖ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸਾਂਤੀ ਲਈ ਆਉਂਦੀ 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਰਖਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਬਰਨਸ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ ਵਿਚ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਮਵਿਤ ਸਿੰਘ ਫੋਨ 630-936-8039 ਅਤੇ ਤੇਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਫੋਨ 765-543-4342 ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵੇਟਰ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿਚ ਇੰਡੀਆ ਪੈਲੇਸ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਵੇਟਰ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਲਖਵੀਰ ਜੌਹਲ

ਫੋਨ: 317-709-7800

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143
Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

ਸੈਲਮਾ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਸ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਸ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਵਰਗੀ ਬੈਂਸ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੈਲਮਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿਣ ਪਿਛੋਂ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਥਾਂਦੀਆਂ (ਨੇੜੇ ਬੰਗਾ), ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਸਨ। ਸਵਰਗੀ ਬੈਂਸ ਬਹੁਤ ਸਾਂਤ ਸੁਭਾਅ, ਇਮਾਨਦਾਰ ਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਸੱਜਣ ਸਨ।

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Professionally qualified well settled American citizen match for jatt sikh girl 24/5'5" MBBS, Passed USMLE Step 1 with high scores. Currently in India. Contact: 001-778-552-8628, 91-98760-61260,630-407-7577 or e-mail: dr.pardeepgill3@gmail.com

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਚਾਹਲ, 27 ਸਾਲ, 5'-10", ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬੀ. ਟੈਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਲਈ ਅਮਰੀਕਨ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਪੀ. ਆਰ. ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਭਰਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਮਰੀਕਾ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਵੈਲ ਸੈਟਲਡ ਹਨ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 734-709-5997 ਜਾਂ 734-837-8799

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Suitable Jatt Sikh match sought for our daughter, PhD, 38 years, 5'-9", Beautiful and slim, never married, works as a Scientist in New York. Family from Ferozepur. Contact: gks27@cornell.edu

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Looking for a suitable beautiful educated US citizen/green card holder girl, at least 5'-6" or more, for Sikh clean shaven handsome boy 40 yrs, 6', US born MBA. Owns family established business. Cast no bar. Contact: 513-546-7246

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Suitable Ramgariha Sikh match sought for our daughter, M.Sc. (Botany), Currently enrolled in LPN (US), 28 years, 5'-7", Beautiful and slim, Residing in Chicago. Pl. Contact: manpreets1211@gmail.com

ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆਈ ਜਹਾਜ਼ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ, 189 ਮੌਤਾਂ

ਜਕਾਰਤਾ: ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਲਾਇਨ ਏਅਰ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮਲੇ ਸਮੇਤ 189 ਮੁਸਾਫਰ ਸਵਾਰ ਸਨ, ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਯਾਤਰੀ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਜਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ 13 ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਡਾਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਦਸੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਫਿਲਮਾਈ ਗਈ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਸਤਹਿ 'ਤੇ ਤੇਲ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਪਰਤ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਬੇਇੰਗ 737 ਐਮਏਐਕਸ-8 ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਪਾਇਲਟ ਭਾਰਤ ਦਾ ਭਵਜ ਸੁਨੇਜਾ ਸੀ। ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਪੰਗਕਾਲ ਪਿਨਾਂਗ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਜਕਾਰਤਾ ਤੋਂ 32 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਕੇਰਾਵਾਂਗ ਨੇੜੇ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਹਾਦਸੇ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਸੁਨੇਜਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋ-ਪਾਇਲਟ ਹਾਰਵਿਨੋ ਤੇ ਕੈਬਿਨ ਦਸਤੇ ਦੇ ਛੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸਨ। ਸੁਨੇਜਾ ਕੋਲ 6 ਹਜ਼ਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਉਡਾਣ ਤੇ ਕੋ-ਪਾਇਲਟ ਵਜੋਂ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਉਡਾਣ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ।

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566
E-mail: supertravel2003@live.com

Lowest Fares With Excellent Service

United Airlines, British Airways, Etihad, Air India, KLM, Lufthansa, Delta, Qatar Airlines.

For Emergency Call anytime at 847-673-3825 **EARLY BIRD SALE!!!!** Domestic fares available

Khalsa USA Inc.

We are hiring owner operators and (CDL) Drivers

*All 48 States *We Pay Weekly

ਓਨਰ ਆਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ (CDL) ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Please Call: 708-690-6498
847-477-9988
Fax: 888-443-6990
email: khalsausa55@gmail.com

ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਤਾਕਤ

ਬਿਸ਼ਪ ਮੁਲਕਲ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਬਨਾਮ ਟਰੰਪ ਦੀ ਚੀਠਤਾਈ ਵਾਲੀ ਰਣਨੀਤੀ

ਉਘਾ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਪੀਟਰ ਫਰੈਡਰਿਕ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ 46 ਸਫਿਆਂ ਦੇ ਪੈਂਫਲਿਟ 'ਗਾਂਧੀ: ਨਸਲਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਇਨਕਲਾਬੀ' ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿਚਿਆ ਸੀ। 'ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਅਤੇ ਸੱਤਾ' ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਉਠਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਲੇਖ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸਾਡੀ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਲੇਖ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਛਾਪੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਮੀ ਟੂ

ਸਿਸਟਰ ਅੰਕਿਤਾ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪੀੜਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਸਾਡੀ ਸਿਸਟਰ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਐਮਾ (ਮਾਂ) ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਾਂ, ਇੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਐਮਾ ਨੇ ਗਿਰਜੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਤਾਕਤਵਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਹੈ।"

ਮੁਲਕਲ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਜਲਵਾ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਇਕ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਉਸ (ਮੁਲਕਲ) ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਪੀੜਤਾ 'ਤੇ ਨੀਚ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਵਿਧਾਇਕ (ਐਮ.ਐਲ.ਏ.) ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਰਜ ਨੇ 9 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਵੀ ਵੇਸਵਾ ਹੈ। ਬਾਰਾਂ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਅਤੇ ਤੇਰਵੀਂ ਵਾਰ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਵਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ?"

ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਭੜਕ ਉਠਿਆ ਤਾਂ ਉਹ 'ਵੇਸਵਾ' ਵਾਲੇ ਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਗਿਆ, ਉਸ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਮਲੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ, "ਮੇਰੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਸਾਧਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਉਸ ਕਿਹਾ, "ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦਾ 'ਵੇਸਵਾ' ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਕਾਇਮ ਹਾਂ, ਜੇ ਮੈਂ ਉਸ ਔਰਤ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।"

ਜਾਰਜ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਪੀੜਤਾ 'ਤੇ ਧਾਵਾ ਬੋਲਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2017 ਵਿਚ ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੈਰ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਕਾਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਧਾੜਵੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀ ਫਿਲਮ ਵੀ ਬਣਾਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਜਾਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੀ ਕਿ ਇਹ ਹਮਲਾ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਦਿਲੀਪ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀੜਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਦਿਆਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ?" ਫਿਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਕੁੱਦਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, "ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਦਿਲੀਪ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਘੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।" ਉਸ ਨੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਅਸਲੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਤਾਂ 'ਆਦਮੀ' ਸਨ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।" ਕੇਰਲਾ ਵੂਮੈਨ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਮਕੀ ਭਰੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੰਦ (ਮੈਲੇ) ਦੇ ਪੈਕਟ ਭੇਜੇ।

ਸਤਾਈ ਹੋਈ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, "ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਰਜ ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਕੀ ਹਨ?... ਉਹਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ? ਜਾਂ ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਪਾਗਲਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ? ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਢੁਪਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ? ਕੀ ਕੋਈ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਕਸੂਰ ਕੀ ਸੀ?"

ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਸਾਧਵੀ ਦਾ ਦਰਦ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਸਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਠਾ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਣੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਇਸ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਅਜਿਹਾ ਮੁਲਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਘਿਨਾਉਣੀਆਂ ਵਾਰਦਾਦਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਤਾਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਬਚ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ।

(ਚਲਦਾ)

ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰੀ 'ਮੀ ਟੂ' ਲਹਿਰ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਫੈਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਤੱਟ 'ਤੇ ਵਸੇ ਸੂਬੇ ਕੇਰਲਾ ਵਿਚ 44 ਸਾਲਾ ਸਾਧਵੀ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਕਥਾ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਨਵੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਧਵੀ ਕੈਥੋਲਿਕ ਬਿਸ਼ਪ ਫਰਾਂਕੋ ਮੁਲਕਲ 'ਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਪਿਛੋਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੁੰਮਨਾਮ ਸਾਧਵੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚਲੀ ਕਥਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਦ ਕਥਾਵਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ 'ਮੀ ਟੂ' ਕਹਿਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਨਿਤਾਈ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਇਕ ਅਮੀਰ, ਤਾਕਤਵਰ ਅਤੇ

ਪੀਟਰ ਫਰੈਡਰਿਕ
ਅਨੁਵਾਦ: ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਬਾਰਸ਼ੂਖ ਦਰਿੰਦੇ ਵਲੋਂ ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਲਾਏ ਗੁਨਾਹ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਆਧਾਰਗੀਣ ਤੇ ਝੂਠ ਕਹਿ ਕੇ ਨਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫਰਿਆਦੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣ ਤੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਸੂਖ ਵਾਲੇ ਰੁਤਬਿਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਅਕਸਰ ਮੁਜਰਿਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੁੱਝ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮੁਜਰਿਮ ਦਰਿੰਦੇ ਹੀ ਮੁਜਰਿਮ ਦਰਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ, ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਇਹ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਵਿਚ ਪੀੜਤਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ-ਮਨਰੰਜਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੀਡੀਆ ਤੱਕ, ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਫੌਜ ਤੱਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਧਰਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੱਕ। ਕੁਝ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-ਹਾਰਵੀ ਵਾਈਸਟੀਨ, ਟੀ. ਵੀ. ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਬਿਲ ਓ'ਰਾਇਲੀ ਅਤੇ ਹਾਸ-ਰਸ ਅਭਿਨੇਤਾ ਬਿਲ ਕਾਜ਼ਬੀ। ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰ ਰੰਗ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਸੈਨੇਟ ਦਾ ਅਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਏ ਮੂਰ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਪੈਟ ਮੀਹਨ ਹਨ। ਡੈਮੋਕਰੈਟਾਂ ਵਿਚ ਸੈਨੇਟਰ ਅਲ ਫਰਾਂਕਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਜੌਹਨ ਕੋਨੀਅਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਸਾਲ 2017 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਫਿਰ ਵੀ ਮੁਜਰਿਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁੰਮਨਾਮੀ ਵਿਚ ਗੁੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਜਿੰਨੇ ਵੱਧ ਉਹ ਤਾਕਤਵਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਓਨੇ ਹੀ ਵੱਧ ਉਹ ਦ੍ਰਿੜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲੜਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜਿਸ ਚੀਠਤਾਈ ਨਾਲ ਇਹ ਕਾਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

2017 ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਰਾਏ ਮੂਰ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ (ਸਮੇਤ ਦੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਔਲੜ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ)। ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੂਰ ਦੀ ਸੈਨੇਟ ਚੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੂਰ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਬਿਲ ਓ'ਰਾਇਲੀ ਉਤੇ ਛੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਛੇੜ-ਛਾੜ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ।

ਓ'ਰਾਇਲੀ ਨੂੰ ਫੋਕਸ ਨਿਊਜ਼ ਵਿਚੋਂ 21 ਸਾਲ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਬਾਅਦ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਟਰੰਪ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ, "ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਬਿਲ ਨੇ ਕੁਝ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।"

ਪੀੜਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲੜੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਖੁਦ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਕ ਆਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਫੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ 'ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ' ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਔਰਤਾਂ ਅੱਗੇ ਆਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਉਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ। ਉਸ ਵਕਤ ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਪੀੜਤ ਗਰਦਾਨਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਦਨਾਮ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਝੂਠਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਦਾਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।" ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਉਹ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪੀੜਤਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਸਗੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਇਸ ਲਈ ਦੂਸ਼ਣ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਦੀ ਕੁਝ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ' ਆਖਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਖਾਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ-ਕਰਤਾ ਨੂੰ 'ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿਖੇੜਦਿਆਂ' ਉਸ ਨੂੰ 'ਬਦਸੂਰਤ ਔਰਤ' ਗਰਦਾਨਿਆ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਉਹ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਐਂਡੀ ਆਕਰਸ਼ਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਖੇ, "ਉਹ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਪੰਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।" ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗੱਲ ਮੁਕਾ ਛੱਡੀ ਕਿ ਉਸ ਉਤੇ ਜਿਨਸੀ ਛੇੜ-ਛਾੜ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣਾ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤੁਲ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਸੀ, "ਉਹ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਸਕਣ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਮਹਾਨ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ।"

ਇਹ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ (ਜੋ ਹੁਣ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈ) ਉਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾ। ਉਸ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਉਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਧਰਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਸਰਗਰਮ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ, ਕੈਥੋਲਿਕ ਪਾਦਰੀ ਵਰਗ ਉਤੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਲੱਗਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਦਨਾਮੀਆਂ ਨੇ ਚਰਚ ਦਾ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ, ਲੰਘੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕੇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨ।

1990 ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਪੀੜਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਾਰਾ ਪਾਦਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਵਕਤ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੀੜਤ ਅਜੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਮਹਾਦੀਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੀੜਤਾਂ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਹੁਤੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੋਪ ਫਰਾਂਸਿਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਚਰਚ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ 2000 ਕੇਸ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਹਨ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਵਿਚ 300

ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 1000 ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਛੇੜਖਾਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੱਠ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਂਚ-ਪਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਜੇਸ਼ ਸ਼ਾਪੀਰੋ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ, "ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਵੈਟੀਕਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉਤੇ ਪੱਚਾ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ।"

ਇਹ ਜ਼ਖਮਾਂ 'ਤੇ ਲੂਣ ਛਿੜਕਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਨੂੰ ਦਾਗਦਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਪਾਕ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਤੋੜਦਿਆਂ, ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਂ ਰੋਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕ ਈਸਾਈ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਤੋੜਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਚਰਚ ਦੇ ਸਰਵਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁਜਰਿਮਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੋਪ ਨੇ ਅਗਸਤ 2018 ਵਿਚ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੜ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, "ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਦੁੱਖ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਜੋ ਸਵਰਗ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ, ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ

ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ

ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਧਾਰੀ ਗਈ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।" 'ਸ਼ਰਮ ਅਤੇ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ' ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਨੰਨ੍ਹੀਆਂ ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲ 'ਤੇ ਇਕੱਲਿਆਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਪੋਪ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ' ਕਿਹਾ।

ਉਸ, ਸਤੰਬਰ 2018 ਵਿਚ ਪੋਪ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੀੜਤ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸ਼ੋਠਾਨ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰ ਰਹੇ ਹਨ: "ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਮੁਜਰਿਮ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਾਦਰੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।" ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਨਾ ਸ਼ੋਠਾਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਵੱਡਾ ਮੁਜਰਿਮ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਉਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।"

ਪੋਪ ਨੇ ਪਾਦਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਸ ਬਿਸ਼ਪ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਕੀ ਉਹ ਬਿਸ਼ਪ ਫਰਾਂਕੋ ਮੁਲਕਲ ਸੀ? ਕੈਥੋਲਿਕ ਗਿਰਜੇ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਨਾਟਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਅਤੇ

ਹੁਣ ਮੁਲਕਲ ਵਾਲਾ ਕਾਂਡ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਉਧਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਹੁਣ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੈ; ਭਾਰਤ ਦੇ ਧੁਰ ਦੱਖਣ, ਕੇਰਲਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਧੁਰ ਉਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮੁਲਕਲ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਡਾਇਸਿਸ (ਬਿਸ਼ਪ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ) ਦੀ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਤੇ ਜੂਨ ਵਿਚ ਕੇਰਲਾ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਧਵੀ ਨਾਲ 2014 ਤੋਂ 2016 ਵਿਚਕਾਰ 13 ਵਾਰ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਪਾਦਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਠਾ ਟਰੰਪ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਹੀ ਪੰਨਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਆਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, "ਮੇਰੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ... ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਚਰਿਤਰ 'ਤੇ ਚਿੰਕੜ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਲਈਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ।" ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਡੂੰਘੇ ਦਰਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਚੁੱਪਚਾਪ ਦਰਦ ਜਹਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ... ਮੈਂ ਦਰਦਨਾਕ ਵੇਦਨਾ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।"

ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਲਕਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਆਧਾਰਗੀਣ ਤੇ ਮਨਘੜਤ' ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਸਾਧਵੀ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ। ਸਾਧਵੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਕਈ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਦੀਆਂ, ਉਸ (ਸਾਧਵੀ) ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਭੇਜਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛ-ਪਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਿਸ਼ਪ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਭੇਜਣ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਸੀ।

ਚਰਚ ਬਿਸ਼ਪ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਇਕਜੁਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਵਿਕਰ-ਜਨਰਲ (ਬਿਸ਼ਪ ਦਾ ਡਿਪਟੀ) ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, "ਇਹ ਸਭ ਮਨਸੂਬਾ ਘੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬਿਸ਼ਪ ਨੂੰ ਉਸ (ਸਾਧਵੀ) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।" ਸਤੰਬਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਾਧਵੀਆਂ ਉਸ (ਸਾਧਵੀ) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, "ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਪ ਨਾਲ ਉਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੱਸਦੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।"

ਉਸ, ਐਨ ਅਡੋਲ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਪੀੜਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। 8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਵੈਟੀਕਨ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ, "ਉਹ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਪ ਫਰਾਂਕੋ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਪੈਸਾ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਤਤਾਲੀਆ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦੇਣ, ਜੋ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।" ਉਸੇ ਦਿਨ, ਪੰਜ ਸਾਧਵੀਆਂ ਨੇ ਮੁਲਕਲ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਚੀ (ਕੇਰਲਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਮਹਾਂ ਨਗਰ) ਵਿਚ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹਰ ਰੋਜ਼, ਉਹ ਕੋਚੀ ਦੇ ਵਾਂਚੀ ਚੌਕ ਵਿਚ ਮੁਕ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਾਧਵੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ,

ਔਰਤਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

ਮੀ ਟੂ

ਵੀਹ, ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਣ ਪਿਛੋਂ (ਸੋਸ਼ਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਰਵਾਇਤੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਕਈ ਦਿਨ ਝਖੜ ਝਲਦੇ ਰਹਿਣ ਮਗਰੋਂ) ਜਦੋਂ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ, ਸੁਹਿਰਦ, ਅਗਾਂਹ-ਵਧੂ ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਟਿਪਣੀਨੁਮਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, “20 ਸਾਲ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਬੈਠੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬੋਲੀਆਂ? ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣਾ ਤਾਂ ਫੈਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਮੈਂ ਅਵਾਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਭਖਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ, ਸੁਹਿਰਦ, ਅਗਾਂਹ-ਵਧੂ ਵਗੈਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੀ

ਸੁਕੀਰਤ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਮਨ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ‘ਦੇ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਖਲਕਤ ਵੰਡੀ’ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਤਿੱਖੀ ਲਕੀਰ ਸ਼ਾਇਦ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੈ। ਬੌਧਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹਾ ਤਾਂ ਇਹ ਪਿਤਰੀ ਸੱਤਾ ਵਾਲੀ ਉਸ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਗਲਬਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਫਸੇ ‘ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ’ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਪਿਛਾਹ-ਖਿਚੂ ਸੋਚ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ।

ਪਹਿਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸਿਧੇ-ਪੱਧਰੇ ਤੱਥ। ਕੋਈ ਸਾਲ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਵੇਗ’ ਰਿਸਾਲੇ ਵਿਚ ਛਪੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪ੍ਰਿਯਾ ਰਮਾਨੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੌਮ ਕਾਜ਼ੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਭੱਦੀਆਂ ਟਿਪਣੀਆਂ, ਅਣਚਾਹੀ ਛੇਤਛਾਤ ਅਤੇ ਕਾਮੀ ਸੋਚਿਆ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਖੇਤਰ ਵੀ ਇਸ ਲਾਗ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਲਏ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ 20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਚੋਖਾ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਰਹਿ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਨਾ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਲੁਕਿਆ ਛੁਪਿਆ ਹੈ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਿਯਾ ਰਮਾਨੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ, ਸੋ ਗਲ ਆਈ-ਗਈ ਹੋ ਗਈ।

ਹੁਣ ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਰਹਿ ਚੁਕੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਤਨੂਸ਼ੀ ਦੱਤਾ ਨੇ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਦਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਾਮੁਕ ਛੇਤਛਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਵੱਡਾ ਨਾਂ ਸੀ; ਸਗੋਂ ਤਨੂਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੀ ਕੌਮ ਮਿਲਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੀ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਧੌਕੇ, ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਮੁਢ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਈ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਰੋਹ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕ੍ਰਿਝਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ‘ਮੀ ਟੂ’ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਤੁਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਕਿ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਬਾਰੇ ਮੁੜ ਗਲ ਛੇਤੇ (ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਅਕਤੂਬਰ

2017 ਤੋਂ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ ‘ਮੀ ਟੂ’ ਯਾਨਿ ਇੰਜ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੁਹਿੰਮ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਕੌਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਮੁਕ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਿੰਨੇ ਆਮ

ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਤਨੂਸ਼ੀ ਦੱਤਾ

ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਅਲੀਸਾ ਮਿਲਾਨੋ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਣ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਹੈ।

ਤਨੂਸ਼ੀ ਦੇ ਹੋਸਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ ਹੋ ਕੇ ਟੈਲੀ-ਸੀਰੀਅਲਾਂ ਦੀ ਲੇਖਕ ਵਿੰਟਾ ਨੰਦਾ ਨੇ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 90ਵਿਆਂ ਵਿਚ ‘ਤਾਰਾ’ ਸੀਰੀਅਲ ਦੀ ਸੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਅਭਿਨੇਤਾ ਆਲੋਕ ਨਾਥ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਚੁੱਪ ਰਹੀ, ਪਰ 2005 ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਕੇਰੇ ਪੈਰੀਂ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਬਲਾਤਕਾਰ ਬਾਰੇ ਇੱਕਸ਼ਾਫ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕੌਮ ਹੀ ਮਿਲਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ‘ਮੀ ਟੂ’ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਸਲਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਮੁੜ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਵੇ।

ਤੇ ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿਯਾ ਰਮਾਨੀ ਨੇ ਵੀ ਐਮ.ਜੇ. ਅਕਬਰ ਦਾ ਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸ ਦਿਤਾ।

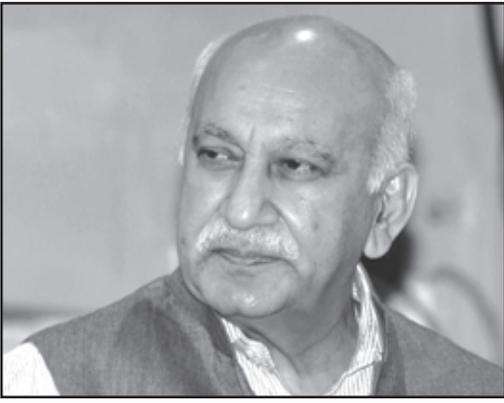
ਪਰ ਨਾ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ, ਨਾ ਹੀ ਆਲੋਕ ਨਾਥ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਮ.ਜੇ. ਅਕਬਰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਧੀਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਮਾਨਹਾਨੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਠੋਕ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਤੀਅਲ ਮਰਦਾਨਾ ਹਿਕਾਰਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੋਰ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਐਮ.ਜੇ. ਅਕਬਰ ਦੇ ਕਾਰਿਆਂ/ਕਾਮੁਕ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ

ਤਜਰਬੇ ਬਾਰੇ ਤਾਂ 20 ਪੱਤਰਕਾਰ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਚੌਖੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਹਨ।

ਤੇ ਮੇਰਾ ‘ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ’ ਮਿੱਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਜਪਾਈ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੱਬ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਾਥੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ 20 ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਤੁਕ ਹੈ? ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਦਾ ਤਾਂ ਫੈਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਸੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬੋਲੀਆਂ? ਇਹ ਸਸਤੀ ਸੁਹਰਤ ਖਟਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ।

ਐਮ.ਜੇ. ਅਕਬਰ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ ਪਰ 97 ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਬਣਾ ਕੇ ਪ੍ਰਿਯਾ ਰਮਾਨੀ ਉੱਤੇ ਹੱਤਕ ਇੰਜਤ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਠੋਕ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਚਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਤੁਸੀਂ ਦੀਵਾਲੀਏ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸੇ ਡਰ ਤੋਂ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ

ਸਾਲ ‘ਇਕਨੌਮਿਕ ਐਂਡ ਪੌਲਿਟਿਕਲ ਵੀਕਲੀ’ ਵਰਗੇ ਸਤਿਕਾਰੇ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਰਿਸਾਲੇ ਨੇ ਵੀ ਅਭਾਨੀ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਧਮਕੀ ਅਗੇ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਦਿਤੇ। ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਇਸੇ ਡਰਾਵੇ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੋ, ਜੇ ਪ੍ਰਿਯਾ ਰਮਾਨੀ, ਅਕਬਰ ਦੀ 97 ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਰਾਹੀਂ ਲੜੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟ ਰਹੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ

ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਐਮ.ਜੇ. ਅਕਬਰ

ਲਈ ਹਰ ਉਹ ਔਰਤ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿਤਰੇਗੀ ਜਿਸ ਨੇ ਐਮ.ਜੇ. ਅਕਬਰ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਸਹੀਆਂ ਜਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਤੇ ਇਹੋ ਗਲ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਟੈਲੀ ਜਗਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਢੁਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤਨੂਸ਼ੀ ਦੱਤਾ ਅਤੇ

ਵਿੰਟਾ ਨੰਦਾ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਉਤਰੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਦਰਅਸਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। 14 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ

ਪੱਤਰਕਾਰ ਪ੍ਰਿਯਾ ਰਮਾਨੀ

ਦੇ ਆਈ.ਜੀ. ਪੁਲੀਸ ਰਾਠੌਤ ਦੀ ਕਾਮੁਕ ਛੇਤਛਾਤ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਈ। ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਗੀਤਿਕਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਹੀ ਮੰਤਰੀ ਗੋਪਾਲ ਕੰਡਾ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਤਾਕਤਵਰ ਮਰਦ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਧਾਰਨ ਔਰਤ ਦੀ ਔਕਾਤ ਹੀ ਕੀ ਹੈ! ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਲ ਧੌਕੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਹਰ ਔਰਤ ਰੂਪਨ ਦਿਓਲ ਬਜਾਜ ਵਾਲਾ ਰੁਤਬਾ ਜਾਂ ਜੇਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲਾਂ ਦਰ ਸਾਲ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਵਰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਝਦੀ ਰਹੇ।

ਵੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਫਤਰੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਕਾਮੁਕ ਫਤਵਿਆਂ ਜਾਂ ਤੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਾਖਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਛੱਡੋ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਹੜੀ ਸੀਮਾ ਉਲੰਘੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਉਹ ਹੱਕੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਵਧੀਕੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੌਮ ਦੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਐਕਟ ਤਾਂ ਅਜੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 2013 ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਮਾਲਕ ਲਈ 10 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਗਲਤ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਹੁਤੇ ਥਾਈਂ ਅਜੇ ਕਾਗਜ਼ੀ ਹੀ ਹਨ; ਪਰ ਘਟੋ-ਘਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਖਾਕਾ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਵੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਿਹਾਇਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਧਿਰ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉੱਠੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਕਤ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਰ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥਾਂਥਾਂ ਨੱਪਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਵੀ ਕਰ ਸਕਣ। ਅਜ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਆਈ ਹੈ, ਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਦਾ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ‘ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ’ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗੋਰਾ-ਕੂੜਾ ਕਰਨ ਆਈ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਭਾਂਡੇ-ਪੋਚਾ ਕਰਨ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਕੌਮ ਕਰਨ ਆਈ ਔਰਤ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਕਾਮੁਕ ਤਜਰਬਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਜਬੂਰੀ।

ਖਦਸ਼ਾ ਇਹ ਵੀ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਸਿਰਫ ਕਿੱਤ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਹਵਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਪਰ ਇਹੋ ਗੱਲ ਤਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ‘ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵਿਰਲੀ ਟਾਵੀਂ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਵਰਤ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਜੁਰਮ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਨਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਕੁਝ ਕਸਬੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦਲਿਤ, ਸਿਆਸੀ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਬਲੈਕਮੇਲ ਲਈ ਬੇਦੋਸ਼ੇ ਸਵਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘੇਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ। ਦਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਵਿਰੋਧੀ; ਹਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਇਕਾ ਦੁਕਾ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਲਾਮਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇੰਨੀਆਂ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣੇ ਨਿਹਾਇਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਬੋਲਣਗੀਆਂ ਕਿਵੇਂ? ਮਰਦ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਬੋਲਣਾ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਪੱਲੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ ਮਰਦ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਗੱਲ ਐਮ.ਜੇ. ਅਕਬਰ, ਆਲੋਕ ਨਾਥ ਜਾਂ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ; ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ‘ਮੀ ਟੂ’ ਦੇ ਲਪੇਟੇ ‘ਚ ਆਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਮਹਿਲਾ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਵਟਸਐਪ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਸ਼ੇਅਰ ਮਹਿੰਗੇ ਪੈਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੇ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ‘ਮੀ ਟੂ’ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀਆਂ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ

ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਸ਼ੇਅਰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਤੇ ਮਹਿਲਾ ਨੇ ਤੁਰਤ ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ‘ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ‘ਤੇ ਚੁੱਕੇ ਸਵਾਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਆਮ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕੌਮ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮਾਮਲਾ ਠੰਢੇ ਬਸਤੋਂ ਪਾਉਣਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਅਸਹਿਜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ।’ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਤਰੀ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਇਸ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਦੋਸਤੀ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤਾ

ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਬੁਰਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਲੱਗਿਆ। ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਧਿਆਨ ‘ਚ ਲਿਆਂਦਾ। ਇਥੇ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਣਾ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰਨਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਮਹਿਲਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਹਿਲਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਤਰੀ ਰੰਗੀਨ ਮਿਜ਼ਾਜ ਹੈ।

ਫੋਨ ਮੈਸੇਜ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨਹੀਂ: ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿਲਾ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ‘ਵਟਸ ਐਪ’ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਮੈਸੇਜ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਟਾਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਫਤਰ ਮੂਹਰੇ ਦਿੱਤੇ ਧਰਨੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਸਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ‘ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ’ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਣਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੀ।

ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਕ ਧੜੇ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ‘ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਕਸਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰੜਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਇਸ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਂਜ ਇਹ ਮੰਤਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਰੀਬੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ

ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਦਿਵਾਈ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਦੋਂ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਸ ਮੰਤਰੀ (ਉਦੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸੀ) ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਇਸ ਮਹਿਲਾ ਲਈ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਹਰਕਤ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਸੰਕਟ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ

ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ, ਮੁਲਕ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਤੋੜਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਪਸੰਦ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ.ਐਨ.ਯੂ. ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਜੀਬ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਤਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੰਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਜੀਬ ਲਾਪਤਾ ਹੈ। ਨਜੀਬ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਖਪਾ ਦੇਣ ਪਿੱਛੇ ਕਿਸ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਬਤ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਏਜੰਸੀ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ

ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜੀਅਮ ਵਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਿਉਂ ਪਈ? ਕੀ ਮੈਰਿਟ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਤਰੱਕੀ ਰਾਓ ਦੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਯਾਰਕ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਸਥਾਨਾ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਤਿਕਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਸਫਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਓ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਰਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਤੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਸਥਾਨਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਹ ਸਫਾਈ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਵਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 24 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦੋ ਨੰਬਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਆਰਜੀ ਮੁਖੀ ਉਪਰ ਸੰਗੀਨ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਸਫਾਈ ਉਪਰ ਕੌਣ ਯਕੀਨ ਕਰੇਗਾ।

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: +91-94634-74342

ਤਣ-ਪੱਤਣ ਲਗਾਏ ਬਗੈਰ ਜਾਂਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਨਜੀਬ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਮਾਰ ਖਪਾਉਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੇ ਕਾਰਿੰਦਿਆਂ ਉਪਰ ਲੱਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਪਤਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹਾਲੀਆ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸਾਖ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਅਤੇ ਨੰਬਰ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਖਾਨਾਜੰਗੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਰ ਅਸਲ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸੱਤਾ ਯੁੱਧ ਹੈ, ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨਵਾਂ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੌਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਤਾਂ ਅਜੇ ਰਾਫਾਲ ਸੌਦੇ ਦੇ ਮਹਾਂ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕੀ ਸੀ; ਲੇਕਿਨ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਕਰਕੇ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਨਾਗੋਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਕਾਰਨ ਮੌਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਸਗੋਂ ਨਵੇਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਘਿਰ ਗਈ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲਾਭ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਜੀਤ ਡੋਵਾਲ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਕਿਸ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ, ਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਐਮ. ਨਾਗੋਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮੁਖੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ

ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗੇ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉਪਰ ਕਲਕੱਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਜ਼ਰੀਏ ਪੈਸੇ ਦੇ ਜਾਅਲੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਰਾਓ ਵਿਰੁੱਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਾਓ ਨੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦੇ ਸਾਰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਅਸਥਾਨਾ ਦੇ ਖ਼ਿਸਤਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਰਮਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਕੇ ਦਰਅਸਲ ਮੌਦੀ-ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਰਾਕੇਸ਼

ਵੱਜਦੀ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਹੈ, ਹਾਲੀਆ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਨੇਤਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਚੋਖੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਥਾਨਾ ਦਾ ਮੌਦੀ ਰਾਜ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੀ। ਉਸ ਵਲੋਂ ਮੌਦੀ ਦੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਉਪਰ ਮੋਹਰ ਲਾਈ ਗਈ ਕਿ 2002 ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗੋਧਰਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰੋਲ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਕਾਂਡ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣੀ-ਮਿਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਅੱਜ ਤਕ ਵੀ ਇਸ ਭਗਵੇਂ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਨਾ ਨੂੰ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹੀ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਾਗੋਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਨੂੰ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਉਸ ਵਕਤ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਖ਼ਿਸਤਾਚਾਰ ਅਤੇ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਅਤਿਕਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਅਸਥਾਨਾ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਰਾਓ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਹਿੰਦੂਤਵ ਝੁਕਾਅ ਕਾਰਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਤੀਸਾ ਦੇ ਨਬਰੰਗਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਐਸ.ਪੀ. ਸੀ, ਉਦੋਂ ਉਸ ਉਪਰ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗੇ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਚ 1994 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਨਿਰਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 1998 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਬਹਿਰਾਮਪੁਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਉਪਰ ਭਤਕਾਉ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਮੁਸਲਿਮ, ਈਸਾਈ ਅਤੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ" ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਕਤਾਂ ਹਿੰਸਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਈਸਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਬਹੁਤ ਨਿਗੂਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਉਪਰ ਖਰਚ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਓ ਦੀ ਹੋਰ ਵੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਭੂਮਿਕਾ 2008 ਵਿੱਚ ਕੰਧਮਾਲ ਫਸਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੇ ਆਈ.ਜੀ. ਵਜੋਂ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਫਸਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਅਤੇ

ਅਸਥਾਨਾ ਦਾ ਬਚਾਓ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਸਥਾਨਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਕਰਨ ਦੇ ਘੁਟਾਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਮੀਟ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮੋਇਨ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਜ਼ਰੀਏ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਸਥਾਨਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਘੱਟ ਦਿਲਚਸਪ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਰਮਾ ਵਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੀ.ਵੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤਿਕਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਥਾਨਾ ਨੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਸੱਟ

ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਤ ਦੇ ਵਕਤ ਈਸਾਈ ਫਿਰਕੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਬਿਕਟੈਂਕ ਨਾਲ ਰਾਓ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਾਰੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦੀ ਇਕਨਾਮਿਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਛਾਪੀ ਹੈ ਜੋ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਓ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ, ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਪੱਖੀ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਬੀਫ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਉਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਜੋ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ "ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਮੰਗ ਪੱਤਰ" ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਓ ਨੇ ਹੱਥ ਵਟਾਇਆ। ਰਾਓ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਬਿਕ ਟੈਂਕ - ਇੰਡੀਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਤੇ ਵਿਵੇਦਾਨੰਦ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ - ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਬੁਲਾਰੇ ਰਾਮ ਮਾਧਵ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਲੋਂ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚਰਚੇ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਉਪਰ ਛਾਪਾ ਮਾਰ ਕੇ ਖਾਸ ਰਿਕਾਰਡ ਗਾਇਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਰਾਫਾਲ ਸੌਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸਾਬਕਾ ਭਾਜਪਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਯਸ਼ਵੰਤ ਸਿਨਹਾ, ਅਰੁਣ ਸ਼ੇਰੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੁਸ਼ਣ ਦਾ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਰਾਫਾਲ ਸੌਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਧ ਰਹੇ ਦਬਾਓ ਕਾਰਨ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ। ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਨੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਮਿਸਾਲ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਤਾ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਕੌੜੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਹੋਵੇ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅੰਦਰਲਾ ਇਹ ਘਾਲਾਮਾਲਾ ਵੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮਹਾਂ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਰਾਜਸੀ ਢਾਂਚਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਰਹੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ

ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਾ ਗਹਿਰੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਸੌਂ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਬੂਟਾਂ ਦੇ ਤਸਮੇਂ ਕੱਸ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੇਖਬਰ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤਾਇਨਾਤ ਹੁੰਦੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਬੂਟ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਵਿੱਚ ਬੂਟਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬੂਟ ਕੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜਵਾਨ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਤ ਦੇ ਪੌਣੇ ਇੱਕ ਵੱਜ

ਰਵੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ
ਅਨੁਵਾਦ: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੁਲਕ ਉਪਰ ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਦਾ ਸਾਇਆ ਗਹਿਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਕਤ ਇੱਕ ਅਫ਼ਸਰ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਜਾਗਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਕੁਰਸੀ ਉਪਰ ਬੈਠਣ ਲਈ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੁਰਸੀ ਉਪਰ ਬੈਠੇ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੀ.ਵੀ.ਸੀ. (ਕੇਂਦਰੀ ਚੋਕਸੀ ਕਮਿਸ਼ਨ) ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਗੰਭੀਰ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੀ.ਵੀ.ਸੀ. ਦੇ ਵੀ.ਚੌਧਰੀ, ਐਮ. ਨਾਗੋਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ ਨਵਾਂ ਚੀਫ਼ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾਗੋਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਆਪਣੇ ਨੰਬਰ ਵੰਨ ਚੀਫ਼ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਉਪਰ ਭੇਜਣਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਕੇਸ਼ ਅਸਥਾਨਾ ਜਿਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ

ਨੂੰ ਵੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਦੇ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬਾਰਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਉਪਰ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਪਰ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਸੁੱਤੀ ਜਨਤਾ ਕਰਵਟ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਇਧਰ ਤਖ਼ਤਾ ਪਲਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਹਟਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ, ਇਸ ਲਈ ਬੂਟਾਂ ਨੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਉਪਰ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੂਟਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮਦਹੋਸ਼ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮ ਮੀਡੀਆ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। 'ਦਿ ਵਾਇਰ' ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਵਾਤੀ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਆਈ.ਜੀ.) ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਵਰਮਾ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਕਰੀਬੀ, ਯਾਨੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਸਥਾਨਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਰਾਫਾਲ ਸੌਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਵਧਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਵਕੀਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੁਸ਼ਣ, ਯਸ਼ਵੰਤ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਅਰੁਣ ਸ਼ੇਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦਾ ਵਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ 'ਇਨਸਾਫ਼' ਦਾ ਵਕਤ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਾਗੀਆਂ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਐਸਾ ਹੀ

'ਇਨਸਾਫ਼' ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ 2017 ਵਿੱਚ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਦੇ ਸਾਲ ਲਈ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ ਚੀਫ਼ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਫਰਵਰੀ ਤਕ ਸੀ। ਇਸ ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਲਜੀਅਮ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵੀ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਲਜੀਅਮ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਕ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਨਾਗੋਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਬਣਾਇਆ, ਉਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਲਜੀਅਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ 'ਇਨਸਾਫ਼' ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਲੰਡਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਜੈ ਮਾਲਿਆ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਉਪਰ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵਿਜੈ ਮਾਲਿਆ 36 ਸੂਟਕੇਸ ਲੈ ਕੇ ਭੱਜਿਆ ਸੀ। ਸਵਾਤੀ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੇ 'ਦਿ ਵਾਇਰ' ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਸਹਿਤ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਜੇਤਲੀ ਦੀ ਧੀ-ਜਵਾਈ

ਦੀ ਲਾਅ ਫਰਮ ਨੂੰ ਮੇਹਲ ਚੋਕਸੀ ਵੱਲੋਂ ਫੀਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਭੱਜਣ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਨੈਤਿਕ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਤਮਾਮ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੇ ਖੱਬ ਕੁਤਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹੀ ਖੱਬ ਕੁਤਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੈਰ ਪਹਿੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਹੂ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਗਦਾ ਹੈ। ਰਾਕੇਸ਼ ਅਸਥਾਨਾ ਜੋ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਵਰਗਾ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ, 2016 ਵਿੱਚ ਆਰ.ਕੇ. ਦੱਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫ਼ਰਿਆਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਦਮੀ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਉਸ ਸੀ.ਵੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਅਸਥਾਨਾ ਅਤੇ ਰਾਓ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਨ। ਧੀਮੀ ਗਤੀ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਵੀ.ਸੀ. ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇ.ਵੀ. ਚੌਧਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਚੌਧਰੀ ਨੇ 'ਚੌਧਰੀ' ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖ ਲਈ!

ਜਦੋਂ ਅਸਥਾਨਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਸੀ.ਵੀ.ਸੀ. ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ? ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਦੇ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸਥਾਨਾ ਨੇ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਗੇ ਗਏ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਥਾਨਾ ਨੇ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਦੱਸੇ, ਪਰ ਸੀ.ਵੀ.ਸੀ. ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ ਜੇਤਲੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਉਪਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲਈ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਸੂਖ਼ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਸਥਾਨਾ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇੱਕ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਦਮੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਹੋਰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਾ ਕਰੋ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਨਿਉਜ਼ ਚੈਨਲ ਦੇਖੀਏ। ਉਥੇ ਸਰਵੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਨਾਤਨ ਜਿੱਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੈਨਲਾਂ ਉਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦਾ ਟੀਕਾ ਵੀ ਮੁਫ਼ਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਢਾਂਡ ਕੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰੀਏ। ਐ ਮੇਰੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਹਾਨ ਜਨਤਾ, ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬਣਾਏ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਡੇਢ ਸੌ ਸਾਲ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ?

ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਵਿਚ ਰਾਜ-ਪਲਟੇ ਦੀ ਤਫਸੀਲ !

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿਤਾ

ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਬਣਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਕਾਂਗਰਸੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਇਹੋ ਗੱਲ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਲੀਡਰ ਕਹਿ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਮੰਗ ਦਾ ਉਠਣਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਸ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਵੱਧ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਏਜੰਸੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੱਥ-ਠੋਕਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਇਹੋ ਗੱਲ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਾਏ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁਖੀ ਬੀਬੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੀ ਸੀ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਹ ਦੁਹਾਈ ਪਾਈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ

ਬਾਹਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਅਗਲੇ ਹਫਤੇ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਸਲਾਹ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਉਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰੇ ਉਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ

ਅਫਸਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿਖਰਲੇ ਅਫਸਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੈਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਚੁਕਾ ਸਾਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਕੇਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੂਜੇ ਅਫਸਰ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਇੱਕ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਡੀ.

ਆਪਣੀ ਹੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਹੈੱਡ ਕੁਆਰਟਰ ਉਤੇ ਰਾਜ-ਪਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਹਾਂ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਸੀਲ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੜ੍ਹਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੰਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਇਹ ਕੇਸ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ।

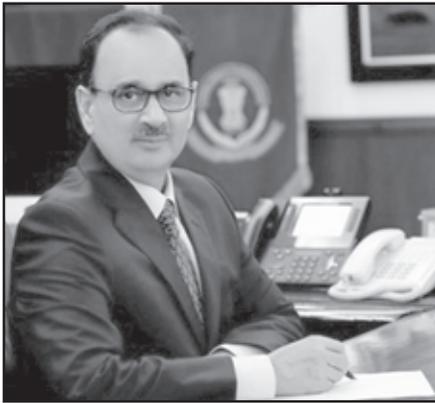
ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚੋਂ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਸਨ ਕਿ ਸਟਰਲਿੰਗ ਬਾਇਓਟੈਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੇ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਏਜੰਸੀ ਵਿਚ ਚੱਲਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਬਦਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨੇੜੂ ਰਹੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਸਥਾਨਾ ਨੂੰ ਨੰਬਰ ਦੇ ਦਾ ਅਫਸਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦਾ ਭੱਠਾ ਬੈਠ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਵਿਚ ਹੋਏ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਵਾਲੇ ਰਾਜ-ਪਲਟੇ ਦਾ ਕੇਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪੁੱਜਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਮੰਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਰੌਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ-ਪਲਟੇ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਤਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸੁਪਰ-ਕੋਰਪ ਅਸਥਾਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਲਈ ਹੀਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਇਹ ਕਿ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਦਾ ਮੁਖੀ ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਰਾਫੇਲ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਸੌਦੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਫੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਸਾਫ ਦਿੱਸਦੇ ਹਨ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਅਸਥਾਨਾ

ਆਲੋਕ ਵਰਮਾ

ਅਭਵਾਨੀ ਨੇ ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਾਰਜ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫਿਰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਕਢਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਭਵਾਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਏ ਲੈ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਏ ਉਦੋਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀ ਅਭਵਾਨੀ ਖੁਦ ਆਪ ਬਣ ਗਏ ਸਨ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਫਿਰ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਏਜੰਸੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਉਲਝੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਅਫਸਰ ਨੇ ਚਾਬੀਆਂ ਘੁੰਮਾਈਆਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ

ਐਸ. ਪੀ. ਨੂੰ ਉਹ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਉਸ ਦੂਜੇ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਦੀ ਖੜ੍ਹੇ ਪੈਰ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਕੇ ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੇ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਪੁਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਬਦਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣੇ ਅਫਸਰ ਨੇ ਆ ਕੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਨਵਾਂ ਅਫਸਰ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਸੀ, ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਤੀਜੇ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਕਮਾਨ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਤੀਜਾ ਏਜੰਸੀ ਫਰਟੀ ਨਾਲ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਦਸਤੇ ਮੰਗਵਾਏ ਤੇ

ਦੇ ਹਰ ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਦੰਗੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਗੋਧਰਾ ਦੇ ਉਸ ਡੱਬੇ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਅੱਗ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਤਰਫਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਫਸਰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਦਾ ਇਹੋ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਅਫਸਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਣਾ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜਰਿਆ ਨਾ ਗਿਆ।

ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਅਫਸਰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਉਸ ਖਾਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਟਰਲਿੰਗ ਬਾਇਓਟੈਕ ਕੰਪਨੀ ਬਾਰੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜੇ ਮਾਲਿਆ ਤੇ ਨੀਰਵ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਘਪਲਾ ਕਰ ਕੇ ਭੱਜ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਵੀ ਇਸ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਸਥਾਨਾ ਦਾ ਨਾਂ

ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਦਾਤੇ ਅਰਥਾਤ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ-ਮਾਸਟਰ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ। ਸਕੂਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮਾਸਟਰ ਤੇ ਕਾਲਜ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰਾ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਹਨ; ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਠ ਜਾਣਦਾ ਸੀ! ਇਹ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬਹਾ ਦਿੱਤੀਆਂ; ਇਹ ਤਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਲਈ ਪੈਰਾਸਾਈਟ ਹਨ।

ਮਾਸਟਰ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਾ ਭੇਦ ਬੜਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ। ਨਿਰੁਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਸਟਰ ਦਾ ਅਰਥ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰੋ.)
ਫੋਨ: 91-94175-18384

ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲਾਡ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਪਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮਾਸਟਰ ਡੰਡਾ ਪਰੇਡ ਲਈ ਜਾਣੇ

ਮਾਸਟਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਧਿਆਪਕ

ਇੱਕੋ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੁਝ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਉਹ ਨਿਰਦਾਅਵੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: 'ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ', 'ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ', 'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ', 'ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ', 'ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ', ਅਮਕਾ ਢਿਮਕਾ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਹਮਨੇ ਦੇਖਾ ਹੈ, ਹਮਨੇ ਦੇਖਨਾ ਹੈ, ਹਮ ਦੇਖੋਗੇ ਆਦਿ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ 'ਚ ਕੋਈ ਟਾਵਾਂ ਟਾਵਾਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੀ ਮਸਾਂ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਨਕਲ ਜੋਗੀ ਅਕਲ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਗੱਡੀ ਰੇੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕੋਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਪਰਚੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦੇ ਜਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਹੀਂ ਛਾਪਦੇ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਬਲਕਿ ਖੋਜ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 'ਚੋਜ' ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਜੀ ਪਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਮੋੜਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਚੋਂ ਸੁੱਚੀਆਂ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਕੋਈ ਲਫਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਸਿਰਫ ਕਾਲਜ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਹੀ ਕਾਲਜੀਏਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਹਿਰਾਂ ਵੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਦੈ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਤਾਂ ਅਸਤ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਮੇਰਾ ਸਹਿਕਰਮੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੀਐਚ. ਡੀ ਕਰਨ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗਾਈਡ ਨਾਲ ਲੰਬੀ ਚੋੜੀ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਇਆ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਉਸ ਨਾਲ

ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈਰਾਨੀ 'ਚ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ: ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿਆਣੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ! ਉਸ ਨੇ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਦੀ ਵੀ ਇੱਜਤ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ। ਮੇਰੇ ਸਹਿਕਰਮੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਬਾਬਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ।

ਨਾਲ ਦੇ ਕਾਲਜ ਹੋ ਰਹੇ ਸੈਮੀਨਾਰ 'ਚ ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮਹਾਂਰਬੀ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਬਾਬਤ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਹੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ। ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਕਾਕਾ, ਤੈਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।" ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹੱਤਕ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਤੇ ਮੈਂ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ, "ਜੀ ਕਾਲਜਾਂ 'ਚ ਨਾਲਾਇਕ ਹੀ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।"

ਬੰਗੇ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਮੇਰਾ ਸੁਪਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਫਗਵਾੜੇ ਆ ਲੱਗਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਤੱਕ ਕਦੀ ਦਿਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਕਾਲਜ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਅਦਾਰਾ ਹੈ।

ਗੱਲ ਉਥੇ ਲੈ ਚੱਲੀਏ; ਮਾਸਟਰ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਿਚ ਨਿਰੁਕਤ ਮੁਤਾਬਕ ਡੰਡੇ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਫਰਕ ਹੈ; ਮਾਸਟਰ ਡੰਡੇ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ। ਸਾਡੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ ਹੈ-ਅਧਿਆਪਕ, ਜਿਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਧਿਆਪਨ। ਨਿਰੁਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਆਪਨ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਧੀ ਅਤੇ ਪਨ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ।

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦ 'ਅਧੀਯ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣਾ। ਸਰ ਮੋਨੀਅਰ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ 'ਅਧੀਯ' ਦਾ ਅਰਥ 'ਟੂ ਟਰਨ ਦਾ ਮਾਈਡ

ਟੁਵਰਡਜ਼' ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਪਿਛੇਤਰ 'ਪਨ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭਾਵ-ਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਬੋਲੇ ਜਾਂਦੇ 'ਧਿਆਨ ਰੱਖੀ' ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ; ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਕੰਮ ਹੀ 'ਧਿਆਨ ਨਾਲ' ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। 'ਧਿਆਨ' ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਚੁਲ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਚੋਣ ਡਿਊਟੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕ ਲਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲਫਜ਼ ਵਰਤ ਲਿਆ; ਮੈਂ ਉਥੇ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਭਰਮ ਨਵਿਰਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ; ਮੈਂ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦਾਰੋ-ਮਦਾਰ ਅਧਿਆਪਕ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਵੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਉਹ, ਜੋ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਲੱਭ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਹਨੇਰਿਆਂ 'ਚ ਚਮਕਦਾ ਜੁਗਨੂੰ ਹੈ; ਘਰਾਂ 'ਚ ਜਗਦਾ ਚਿਰਾਗ ਹੈ; ਬਨੇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਬਲਦੀ ਬੱਤੀ ਹੈ; ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਚਮਕਦਾ ਚੰਦਰਮਾ ਹੈ; ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ 'ਚ ਬਲਦਾ ਸੂਰਜ ਹੈ; ਅਧਿਆਪਕ ਗੁਰੂ ਹੈ; ਅਧਿਆਪਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਹੈ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਦੱਸੋ।" ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ 'ਸੇਵਾ' ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ ਦੀ ਇੱਜਤ ਕਰਨੀ ਸਿੱਖੋ।

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ ਰੋਜ ਹੜਤਾਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਥਾਂ ਥਾਂ ਧਰਨਿਆਂ 'ਚ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿਚ ਤਰਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਧਿਆਪਕ 'ਤੇ ਨਹੀਂ; ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਅਤਾ 'ਤੇ ਤਰਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ

ਇੱਜਤ ਨਹੀਂ, ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਆਪਕ ਰੁਲਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸੱਭਿਅਤਾ ਆਪਣੀ ਜੜ੍ਹ ਆਪ ਪੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਦ ਅਸੀਂ ਸੱਭਿਅਤਾ ਜਾਂ ਤਹਿਜੀਬ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰੀ/ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਾਬਤ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ; ਉਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਘਰ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਾਅਧਾਰ ਘਰ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਤਹਿਜੀਬ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ 'ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮਸਾਲ' ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ ਸੀ; ਧਰਮਸਾਲ, ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਹੈ।

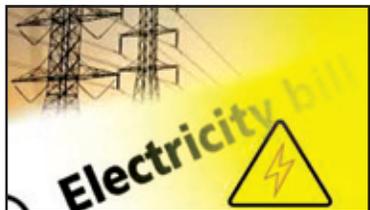
ਘਰ ਘਰ ਅੰਦਰ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ; ਫਿਰ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਇੱਜਤ ਹੋਵੇਗੀ; ਤਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਸਾਰ ਲਵੇਗੀ। ਸੁਤੰਤਰ ਸੋਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਅਖਾਣ ਹੈ, "ਟੂ ਬਿਕ ਫਰੀਅਲੀ ਵੰਨ ਮਸਟ ਬੀ ਫਰੀ ਫਰੌਮ ਡੌਮੇਸਟਿਕ ਵੱਰਜ਼।" ਜੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਹੱਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਸੋਚ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਫਿਕਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰੱਖਣਾ ਸਾਡਾ ਸਭ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਚਿੰਤਾਗ੍ਰਸਤ ਸੋਚ ਸਾਡੇ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਖਿਲਵਾਤ ਕਰੇਗੀ।

ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਖਾਤਰ ਹੀ ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਰੰਭ ਦੇਈਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫਿਕਰਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈ ਲਈਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਰਬ ਸਾਂਝੇ ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਵਿੱਦਿਆ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਇੱਜਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਘਰ ਨਹੀਂ, ਭੂਤਵਾਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਡੇ ਅਧਿਆਪਕ ਬਿਨਾ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਅੱਛਾਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਜਤ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅੱਛਾਈ ਦੀ ਇੱਜਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਬਕ ਘਰ 'ਚ ਮਿਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। 'ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮ ਸਾਲ' ਦਾ ਇਹੀ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਮਨੋਰਥ ਹੈ।

ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਸਾਬੂ ਕੀਤੇ 'ਬਿਮਾਰ'

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਬਿਜਲੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਲਾਪਵਾਹੀ ਨੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਹਰਾਮ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਬਿੱਲ ਦੁਬਾਰਾ ਨਵੇਂ ਬਿੱਲ 'ਚ ਲੱਗ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਕਦੀ ਮੀਟਰ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਹੀ ਬਿੱਲ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਹਿਕਮਾ ਬਿੱਲ ਭੇਜ ਕੇ ਫਾਰਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਦਰੁਸਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਈ-ਕਈ ਚੱਕਰ ਲਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਜ਼ਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵੱਧ

ਬਿੱਲ ਵੀ ਭਰਨਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਮਾਮਲਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਿੱਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

7,52,28,720 ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਿੱਲ ਦੇਖ ਡਾਕਟਰ ਸਾਬੂ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਹੀ ਉੱਡ ਗਏ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਡਾ. ਪ੍ਰੇਮ ਬਾਸਲ ਦਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਇਸ ਬਿਜਲੀ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਬਿੱਲ ਤਕਰੀਬਨ 28 ਤੋਂ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਨ ਲਾਈਨ ਬਿੱਲ ਚੈੱਕ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ 99,96,962 ਯੂਨਿਟ ਦੀ ਖਪਤ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਬਿੱਲ 7,52,28,720 ਰੁਪਏ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਨੋਟ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੈਅ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲ ਨਹੀਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 5 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਤਕਰੀਬਨ 12,53,807 ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਬਠਿੰਡਾ: ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡੂੰਘੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਹੁਣ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਮਾਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਬਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਵਰ੍ਹੇ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਿਫਾਲਟਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਰਮੀ ਵਰਤ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰੀਬ 200 ਕਰੋੜ ਦੱਬੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਆਬਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਲਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਤਰੀਕਾਂ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਬਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਰੈਂਡ ਇੰਟਰੀ ਪਾ ਕੇ ਖਾਨਾ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਆਬਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਡਿਫਾਲਟਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਕੜੇ ਹੱਥੀਂ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨੰਬਰ ਵਨ ਹੈ, ਜਿਥੋਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਾਬ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਕਰੀਬ 68 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਫਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਲ 2016-17 ਦੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੀ ਸਾਲ 2016-17 ਦੀ ਇਹ ਡਿਫਾਲਟਰ ਰਾਸ਼ੀ ਕਰੀਬ 200 ਕਰੋੜ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਪ ਕਰ ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਤਰਫੋਂ ਬਤੌਰ ਕਲੈਕਟਰ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ 1887 ਤਹਿਤ ਸੰਪਤੀ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਢੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਨਿਆਦੀ ਦੇ ਢੇਲ ਵਜਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਵੇਂ ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਡਿਫਾਲਟਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਲਾਲ ਡੋਡਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੈਸਰਜ਼ ਗਗਨ ਵਾਈਨ ਵੱਲ ਕਰੀਬ 23.83 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਕਾਏ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਰੈਂਡ ਐਂਟਰੀ ਪਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਏਕਮ ਵਾਈਨ ਵੱਲ 24.33 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਐਡਵਾਂਸ ਵਾਈਨ ਵੱਲ 20.38 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਫਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਅਫਸਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਵਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਿਫਾਲਟਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਲਾਮੀ 28 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਨਿਆਦੀ ਵੀ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲ 2016-17 ਦੇ ਕਰੀਬ 15 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਕਾਏ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰੀਬ

60 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਆਈ ਵੀ ਹੈ। ਏ.ਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਮਾਨਸਾ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਿਫਾਲਟਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ 26 ਨਵੰਬਰ ਅਤੇ 29 ਨਵੰਬਰ ਤਰੀਕ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਵੀ ਆਬਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲ 21.25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਏ.ਈ.ਟੀ.ਸੀ ਫਰੀਦਕੋਟ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਗਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਿਫਾਲਟਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਐਕਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ 26 ਨਵੰਬਰ ਅਤੇ 4 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ

ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਲਾਮੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲੇ ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਤਰੀਕਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵੀ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲ ਕਰੀਬ 24 ਕਰੋੜ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਡਰੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਪੱਲੇ ਪੈਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਹਨ। ਏ.ਈ.ਟੀ.ਸੀ ਮੋਗਾ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਰੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਸੂਲੀ ਮੋੜਨ ਲਈ ਆਪਸੀ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਜਲਦ ਵਸੂਲੀ ਮਿਲ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕਰੀਬ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਹਨ।

ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਆਪੇ ਸੇਵਾ ਲਾਇਓਨ ਆਪੇ ਬਖਸ਼ ਕਰੀਓ

ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸਨਿਚਰਵਾਰ, ਨਵੰਬਰ 10, ਸਵੇਰੇ 8:00 - ਸ਼ਾਮ ਤਕ

KARSEVA Saturday, Nov. 10th 2018 8:00 am - late evening

SIKH RELIGIOUS SOCIETY 1280 Winnetka St. Palatine IL 60067 | (847)358 1117
Email: contactus@srschicago.org | Email: srskarseva@srschicago.org | Web: srschicago.org

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਸਿਕਾਗੋ

1280 Winnetka St, Palatine, IL 60067

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸਫਲ ਏਹਾ ਹੈ ਕਾਰੀ ਜੀਉ॥

ਮਹਾਨ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ

ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀਨਗਰ ਵਾਲੇ

ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀਨਗਰ ਵਾਲੇ 2 ਨਵੰਬਰ 2018 (ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ) ਤੋਂ 4 ਨਵੰਬਰ 2018 (ਐਤਵਾਰ) ਤੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਗੇ

ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, 2 ਨਵੰਬਰ: ਸ਼ਾਮ 6:45 ਤੋਂ 8:15 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 3 ਨਵੰਬਰ: ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ 10:30 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਸ਼ਾਮ 6:30 ਤੋਂ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਐਤਵਾਰ, 4 ਨਵੰਬਰ: ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 12:30 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਹਾ ਲਓ ਜੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 847 358 1117

ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੌਕੇ ਵੀ 'ਲਿਫਾਫਾ ਕਲਚਰ' ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਠੀ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 'ਆਜ਼ਾਦ' ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰਾਇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ 'ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ' ਵੱਲੋਂ ਥਾਪੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਦੀ ਰਾਇ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਉਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਵੇਂ ਵਿਵਾਦ ਵੱਲ ਵਧੇਗੀ। ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਲਾਉਣ ਪਿੱਛੇ

ਸੰਗਤ ਦੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਪਰਖਣਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ 13 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਇਜਲਾਸ ਸੱਦਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਵੀਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੀ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਤੇ ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਲੰਮਾ ਫਾਸਲਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਣਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਅੰਦਰੋਂ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪੰਥ ਦਰਦੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਮੌਕਾ ਗੁਆ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰਬਪ੍ਰਵਾਨਤ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯਤਨ ਬਗੈਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾਪਣ ਨਾਲ ਪੰਥਕ ਰਾਜਸੀ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਲਗਭਗ 2015 ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਜਾ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹੀ ਹਮਾਇਤ

ਹਾਸਲ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸਾਰੀ ਬਰਗਾਤੀ ਪੰਥਕ ਧਿਰ, ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਹਾਮੀ ਨਹੀਂ ਭਰੀ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਲੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਤਾਂ ਦੂਰ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਨਾਂਦੇੜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਵੇਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਤਾਇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਗੂੜਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਆ ਰਹੀ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਵੀ ਹਾਲੇ ਨਵੀਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਰਗਾਤੀ ਮੋਰਚੇ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਧਿਰ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸਾ ਵੱਟੀ ਬੈਠੀ ਹੈ।

ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ ਉੱਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਪੰਥਕ ਮੋੜਾ ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸਰਬਉੱਚ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਰਬਪ੍ਰਵਾਨਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਕੋਈ ਤਵੱਜੋ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੰਥਕ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਇਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ-ਢਾਈ

ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਜਥੇਦਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ: ਜਥੇਬੰਦੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਾਦਲਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਗਿੰਜ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਹੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਜਥੇਦਾਰ ਹਨ। ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੋਪਾਲਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਵਾਨ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਹ ਹਰਗਿੰਜ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਪਦਵੀ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਕਠਪੁਤਲੀ ਬਣੇ।

ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਪਾਈ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਮੁੜ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਪੰਥਕ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਜੇਕਰ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪੁਰਾਤਨ ਮਰਿਆਦਾ ਤੇ ਸਰਬਪ੍ਰਵਾਨਤ ਜਥੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ

ਪੈਂਤੜਾ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਪੰਥਕ ਮੋੜਾ ਕੱਟਣ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪੈਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਣਾ ਸੀ ਤੇ ਸਰਬਪ੍ਰਵਾਨਤ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ਵੀ ਭਾਰੂ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਲਿਖਿਆ

ਮੁਹਾਲੀ: ਪਿੰਡ ਪੋਪਨਾ (ਖਰੜ) ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਗਿਆਨੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੁੜਵੇਂ ਅੱਖਰਾਂ ਵਾਲਾ (ਲੜੀਵਾਰ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1430 ਪੰਨਿਆਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਲੌਕਿਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਢੇ ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ। ਫੌਜ ਦੀ 1972 'ਚ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 13 ਮਾਰਚ 1975 ਵਿਚ ਸੈਂਟਰਲ ਗਰਾਊਂਡ ਵਾਟਰ ਬੋਰਡ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ 1982 ਵਿਚ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਸੈਪਲੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ 14 ਮਈ 2012 ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੂਦ ਦੀ ਲੱਕੜ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਲਮ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਵਿਸ ਦੌਰਾਨ 2005 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਚੋਪਈ ਸਾਹਿਬ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਲ ਨੇ ਸਿੱਖ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਮਰਹੂਮ ਭਾਈ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ

ਲਿਖਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਅੱਗੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਤੁਰੀ। ਹੁਣ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਉਪਰਾਲਾ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਗਿਆਨੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਸਿੱਖ ਲੇਖਕ ਦੇ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਭੇਜ ਕੇ ਪੂਰੇ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਗੁਰ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੋਰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ

ਨਾਂਦੇੜ: ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵਧ ਰਹੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੋਰਡ ਕਾਨੂੰਨ 1956 ਨੂੰ ਦੇ ਵਾਰ ਸੋਧਣ ਕਰ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਖਫਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਕਈ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਹੋਰਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤਾਰਾ ਦਾ ਕਾਫੀ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਫਤਨਵੀਸ ਨੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤ 'ਚ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਫਤਨਵੀਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਪਿੱਛੋਂ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਅਸਤੀਫਾ ਫਤਨਵੀਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਵੀ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਤਿੰਨ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਸਹਿਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਵੀ ਉਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ।

ਬਰਗਾਤੀ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਬਾਦਲਾਂ ਤੇ ਸੈਣੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬਰਗਾਤੀ ਇਨਸਾਫ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਬਦਨੌਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਤੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਸੁਮੇਧ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਡੱਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਮੋਰਚੇ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨੋਂ ਮੰਗਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ, ਉਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਸੂਰਵਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵੀਹ ਮੈਂਬਰੀ ਵਫਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਬੀ.ਪੀ.ਸਿੰਘ ਬਦਨੌਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਵਫਦ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਵਫਦ ਦੇ ਬਰਗਾਤੀ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਨਸਾਫ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀ, ਅਤਿਵਾਦੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਦੇ ਏਜੰਟ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਬਰਗਾਤੀ ਵਿਚ ਇਨਸਾਫ ਮੋਰਚਾ ਦਾ ਧਰਨਾ 150 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਰਗਾਤੀ ਵਿਚ ਰਹੇ ਇਨਸਾਫ ਮੋਰਚੇ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ।

ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਅਕਾਲੀ

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਣਸੁਣਿਆ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ: ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਬਟਾਲਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਗਾਤੀ ਮੋਰਚਾ ਭਾਵੇਂ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਰਚਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਦੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਣਸੁਣਿਆ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਤੇ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਾਘੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਸਾਲ 2015 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਲਾਠੀਆਂ ਵਰ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀਆ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੁਲਿਸ ਗੋਲੀ ਵਿਚ ਦੋ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਈ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਕਸੂਰਵਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ

ਅੱਠ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਖਿਆਂ ਮਿਲੇਗਾ ਵੀਜ਼ਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਓਟਵਾ, ਰੂਸ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪੀਟਰਸਬਰਗ ਤੇ ਬਲਾਡੀਵੋਸਟ, ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਮਿਊਨਿਖ, ਬੈਲਜੀਅਮ ਦੇ ਬ੍ਰੁੱਕਲਜ਼, ਨਾਰਵੇ ਦੇ ਓਸਲੋ, ਹੰਗਰੀ ਦੇ ਬੁਡਾਪੈਸਟ ਅਤੇ ਕ੍ਰੋਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਜਾਗਰੇਬ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭਾਰਤ 'ਚ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਮਿਸ਼ਨਾਂ 'ਚ ਈ-ਵੀਜ਼ਾ ਬਾਇਓਮੀਟ੍ਰਿਕ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਨਾਲ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਘਟੇਗੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ 15 ਸਾਲਾ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਐਂਬੂਲੈਂਸ 'ਚ ਬਲਾਤਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਅੰਦਰ 15 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਲੜਕੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਲੜਕੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਨਕਾਣਾ ਬਾਈਪਾਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਵੇਖੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਅੰਦਰ ਲੜਕੀ ਦੇ ਚੀਕਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਨਕਾਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਦੀਮ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਹਿਸਾਨ ਅਲੀ ਤੇ ਸਮੀਨ ਹੈਦਰ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ।

ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਕਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣੇ

ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ): ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਣਖੋਂ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਸੋਕਰ ਦੀ ਉੱਘੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਅਤੇ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਮੀਕਾ ਦੇ ਬੇਟੇ-ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ

ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਕਰ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜਿਆਂ-ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ

ਸ. ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸਤਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਲੀ-ਝਿੱਕੀ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਹੋਏ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ. ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਿੰਡ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਮਾਜਕ, ਧਾਰਮਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਸ. ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤਨ, ਮਨ ਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ, ਸ. ਸਤਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਲੀ ਝਿੱਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਨਿਉ ਯਾਰਕ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸੇਵਾ

ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ., ਏ. ਡੀ. ਜੀ. ਪੀ. ਸ੍ਰੀ ਬਖਸ਼ੀ ਰਾਮ ਤੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਿਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਉਚਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੁਲਾੜ 'ਚ ਪਹਿਲਾ ਯਾਤਰੀ 2022 'ਚ ਭੇਜੇਗਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੁਲਾੜ 'ਚ ਪਹਿਲਾ ਯਾਤਰੀ 2022 ਵਿਚ ਭੇਜੇਗਾ। ਸੂਚਨਾ ਮੰਤਰੀ ਫਵਾਦ ਚੌਧਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਚੀਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਪੁਲਾੜ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਜੱਜ ਨੇ ਹੀ ਦਬੋਚੇ ਪੇਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜੱਜ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਹੀਰੋ ਬਣ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਉਥੋਂ ਭੱਜ ਨਿਕਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਤਨ ਲਈ ਜੱਜ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਛੱਡ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜ ਤੁਰੇ। ਦਰਅਸਲ, ਜੱਜ ਆਰ.ਡਬਲਿਊ. ਬਜਰਡ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਟੈਨਰ ਜੈਕਬਸਨ ਤੇ ਕੋਡੇ ਹਾਵਰਡ ਉਥੋਂ ਭੱਜਣ ਲੱਗੇ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜੱਜ ਬਜਰਡ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਆਪਣਾ ਗਾਊਨ ਲਾਹ ਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜਣ ਲੱਗੇ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜੱਜ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗੇਟ ਕੋਲ ਫੜ ਲਿਆ ਤੇ ਦੂਜਾ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੂਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰੋਬ ਸਨਜ਼ਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਦੁਜੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੈਦੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿਚੋਂ ਭੱਜਣ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਫੜ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿਚੋਂ ਭੱਜਣ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਦੀ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਤਰੇਗਾ 'ਟਾਈਟੈਨਿਕ'

ਮੁੰਬਈ: ਟਾਈਟੈਨਿਕ ਜਹਾਜ਼ ਡੁਬਣ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਸਦੀ ਯਾਨੀ 100 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਘਟਨਾ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਆਈਸਬਰਗ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੁੱਬ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਸੇ ਤਰਜ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਜਹਾਜ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ 2022 'ਚ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਵੇਂ ਟਾਈਟੈਨਿਕ ਦੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਾਲੇ ਰੂਟ 'ਤੇ ਹੀ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਸੂਚੀ 'ਚ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਸਿੱਖ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਫਾਰਮਾਂ 'ਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਅਲੱਗ ਕਾਲਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਅਗਲੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਧਰਮ/ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਕਾਲਮ ਨੰ. 6 'ਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਹੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਜਨਗਣਨਾ ਸੂਚੀ 'ਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਅਲੱਗ ਕਾਲਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜਨਗਣਨਾ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਧਰਮ ਵਜੋਂ ਲਿਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 6 'ਚ 'ਅਦਰ' (ਹੋਰਨਾਂ) ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਪਿਸ਼ਾਵਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਤੇ ਸਿੰਧ ਹਾਈ-ਕੋਰਟ 'ਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਨਗਣਨਾ ਦੇ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਪਛਾਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਅਲੱਗ ਕਾਲਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਅਸਲ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਸਫਰ ਲਈ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਯਾਤਰੀ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੰਨੇ ਹੀ ਸਵਾਰ ਹੋ ਸਕਣਗੇ। ਪੁਰਾਣੇ ਟਾਈਟੈਨਿਕ 'ਚ 2400 ਯਾਤਰੀ ਤੇ 900 ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ।

ਨਵੇਂ ਟਾਈਟੈਨਿਕ ਦੇ ਕੈਬਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤਮਾਮ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਖਾਸ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਫੀਚਰਾਂ 'ਚ ਵੀ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫੀਚਰ ਲਾਏ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਈਸਬਰਗ ਦਾ ਪਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਸ 'ਚ ਲਾਈਫ ਬੋਟਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ।

ਨਵੇਂ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਚੀਨ ਵਿਚ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਕਾਰਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ 500 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਰੂਟ ਦੁਬਈ ਤੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਾਉਥਹੈਂਪਟਨ ਤੇ ਉਥੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਉ ਯਾਰਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਟਿਕਟ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

Sistar Mortgage

Minimizing Cost, Maximizing Investment
www.SistarMortgage.com

Balbir (Bill) Grewal, Loan Officer (NMLS 353442)
Residential & Commercial Loans

(734) 330-8859 Mobile
(586) 802-7385 Fax
Balbir.Grewal@SistarMortgage.com

Loans Available In Most States!

***Refinance up to 125% value of the house.**

- Residential Loans (Purchase, Refinance & Cash Out Refinance).
- Self Employed and H1 Visa
- Jumbo loans
- Commercial Property With Business or Business Only.
- Business Equity Line of Credit.
- Multi Unit Investment Property.

The Law Firm Of Fatima Johnson

3737 N. Meridian St., Ste 106, Indianapolis, IN 46208

THE LAW FIRM OF FATIMA JOHNSON

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੋ

Are you planning on going to your immigration interview or court alone? Don't do it!

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇੰਟਰਵਿਊ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ? ਇੰਜ ਨਾ ਕਰੋ!

Did you enter the U.S. without a visa?

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇ ਬਿਨਾ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹੋ?

Do you have family members outside the U.S.?

ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ?

Does your application keep getting denied?

ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਦਰਖਾਸਤ ਵਾਰ ਵਾਰ ਰੱਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ?

We are experienced in.

- Deportation Defense
- VAWA
- Asylum
- Work Permit
- Family and Marriage Based
- Investor Visa (H1B, E-2, EB-5)
- SIJS (Special Immigration Juvenile Status)

Come talk to an experienced immigration attorney. Call to schedule an appointment today

ਇੱਕ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਟਾਰਨੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ। ਅੱਜ ਇਕ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

Languages Spoken

•English •Hindi •Punjabi •Urdu •Spanish •French •Arabic •Chinese
ਅਸੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਉਰਦੂ, ਸਪੈਨਿਸ਼, ਫਰੈਂਚ, ਅਰਬੀ ਤੇ ਚੀਨੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ

Licensed to Practice Immigration Law in all 50 States.

Ph: 317-252-0013

info@vitalvisa.com

This is an attorney advertisement

Drivers Wanted

For NGL DBA Shan Freight Way Inc. Out Of Clinton Township, MI

Pays up to 50c Single, 55c Team (Loaded/Empty)

From California Or Mid West. Company Operation From Michigan To California & California To Michigan, Ohio, Pennsylvania, New York.

Automatic Trucks. Pay By Weekly Lay Over, Overnight, Paid.

Minimum 1 Year Experience Required. Automatic Trucks

Contact Ajay Parmar Or Binder Rai Or Prince Parmar

Ph: (440) 334-7318 (301) 640-6746 Or (425) 362-4592

NGL DBA Shan Freight Way Inc.

44543 N Gratiot, Clinton Twp, MI 48038 Fax: 216-763-0496

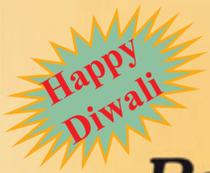

PATEL BROTHERS®

“Celebrating Our Food...Our Culture”

Bringing your homeland closer since 1974

ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ ਮੁਬਾਰਕ !

ILLINOIS

HEADQUARTERS:
PATEL BROTHERS
2610 W. DEVON AVENUE
CHICAGO, IL 60659
T: 773.262.7777, 773.764.1857
F: 773.262.7914

PATEL BROTHERS
873 E. SCHAUMBURG ROAD
SCHAUMBURG, IL 60193
T: 847.524.1111

INDIANA

PATEL BROTHERS
4150 LAFAYETTE RD. SUITE F&G
INDIANAPOLIS, IN 46254
T: 317.293.8345 F:317.293.8395

KENTUCKY

PATEL BROTHERS
1830 HURSTBOURNE PKWY
LOUISVILLE, KY 40220
T: 502.499.9791

GEORGIA

PATEL BROTHERS
1711 CHURCH STREET
DECATUR, GA 30033
T: 404.296.2696
F: 404.296.2698

MISSISSIPPI

PATEL CASH & CARRY
6800 W.OLD CANTON RD SUITE 102
RIGDELAND, MS 39157
T: 601.952.0332

PATEL BROTHERS
1999 HWY 80 WEST
SUITE 15
JACKSON, MS 39204
T: 601.353.6611

PENNSYLVANIA

PATEL BROTHERS
4145 WILLIAM PENN HWY
MONROEVILLE, PA 15146
T: 412.372.2758 F: 412.380.0144

PATEL BROTHERS
1915 STREET ROAD
BENSALEM, PA 19020

OHIO

PATEL BROTHERS
1170 KENNY SQUARE MALL
COLUMBUS, OH 43220
T: 614.273.1376

PATEL BROTHERS
6876 PEARL ROAD
MIDDLEBURGH HTS., OH 44130
T: 440.885.4440

CALIFORNIA

PATEL BROTHERS
2039 EL CAMINO REAL
SANTA CLARA, CA 95050
T: 408.261.3555
F: 408.261.3545

Michigan

ਪਟੇਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼
28684 Ford Rd.,
Garden City, MI 48135
Ph: 734-427-4445
Fax: 734-427-4985

PATEL BROTHERS
28950 ORCHARD LAKE ROAD
FARMINGTON HILLS, MI 48334
T: 248.851.7470

PATEL BROTHERS
37196 DEQUINDRE ROAD
STERLING HEIGHTS, MI 48077
T: 586.795.5120

NORTH CAROLINA

PATEL BROTHERS
1419 SOUTH EAST MAYNARD RD
CARY, NC 27511
T: 919.380.0113 F: 919.319.5661

TEXAS

PATEL BROTHERS
5815 HILLCROFT
HOUSTON, TX 77036
T: 713.784.8332
F: 713.784.8341

PATEL BROTHERS
16338, KENSINGTON DR UNIT # 130
SUGARLAND, TX 77479
T: 281.980.1181

PATEL BROTHERS
104 INGE DRIVE
RICHARDSON, TX 75080
T: 972.644.3972

CONNECTICUT

PATEL FOODS
171 E. SPENCER STREET
MANCHESTER, CT 06040
T: 860.645-6100
F: 860.643-9322

MARYLAND

PATEL BROTHERS
6402 BALTI NATIONAL PIKE
ROUTE # 40, SUITE #18B
CATONSVILLE, MD 21228
T: 410.719.2822
F: 410.719.2821

PATEL BROTHERS
15110 FREDERICK ROAD
ROCKVILLE, MD 20850
T: 301.340.8656
F:301.898.8959

PATEL BROTHERS
2074 UNIVERSITY BLVD
HYATTSVILLE, MD 20783
T:301.422.1555
F:301.422.1555

NEW YORK

PATEL BROTHERS
37-27, 74TH STREET,
JACKSON HEIGHTS, NY 11372
T: 718.898.3445 F: 718.898.9243

PATEL BROTHERS
415 SOUTH BROADWAY
HICKSVILLE, NY 11801
T: 516.681.0091 F: 516.681.0072

PATEL BROTHERS
42-92 MAIN STREET
FLUSHING, NY 11355
T: 718.661.1112 F: 718.661.2076

PATEL BROTHERS
124-10, LIBERTY AVENUE
RICHMONDHILL, NY 11419
T: 718.843.2527 F: 718.843.2526

PATEL BROTHERS
251-08 HILLSIDE AVENUE
BELLEROSE, NY 11426
T: 718.470.1356 F: 718.470.0209

CANADA

PATEL CASH & CARRY
700 - MARKHAM ROAD, UNIT # 3 & 4,
SCARBOROUGH, ONTARIO, M1H 2A7
CANADA
T: 416-439-9393 F: 416-438-6446

NEW JERSEY

PATEL CASH & CARRY
1551 OAKTREE RD
ISELIN, NJ 08830
T: 732.205.0187
F: 732.205.0397

PATEL CASH & CARRY
780 NEWARK AVE
JERSEY CITY, NJ 07306
T: 201.222.7572
F: 201.222.1019

PATEL FOOD MARKET
1357 OAKTREE RD
ISELIN, NJ 08830
T: 732.283.7283
F: 732.283.4950

PATEL CASH & CARRY
2800 - RT# 27
RYAN PLAZA
NORTH BRUNSWICK, NJ 08902
T:732.821.0667
F:732.821.7232

PATEL BROTHERS
10866, RT 46
PARSIPPANY, NJ 07054

MASSACHUSETTS

PATEL BROTHERS
425 - MOODY STREET
WALTHAM, MA 02453
T: 781.893-1003
F: 781.893-6003

PATEL BROTHERS
504, BOSTON TURNPIKE
SHREWSBURY, MA 01545

VIRGINIA

PATEL BROTHERS
11116 LEE HIGHWAY
FAIRFAX, VA 22030
T: 703.273.7400

TENNESSEE

PATEL BROTHERS
4043 NOLENSVILLE PIKE
NASHVILLE, TN 37211
T: 615.833.1555
F: 615.833.1556

www.patelbros.com

ਰਹਿਮਾਨ ਫਾਰਿਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਇਸ਼ਕ ਬਾਖੈਰ' ਦੀ ਘੁੰਢ ਚੁਕਾਈ

ਓਬਾਮਾ ਤੇ ਕਲਿੰਟਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਪਾਰਸਲ ਬੰਬ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਸਰ ਸੱਈਅਦ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਇਥੇ 27 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮੁਸਾਇਰਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਅਲੂਮਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਜੋ ਵੀ ਬਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਸ. ਖੁਸ਼ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਰਹਿਮਾਨ ਫਾਰਿਸ ਤੇ ਸਾਊਦ ਉਸਮਾਨੀ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਨਕਵੀ, ਇਰਫਾਨ ਸੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਐਤਵਾਰ, 28 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕੈਡਮੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੇ ਰਲ ਕੇ 'ਟੇਸਟ ਆਫ ਸਪਾਇਸ ਇਤਾਸਕ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਹਿਮਾਨ ਫਾਰਿਸ ਦੀ ਉਰਦੂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਇਸ਼ਕ ਬਾਖੈਰ' ਦੀ ਘੁੰਢ ਚੁਕਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ ਨੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਨੇ ਮਕੋਰਮਿਕ ਹਾਲ ਵਿਚ ਲਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 'ਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸੈਕਟਰ 16 ਦੇ 'ਏ-1 ਆਪਟੀਕਲ' ਦੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ. ਬਸਾਤੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਲਾਪ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਹੁਣ ਸਾਜਿਦ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕੈਡਮੀ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂਕਿ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਰਹੇ।

ਸਾਜਿਦ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਆਏ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ 'ਜੀ ਆਇਆਂ' ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਲਾਪ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਸੀ ਨੇੜਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੋਂ ਰੋਕ

ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਜਨਾਬ ਅਮੀਨ ਹੈਦਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੀ ਜੋ ਉਰਦੂ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਨਾਬ ਹੈਦਰ ਨੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ, ਬਲਕਿ ਸਭ ਨੂੰ 'ਦੇਸੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਕ

ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਾਹੌਰ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਫਾਰਿਸ ਜੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸੌਂਦਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। 'ਇਸ਼ਕ ਬਾਖੈਰ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਪੁਸਤਕ ਹੈ।

ਫਿਰ ਵਾਰੀ ਆਈ ਸਾਊਦ ਉਸਮਾਨੀ ਦੀ, ਜੋ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਯਾਤਰਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ

ਹਸ਼ਮਤ ਸੋਹੇਲ ਨੇ 'ਹਮਨੇ ਭੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇਖਾ' ਨਜ਼ਮ ਸੁਣਾਈ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਲੋਬਲ ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਗਰਾਈਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸੱਬ ਬਣਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਵੀ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸ. ਗੁਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਬਾਰਡਰ ਨੇੜੇ ਸੀ ਅਤੇ 1947 ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਛਪ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਵੀ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਨਵੇਂ ਲੇਖਕ ਰਹਿਮਾਨ ਫਾਰਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ (ਅੰਮੀ) ਫਾਰਸੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦੀ ਮਾਹਿਰ ਸੀ। ਫਾਰਿਸ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਜਲੰਧਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਜਬ ਉਸ ਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੈਂ ਕੋਈ ਔਰ ਆ ਗਿਆ, ਤਬ ਮੈਂ ਵੀ ਗਾਉਂ ਛੋਡ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਆ ਗਿਆ।'

ਅੰਤ ਵਿਚ ਸ. ਖੁਸ਼ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਲਖਨਊ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਲੂਮਨੀ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਜਲੰਧਰ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਨਗਮੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, 'ਕਿਆ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਇਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਕੇ ਸਿਵਾ', 'ਤੇਰਾ ਤਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਪਗੜੀ ਹੈ, ਸਿਰ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਉਤਰੇਗੀ, ਸਿਰ ਕਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।' ਖਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਲਖ ਰਾਜ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਅਤੇ ਦਿੱਗਜ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਸਲ ਬੰਬ ਭੇਜਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੇਠ ਇਕ 56 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸੀਜ਼ਰ ਸਿਓਕ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਉਹ ਟਰੰਪ ਦੇ

ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਲਾਏ ਸਟਿੱਕਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿੰਗਾਰੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਸਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਜੈੱਫ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਬਾਬਤ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੀਜ਼ਰ ਉੱਪਰ ਫੈਡਰਲ ਜੁਰਮ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਾਰਸਲ ਬੰਬ ਭੇਜ ਕੇ ਕਈ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰਨਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੀ 24 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪਾਰਸਲ ਬੰਬ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਸ਼ੱਕੀ ਪੈਕੇਟ ਵਿਚੋਂ ਧਮਾਕਾਖੇਜ ਸਮੱਗਰੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਹਿਲੇਰੀ ਦੇ ਘਰ ਲਈ ਇਹ ਪਾਰਸਲ ਬੰਬ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ।

ਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿੱਲ ਕਲਿੰਟਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਿਲਣ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੂੰ ਮਿਲੋਗੇ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ 'ਹਾਉ ਆਰ ਯੂ'; ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਹਿਣਾ 'ਮੀ ਟੂ'। ਮਹਿਮਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ 'ਹਾਉ' ਕਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, 'ਹੁ ਆਰ ਯੂ' ਕਲਿੰਟਨ ਕਹਿੰਦਾ, 'ਆਈ ਐਮ ਹਿਲਰੀ ਕਲਿੰਟਨ'ਜ਼ ਹਸਬੈਂਡ' ਦੂਜਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਹਿੰਦਾ, 'ਮੀ ਟੂ' ਸੋ ਜ਼ਰਾ ਬਚ ਕੇ।

ਉਪਰੰਤ ਜਨਾਬ ਹੈਦਰ ਨੇ ਸ. ਖੁਸ਼ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਰਹਿਮਾਨ ਫਾਰਿਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਣ। ਸ. ਸ਼ਾਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਾਰਿਸ ਜੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਹੈ, 'ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਇਸ਼ਕ ਹੈ, ਰਾਜਦੁਲਾਰੇ ਇਸ਼ਕ ਹੈ', 'ਨਿਕਾਲਤੇ ਰਹੇ ਲੋਗ ਖਾਮੀਆਂ ਮੁਝ ਮੇਂ, ਉਸ ਕੇ ਬਾਦ ਬਚੀ ਸਿਰਫ ਖੂਬੀਆਂ ਮੁਝ ਮੇਂ'।

ਡਾ. ਲਤੀਫ ਸੈਫ ਨੇ ਨਜ਼ਮ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ। ਸਾਜਿਦ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਕਿਤਾਬ 'ਆਪਣਾ ਪੋਜ' ਵਿਚੋਂ ਮਜ਼ਾਹੀਆ ਨਜ਼ਮ ਸੁਣਾਈ, ਜਿਵੇਂ ਘਰ ਵਾਲੀ ਗਵਾਚੇ ਪਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਿਸੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਜਵਾਨ ਵਿਚ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਲਾਮ ਮੁਸਤਫਾ ਅੰਜੁਮ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਦੋ ਨਜ਼ਮਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ, 'ਰੋਲਾ ਮੁੱਕੇ' ਤੇ 'ਕੁੱਕੜ ਬਾਂਗਾਂ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪਿੰਜਰੇ ਪਾ ਕੇ ਦੇਖ' ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ।

Want to Buy/Sell Homes, THs, Condos!

Call Madan Khatri
Ph: 847-530-1550

www.PropertyZoo.com

CALL TO BUY/SELL HOME TODAY!

Top Producer at the office in 2011-2013-2014
*****A Broker who can work with you from Beginning to End, Call Now!!!*****

BHHS American Heritage
1010 Rohwing Road, Elk Grove Village, IL

Michigan Truck Driving School

6405 Middlebelt Road, Romulus, MI 48174

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!
ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!!
ਹੁਣ 48 ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ
ਮਨਜ਼ੂਰਸੁਦਾ

*ਆਪਣੀ ਸਟੇਟ ਤੋਂ ਲਰਨਿੰਗ ਪਰਮਿਟ ਲੈ ਕੇ ਆਓ ਤੇ ਉਸੇ ਸਟੇਟ ਦਾ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਓ
*3-4 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Raj Jamarai **Cell:734-644-1010** Office:734-747-4298

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ
ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ
ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ
ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ

Now Open

1480 N State Road 1, Cambridge City, IN 47327.

Diesel/Gas

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਭਰਾਵਾਂ ਲਈ
ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ

ਕੀਮਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਜਬ!

ਸਹੂਲਤਾਂ

- ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ
- ਸਸਤਾ ਡੀਜ਼ਲ
- Liquor, Beer & Wine
- truck repair, new showers, scale.
- Free Buffet over 100 gallons
- open 6am to midnight

Phone: 765-478-6300

ਇਥੇ ਮੰਜਿਆਂ ਉਪਰ ਬੈਠਕੇ ਖਾਓ-ਪੀਓ ਅਤੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੋ... ਸਵਾਦ ਅਤੇ ਮਾਹੌਲ, ਜਿਵੇਂ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਘਰ ਦੀ...

ਸਿਆਸੀ ਗਲਬੇ ਹੇਠੋਂ ਨਿਕਲ ਸਕਣਗੇ ਜਥੇਦਾਰ? ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਲਈ ਪਰਖ ਦੀ ਘੜੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੰਥ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵੰਗਾਰ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹੈ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਹੀ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਸਣੇ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਪੰਥਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣਾ ਸੌਖਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤੇ ਮੁੱਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਖਾਸਕਰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਗੇ। ਦੂਜੀ ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਵਰਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਹ ਧੜੇ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਸਿੱਖ ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਡਿੱਗੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਵਜੋਂ

ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਗਏ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਆਏ ਫੈਸਲੇ ਸਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਹੋਣਾ ਵੀ ਜਥੇਦਾਰ

ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਢਾਹ ਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਮੁੜ ਬਿਕਰਮੀ ਕੈਲੰਡਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣਾ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਸਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣਾ ਤੇ ਮੁੜਵਾਜ਼ੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੁੜ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਲਈ ਵੱਡੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਵਿਚ ਇਕ 'ਨਾਇਕ' ਤਲਾਸ਼ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕਈ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਚੁੱਕੇ ਗਿਆਨੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨੀ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਭੋਰਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਜਨੋਹਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਗਿਆਨੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਡਿੱਗੀ ਸਾਖ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਸਰ ਕਰਨਗੇ।

ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਏ ਇਰਾਕ 'ਚ ਮਰੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਇਰਾਕ ਦੇ ਮੌਸਲ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ 39 ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਦਰ-ਦਰ ਦੀਆਂ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਰਦਨਾਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਨ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਠੋਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 20-

ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜੋ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2014 ਵਿਚ ਇਰਾਕ 'ਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 39 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਠੋਕਰੀ ਦੇਣ ਤੇ

20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੱਤਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਠੋਕਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ 5300 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਠੋਕਰੀ ਤੇ ਭੱਤੇ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਘਿਰਾਉ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਗੇ।

ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ 'ਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਮੁਰਲੀਧਰ ਅਤੇ ਵਿਨੋਦ ਗੋਇਲ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਖਤਮ ਕਰਦਿਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 22 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕੌਂਸਲਰ ਬਲਵਾਨ ਖੱਖਰ, ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੈਪਟਨ ਭਾਗਮਲ, ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਫਾਉਂਟੇ ਦੀ ਰਾਜ ਨਗਰ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ 'ਚ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਤਕਾਏ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਆਈਲੈਟਸ ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਂ ਬਣੀਆਂ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵਸਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਆਈਲੈਟਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਮਾਪੇ 'ਆਈਲੈਟਸ' ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਲੱਭਣ ਵੇਲੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੀ ਆਈਲੈਟਸ ਦੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰਿਹਾਇਸ਼) ਜਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਪੱਕੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ, ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ, ਪੀਆਰ ਆਦਿ ਲਈ ਉਂਜ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ

ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਕੇਸ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਈਲੈਟਸ ਵਿਚੋਂ ਲੈਂਡੀਂਦੇ ਬੈਂਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਤੇ ਖਰਚਾ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਕਰਨਗੇ। ਮਹਿਜ਼ ਇਕਾ-ਦੁੱਕਾ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦਿਸਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁੜੀ ਵਾਲੇ ਆਈਲੈਟਸ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ਭਾਲਦੇ ਹੋਣ। ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਆਈਲੈਟਸ 'ਚੋਂ ਲੈਂਡੀਂਦੇ ਬੈਂਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਈਲੈਟਸ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖ ਕੇ ਕੁੜੀ ਲੱਭੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਈਲੈਟਸ ਦੀ ਕੋਰਿੰਗ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਨੂੰ ਹੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਟੈਸਟ 'ਚੋਂ ਪੂਰੇ ਬੈਂਡ ਨਹੀਂ ਲੈ ਪਾਉਂਦੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਤਾਂ ਘਰਾਂ 'ਚ ਝਗੜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ।

ਹੋਰ ਵੀ ਟੈਸਟ ਹਨ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੈਸਟ ਆਈਲੈਟਸ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਜ-ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੁੱਤ-ਧੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਬਾਹਰਲਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਲੱਭਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ (ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁੰਡੇ) ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਣ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਆਈਲੈਟਸ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਲੱਭਦੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ

ਸਿਮਰਜੀਤ ਬੈਂਸ ਨੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਮਰੀਕੀ ਅੰਬੈਸੀ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਿਮਰਜੀਤ ਬੈਂਸ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਅੰਬੈਸੀ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਬੈਂਸ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅੰਬੈਸੀ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਨੇ ਬੈਂਸ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਪੀਏ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਨ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਬੈਂਸ ਨੇ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਆਪਣਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈ ਕੇ ਅੰਬੈਸੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕੀ ਅੰਬੈਸੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਬੈਂਸ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਪੀਕਰ ਸਮੇਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿਮਰਜੀਤ ਬੈਂਸ ਨੇ ਫੇਸਬੁਕ ਲਾਈਵ ਹੋ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ

ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਰਪਾਨ ਕੋਈ ਚਾਕੂ ਜਾਂ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਰ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਨੂੰ 6 ਸਾਲ ਕੈਦ

ਲੰਡਨ: ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਧਮਕਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤਹਿਤ 6 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ। ਸਿਰਤਾਜ ਭੰਗਲ (35) ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਖਿਲਾਫ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇਕ ਲੰਬੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। 2013 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਨੇ ਸਿਰਤਾਜ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਕਾਊਂਟ 'ਤੇ ਬਲਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਸੀ।

ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੀਆਂ ਵਲਗਣਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਨਾ ਸਕੇ ਪੰਜਾਬੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੀਆਂ ਵਰਗਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਰੁਖੀ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਯੋਜਨਾ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਗਦ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਛਾੜ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਜਿਹਾ ਰਾਜ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤੋੜ ਕੇ ਸਾਂਝੇਵਾਲਤਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੀਆਂ ਵਲਗਣਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ 51 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ

ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਉਲੀਕੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਯੋਜਨਾ 'ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ 1955' ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਤਰਾਸਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਲੀ ਸੰਕਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਐਲਾਨੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਦਿੱਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲੀ ਸਾਲ 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014 ਭਾਵ ਲਗਾਤਾਰ 4 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 2014-2015 ਦੌਰਾਨ 461 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿਜ਼ 113.78 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੀ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਰਾਸ਼ੀ

ਵੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਡੇਢ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਐਲਾਨੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਚਲੰਤ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਬਜਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਿਲਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਧਾ ਕੇ ਵਾਈ ਲੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਖੱਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2068 ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 11.44 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ 535 ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਅੱਠ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ਤੇ ਵਾਈ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਦਦ ਨੇ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਗਤੀ ਦੇਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਛੂਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਇਕ ਤੇ ਨਾਇਕਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਏ। ਜਿਵੇਂ ਵਾਰਿਸ ਦੀ ਗੀਰ, ਹਾਸਮ ਦੀ ਸੋਸੀ, ਪੀਲੂ ਦਾ ਮਿਰਜ਼ਾ, ਫਜ਼ਲ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੋਹਣੀ ਆਦਿ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਇਕਾਂ ਤੇ ਨਾਇਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਵਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਤੱਤ ਤੇ ਟੋਟਕੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਸ਼ਮਲਾ ਉਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਕਾਸ਼ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਫਜ਼ਲ ਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਉਤਮ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਮੋਤੀ ਪਰੇ ਕੇ ਸੋਹਣੀ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਨਾਵਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ। ਲੰਗੋਰੀ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਦੀ ਜੰਮਪਲ ਮਾਸ਼ਾ ਕੌਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਵਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਜੀਤ ਲੰਗੋਰੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਾਂ। 1980 ਦੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਸ਼ਿਅਰ ਗਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਉਪਰ ਪੌੜਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖੀ ਸੀ: ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰੁਲਦੇ ਨੇ ਰੋਜ਼ੀ ਲਈ ਉਹ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਪਰਤਣਗੇ ਆਪਣੇ ਕਦੀ। ਕੁਝ ਤਾਂ ਸੇਕਣਗੇ ਮਾਂ ਦੇ ਸਿਵੇਂ ਦੀ ਅਗਨ ਬਾਕੀ ਕਬਰਾਂ ਦੇ ਰੁਖ ਹੇਠ ਜਾ ਬਹਿਣਗੇ। ਮਾਸ਼ਾ ਨੇ ਸੋਹਣੀ ਨੂੰ ਨਾਵਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਪੰਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵਿਖਾਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ 1980 ਵਿਚ ਅਜੀਤ ਲੰਗੋਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ। ਪੇਸ਼ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ ਪੈਰਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਚਾਹਨਾ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ:

“ਸ਼ਾਮ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਝਨਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ ਅੱਡੀਆਂ ਚੁੱਕੀ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ ਖਲੋਤੀ ਉਹ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਉਗੇ ਨੜੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਘਣੇ ਸਨ; ਉੱਤੇ ਵਗਦੀ ਹਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਾਂ ਖੜੋਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦੀ। ਨੜੇ ਕਦੇ ਇੱਧਰ ਝੁਲਦੇ ਤੇ ਕਦੇ ਉਧਰ, ਜਿਵੇਂ ਹਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਰੇ ਨੱਚ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਦਰਿਆ ਵਗਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ। ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਪਏ ਪੱਥਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲੰਘਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਸ ਕੁੜੀ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸੁਣ ਤਾਂ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਵੇਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਪਾਣੀ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕਦੇ ਅੱਡੀਆਂ ਚੁੱਕ-ਚੁੱਕ ਵੇਖਦੀ, ਤੇ ਕਦੇ ਉਚੀ ਛਲਾਂਗ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਪਾਣੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਨੜੇ ਝੁਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ-ਹਵਾ ਵਿਚ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਂਦੀ ਪਰਛਾਈ ਵਿਚ, ਅਤੇ ਸੋਹਣੀ ਦੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਗਹਿਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਝੀਲਾਂ ਵਿਚ...।”

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਵੇਖੀ ਤਾਂ

ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ ਇੱਕ ਨਾਵਲ

ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਲਥਾ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਖੁਦ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਛਪਾਈ ਤੇ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ੀ ਥਾਂਪਸਨ ਪ੍ਰੈਸ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਹੈ-ਦੇਹਾਂ ਜਿਲਦਾਂ ਦੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੂਲ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਰੋਚਕ ਬਣਾਉਣ

ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ ਦਾ ਚਿੱਤਰ

ਲਈ ਸੋਹਣੀ ਦੀ ਸਹੇਲੀ ਨੂਰਾਂ, ਮਹੀਵਾਲ ਦਾ ਹਾਣੀ ਅਲਤਾਫ, ਮੱਝ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨੱਥਾ ਆਦਿ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਅਜਿਹੇ ਪਾਤਰ ਰਚੇ ਹਨ, ਜੋ ਨਾਵਲ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਨਾਟਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਮਿਲਦੇ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਰਾਹ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਮਹੀਵਾਲ ਨੂੰ ਬੁਖਾਰਾ ਤੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕੱਲਿਆਂ ਤੋਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਤੰਬੁਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਹੀਵਾਲ ਤੋਂ ਝਨਾਂ ਨੂੰ ਤੈਰ ਕੇ ਲੰਘਦਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਝਨਾਂ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਭੁੱਖੇ ਭਾਣੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧੂ ਮੰਡਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮਹੀਵਾਲ ਅਜਿਹੀ ਰੋਟੀ ਉੱਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਹੀ ਕਮਾਈ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਉਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਤਾਰੇ ਹਨ।

ਸਾਧੂ ਮੰਡਲੀ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਲਭਦਾ ਤਾਂ ਨੱਥਾ ਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਦਾ ਵਾਤਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਚਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਹੀਵਾਲ ਦੀ ਜੂਨੇ ਪੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਜਤ ਬੇਗ ਝਨਾਂ ਦੇ

ਕੰਢੇ ਕਿਵੇਂ ਬੈਠਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਝਨਾਂ ਕਿਵੇਂ ਪਾਰ ਕੀਤੀ? ਮਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਉਣ ਵਿਚ: “ਇੱਜਤ ਬੇਗ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਦਰਿਆ ਦੇ ਤਲ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਲਏ ਅਤੇ ਸਿਰ ਪਿਛਾਹ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕੋ ਪਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ

ਸਰੀਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਥੱਲੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪਾਣੀ ਹੇਠ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਇੱਜਤ ਨੂੰ ਤੜਫਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਢਿੱਲਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਉਠ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਆ ਤਰਿਆ। ਇੱਜਤ ਨੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਡੁੱਬੇ ਸਾਹ ਭਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਚਾਦਰ ਉੱਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਪੱਤੇ ਵਾਂਗ ਵਹਿਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਅਚਨਚੇਤ ਇੱਕ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਡੁੱਬਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋ ਕੇ ਤਰਨ ਲੱਗਾ। ਝਨਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਪਰੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਲੁਕ ਕੇ ਕਿਤੇ ਚੁੱਕੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ

ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੁਹਾਨੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਹ ਸੋਹਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਝਨਾਂ ਆਪਣੇ ਵਹਾ ਨਾਲ ਇੱਜਤ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਲੈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।”

ਸੋਹਣੀ ਅਤੇ ਮਹੀਵਾਲ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝਨਾ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਦਿਨ ਦੇ ਜਦੋਂ ਮਹੀਵਾਲ ਮੱਝਾਂ ਚਾਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਖਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੇਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਾਸ਼ਾ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਝਪਕ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਝਨਾਂ ਵਿਚ ਠਿੱਲੂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਸੋਹਣੀ ਦਾ ਪਤੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੋਹਣੀ ਨਾਲ ਹਮਬਿਸਤਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਪਰੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੋਹਣੀ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਪਿੰਡ ਵੀ ਝਨਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਦਾ ਵਾਤਾ ਵੀ। ਜੇ ਫਰਕ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਸਦਕਾ ਪਿੰਡ ਝਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੈ ਤੇ ਵਾਲਾ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ।

“ਬੇਬੋਸ, ਆਵਾਜ਼ਾਰ ਤੇ ਟੁੱਟਦੇ-ਤਿੜਕਦੇ ਸੋਹਣੀ ਤੇ ਮਹੀਵਾਲ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਛੱਡ ਰਹੇ। ਦਰਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਖੋਹਣ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਸੀ, ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਟਿੱਲ ਲਾ ਕੇ ਪਾਣੀ

ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸਾਹ ਲਭ ਕੇ ਵਕਤ ਤੋਂ ਖੋਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਪਾਗਲਪਨ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ ਇੱਛਾ ਢਹਿੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਛੱਡ ਰਹੇ। ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਆਖਰ ਅਰਥਹੀਣ ਨਹੀਂ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਜਿਹੜੇ ਲਿਖੀਆਂ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲਿਖੀਆਂ ਵੀ ਆਖਰ ਬੋਝੇ ਪਲਾਂ ਲਈ ਮਿਟ ਗਈਆਂ। ਝਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਛੱਲ ਨੇ ਸੋਹਣੀ ਨੂੰ ਮਹੀਵਾਲ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਸੁੱਟਿਆ।

“ਸੋਹਣੀ!” ਮਹੀਵਾਲ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਖਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਿਕਲੀ।

“ਮਹੀਵਾਲ!” ਸੋਹਣੀ ਨੇ ਔਖਾ ਸਾਹ ਭਰ ਕੇ ਕਿਹਾ। ਤਕਦੀਰ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰਦਈ ਖੇਡ ਵਾਪਰਦਿਆਂ ਵੇਖ ਝਨਾਂ ਕੰਢੇ ਉਗੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਝੁਲਦੇ ਦਰਖਤ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਵੈਣ ਪਾਉਣ ਲੱਗੇ...ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਸਹਿਮ ਕੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ। ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਰੋਹ ਠੰਢਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹ ਵਰ੍ਹਨੋਂ ਹਟ ਗਏ। ਚੰਦ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਲਈਆਂ। ਰਾਤ ਦੇ ਕਾਲੇ ਸਾਲੂ ਵਿਚੋਂ ਤਾਰੇ ਝਾਕ-ਝਾਕ ਵੇਖਣ ਲੱਗੇ-ਝਨਾਂ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਮਾਰੇ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੂਰ ਕਿਤੇ ਲਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਗਏ, ਸਾਹ ਰੁਕ ਗਏ। ਬੱਸ ਬਚੀਆਂ ਦੇ ਬੇਜਾਨ ਦੋਹਾਂ।”

ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

Sandhugulzar@yahoo.com

ਸੋਹਣੀ ਦੇ ਮਾਪੇ ਪਿੰਡ ਸੋਹਣੀ ਦੀ ਸਹੇਲੀ ਨੂਰਾਂ ਵਿਆਹੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਜਣੇਪਾ ਕੱਟਣ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਕੋਲ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਾਸ਼ਾ ਨੂਰਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਨੂਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਨੂਰਾਂ ਦਾ ਨਵਜੰਮਿਆ ਬੱਚਾ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਖਲੋਤੀ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨੂਰਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਇਕ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੂਰਾਂ ਦੀ ਸੱਦ ਨੇ ਗਿਲਾ ਕਰਨੈਂ ਕਿ ਨੂਰਾਂ ਨੇ ਧੀ ਜੰਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨੂਰਾਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਕੇ ਫੜ੍ਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਧ ਖੁਲ੍ਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਉਂਗਲੀ ਰੱਖ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਮਾਂ! ਮੈਂ ਇਹਦਾ ਨਾਂ ਸੋਹਣੀ ਰੱਖਾਂਗੀ।”

ਮਾਸ਼ਾ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਹ ਰਚਨਾ ‘ਕੁਸ਼ਚਿਤ ਲਈ’ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੁਸ਼ਚਿਤ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਹਨ ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਜਾਉ ਗੋਤ ਇੱਕ ਨਹੀਂ।

ਅੰਤਿਕਾ: ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼
ਜਿਸ ਯਸ ਸੇ ਕੋਈ ਮਕਤਲ ਮੇਂ ਗਯਾ ਵਹ ਸ਼ਾਨ ਸਲਾਮਤ ਰਹਿਤੀ ਹੈ। ਯਹ ਜਾਨ ਤੋਂ ਆਨੀ ਜਾਨੀ ਹੈ ਇਸ ਜਾਂ ਕੀ ਤੇ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨਹੀਂ।

LOOKING FOR THE LOWEST FARES ?

BOOK INTERNATIONAL FLIGHTS, HOTELS, CARS

Price From Chicago To Delhi Starts from - \$ 847

For Other Cities Of The World Please visit : www.univtravel.com or Call Us @ 1-888-584-0439 Office Opened 24 x 7

UNIVERSAL TRAVEL

email - uttravel@univtravel.com

OM Transportation Inc. & Nand Freight Brokerage Plainfield, IL

Owner Operators & Company Drivers Wanted

Valid CDL Class A License For Local, Regional & OTR Work. Van & Reefer

Manminder Heer 630-709-5331 Onkar Heer 630-396-0777

omtrans1@yahoo.com

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਮਾਣ

ਇਹ ਇਤਫਾਕ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਤਾ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ, ਮਾਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ, ਜਨਮ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ, ਅਦਾਕਾਰੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਅਤੇ ਬੁਢਾਪਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਕਦਮ ਮਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਅਨੋਖੇ ਪੰਥ 'ਤੇ ਪੈੜਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਕਲਾਕਾਰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਧੀ, ਡਰਾਮਿਆਂ ਦੀ ਨਾਇਕਾ, ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ, ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਤੇ ਉਘੀ ਫਿਲਮੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਮੁਖਤਾਰ ਬੇਗਮ ਤੋਂ ਬਣੀ ਸਬੀਹਾ ਖਾਨੁਮ।

ਮੁਖਤਾਰ ਬੇਗਮ ਨੇ 16 ਅਕਤੂਬਰ 1935 ਨੂੰ ਫਿਲਮੀ ਕਲਾਕਾਰ ਇਕਬਾਲ ਬੇਗਮ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਪਿਤਾ ਜਨਾਬ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਦੇ ਘਰ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਲਗਪਗ ਇਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਨਾ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਪਰਕ ਸਾਧਨ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਇਤਫਾਕੀਆ ਸਬੰਧ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ
ਫੋਨ: +91-98882-75913

ਹੀ ਸਮਝੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਤਿ ਅਮੀਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਇਕਬਾਲ ਬੇਗਮ ਨੇ ਤਾਂਗੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ-ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਸਮੇਂ ਜਨਾਬ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ 'ਮਾਹੀਆ' ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਬੇਗਮ 'ਬਾਲੋ' ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਬਾਲੋ ਮਾਹੀਆ ਬਾਰੇ ਘਰ ਘਰ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਵਧੀਆ ਗਾਇਕ ਜੋੜੀ ਸੀ, ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਟੱਪੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕਬਾਲ ਬੇਗਮ ਨੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜੋੜੀ ਦੇ ਘਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਮੁਖਤਾਰ ਬੇਗਮ ਨੂੰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਦਿਆਂ ਰੂਪ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬਾਲੋ ਨਾਲੋਂ ਦੋ ਕਦਮ ਅਗਾਂਹ ਹੀ ਲੰਘ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮੁਖਤਾਰ ਬੇਗਮ ਦੀ ਉਮਰ ਅਜੇ ਕਰੀਬ ਬਾਰਾਂ ਕੁ ਸਾਲ ਦੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੱਲੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲਾਂ ਸਦਕਾ ਇਕ ਹਨੇਰੀ ਚੱਲੀ ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੋ

ਦੋ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮੁਖਤਾਰ ਬੇਗਮ ਤੋਂ ਬਣੀ ਸਬੀਹਾ ਖਾਨੁਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਏ ਕਿ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਾਬ ਖਲੀਲੀ ਦਾ ਵਡੱਪਣ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਚਾ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਜੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਘੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮਸੂਦ ਪਰਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸਬੀਹਾ ਨੂੰ ਰੋਲ ਦੇਵੇ।

ਹਿੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਦੇਸ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਗਏ, ਮੁਖਤਾਰ ਬੇਗਮ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾ ਵਸੇ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਰਾਚੀ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਕੇਂਦਰ ਚੱਲਦੇ ਸਨ। ਅਦਾਕਾਰ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਤਰੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਤੇ ਇਸ ਰਾਹ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ। 1948 ਵਿਚ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਫਫਦ ਉਥੋਂ ਦੇ ਉਘੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕੇਂਦਰ

ਕਲਾ ਪਰਿਕਰਮਾ

ਸਿਆਲਕੋਟ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਖਤਾਰ ਬੇਗਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਥੇ ਫਿਲਮ 'ਸੱਸੀ ਪੁੰਨੂ' ਲਈ ਗੀਤ 'ਕਿੱਥੇ ਗਏ ਹੋ' ਪਰਦੇਸੀਆ ਵੇ' ਫਿਲਮਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਖਤਾਰ ਬੇਗਮ ਨੇ ਵੀ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਪਿਤਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਨੇ ਬੇਟੀ ਮੁਖਤਾਰ ਬੇਗਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਤੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਜਨਾਬ ਨਫੀਸ ਖਲੀਲੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਜਨਾਬ

ਸਬੀਹਾ ਖਾਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤਸਵੀਰਾਂ।

ਖਲੀਲੀ ਨੇ ਕੁਝ ਮਿਲਣੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮੁਖਤਾਰ ਬੇਗਮ ਦੀ ਸੂਝ ਬੂਝ, ਕਲਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਟਕ 'ਬੁੱਤ ਸ਼ਿਕਨ' ਵਿਚ ਰੋਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਸਬੀਹਾ ਖਾਨੁਮ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ।

ਦੋ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮੁਖਤਾਰ ਬੇਗਮ ਤੋਂ ਬਣੀ ਸਬੀਹਾ ਖਾਨੁਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਏ ਕਿ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਾਬ ਖਲੀਲੀ ਦਾ ਵਡੱਪਣ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਚਾ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਜੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਘੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮਸੂਦ ਪਰਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸਬੀਹਾ ਨੂੰ ਰੋਲ ਦੇਵੇ। ਪਰਵੇਜ਼ ਨੇ ਉਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ 'ਬੇਲੀ' ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਲਿਆ, ਜਿਸ

ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ਹੀਨਾ ਆਦਿ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਫਿਲਮ 1950 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੀਹਾ ਨੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਨਵਰ ਕਮਲ ਪਾਸ਼ਾ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਨੂਰੀ' ਵਿਚ ਵੀ ਰੋਲ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਰੋਲ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਨੇ ਸਬੀਹਾ ਨੂੰ ਇਸ ਕਦਰ ਹੋਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਉਸਨੇ 'ਆਘੋਸ਼', 'ਗੁਲਾਮ', 'ਗੁੰਮਨਾਮ', 'ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ', 'ਵਾਅਦਾ', 'ਸ਼ੋਖ ਚਿਲੀ', 'ਆਸ ਪਾਸ', 'ਸੱਸੀ', 'ਸੋਹਣੀ', 'ਛੋਟੀ ਬੇਗਮ', 'ਦਾਤਾ', 'ਹਾਤਿਮ', 'ਸਾਤ ਲਾਖ', 'ਦਿਲ ਮੇਂ ਤੂੰ', 'ਮਹਿਫਲ', 'ਪਰਵਾਜ਼', 'ਤੁਫਾਨ', 'ਇਸ਼ਕ ਏ ਲੈਲਾ', 'ਕਾਤਿਲ', 'ਸਰਫਰੋਸ਼', 'ਹਸਰਤ', 'ਦੇਵਰ ਭਾਬੀ', 'ਕਨੀਜ਼', 'ਪਾਕ ਦਾਮਨ', 'ਮੁਹੱਬਤ', 'ਏਕ ਰਾਤ', 'ਧੰਨ ਜਿਗਰਾ ਮਾਂ ਦਾ', 'ਵਤਨ ਈਮਾਨ' ਆਦਿ ਉਰਦੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ' ਵਿਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ 'ਨੂਰਾਂ' ਦਾ ਨਿਭਾਇਆ ਕਿਰਦਾਰ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਸਿਖਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਕਲਾ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੇ ਗਾਏ ਕੁਝ ਗੀਤ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਕਬੂਲ ਹੋਏ। ਉਸਦੇ ਗਾਏ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਗੀਤ 'ਸੋਹਣੀ ਧਰਤੀ ਔਲਾ ਰੱਖੇ ਕਦਮ ਕਦਮ ਅਬਾਦ ਤੁਝੇ' ਅਤੇ 'ਜੁੱਗ ਜੁੱਗ ਜੀਏ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਵਤਨ, ਲਬ ਪੇ ਦੁਆ ਹੈ ਦਿਲ ਮੇਂ ਲਗਨ' ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। 'ਵੀਣੀਆਂ ਦੇਵੇਂ ਕੀ ਫਤੀਆਂ' ਦੇ ਗੰਗਣ ਪੈ ਗਏ ਪਿਆਰ ਦੇ' ਵੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਲਾਹਿਆ। ਸਬੀਹਾ ਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਇਆ ਗੀਤ 'ਦਿਲਾ ਠਹਿਰ ਜਾ ਯਾਰ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਲੈਣ ਦੇ' ਅਤੇ 'ਵਾਸਤਾ ਈ ਰੱਬ ਦਾ ਤੂੰ ਜਾਈਂ ਵੇ ਕਬੂਤਰਾ, ਚਿੱਠੀ ਮੇਰੇ ਢੋਲ ਨੂੰ ਪੁਚਾਈ ਵੇ ਕਬੂਤਰਾ' ਮਹਿਫਲਾਂ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਿਗਾਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਨਿਗਾਰ ਐਵਾਰਡ ਉਸ ਨੂੰ 1958 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਰਵੋਤਮ ਅਦਾਕਾਰਾ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਤ ਇਹ ਐਵਾਰਡ ਉਸ ਨੇ ਸੱਤ ਵਾਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 1987 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ 'ਪਰਾਈਡ ਆਫ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਐਵਾਰਡ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਐਵਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕਲਾਕਾਰ ਅਦਾਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਖੜੋਤ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਢਲਦੀ ਉਮਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਲਾ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸਬੀਹਾ ਖਾਨੁਮ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਆਪਣੀ ਅੱਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ 18 ਮਈ 2013 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੁੱਤਰੀ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੀ ਗਈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਬੀਹਾ ਖਾਨੁਮ ਆਪਣੀ ਦੋਹਰੀ ਸਰੀਸ਼ ਖਾਨ ਨਾਲ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ **ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 10 ਨਵੰਬਰ 2018 ਹੈ।** -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-350

ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਿੱਕੀ ਬੀਬੇ ਅੱਜ ਰੋਟੀਆਂ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਚੱਕਲੇ 'ਤੇ ਪੇੜਾ ਰੱਖ ਵੇਲਣੇ ਨਾਲ ਵੇਲ ਕੇ, ਤਵੇ ਉਤੇ ਪਾਈ ਜਾਵੇ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-348

ਜੁੱਲੀ-ਤੱਪਤ ਸਾਂਭ ਕੇ ਸਾਰਾ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਪੰਡ ਚੁਕਾਈ। ਰੱਖ ਮੋਢੇ ਵਹਿੰਗੀ, ਫੜ੍ਹ ਉਂਗਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਵੇ ਭਜਾਈ। ਕੁੱਲੀ, ਗੁੱਲੀ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਜਾਵੇ ਪਕਾਈ।

-ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਮੋਢੇ ਵਹਿੰਗੀ, ਪੁੱਤ ਉਂਗਲ ਲਾਏ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰੀ ਅਰਧਾਂਗਨੀ ਆਏ। ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਚੁੱਕ ਸਮਾਨ ਕਿਰਤੀ ਟੱਬਰ ਰਾਹ ਮੁਕਾਏ। ਇਹੋ ਕਿਰਤੀ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਮਿੱਤਰੋ ਮੰਜ਼ਿਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਅੱਡਾ ਲਾਉਣਾ, ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸੰਸਾਰ ਇੱਕ ਇਹ ਵੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਡੰਗ ਟਪਾਏ।

-ਪੌਰਿੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ
ਢਪਾਲੀ, ਬਠਿੰਡਾ।

ਵਾਸੀ ਅਸੀਂ 'ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼' ਦੇ ਘਰ ਘਾਟ ਨਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ। ਰੁਲਦੇ-ਖੁਲਦੇ ਡੰਗ ਟਪਾਉਂਦੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਕਿੱਧਰ ਜਾਣਾ। ਵੋਟਾਂ ਲੁੱਟ ਜੋ ਮਹਿਲੀਂ ਬਹਿ ਗਏ ਹੁਣ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੂੰਹ ਦਿਖਾਣਾ।

-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ
ਪਿੰਡ ਕਲਾਹੜ (ਲੁਧਿਆਣਾ)
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਦੁਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਜੰਗਲ ਵਾਸੀ ਜਿੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੋਟਰ ਕਾਰ। ਤੁਰ ਕੇ ਪੈਦਾ ਸਫਰ ਮੁਕਾਉਣਾ ਬੱਸ ਜੀਣਾ ਹੈ ਦੁਰਕਾਰ। ਬੇਵੱਸ ਤੇ ਲਾਚਾਰ ਨੇ ਲੋਕੀਂ ਇੰਜ ਡੰਗ ਟਪਾਈ ਜਾਂਦੇ। ਨਾ ਬਾਂਹ ਫੜ੍ਹਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਾਰੇ ਲਾ ਕੇ ਪਤਿਆਉਂਦੇ।

-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ
ਸੈਨ ਹੋਜੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਬੜੀ ਭੈੜੀ ਏ ਗਰੀਬੀ ਯਾਰੋ ਬੜਾ ਕੁਝ ਸਿਖਾ ਦਿੰਦੀ। ਸੌ-ਸੌ ਪਾਪਤ ਵੇਲ ਕੇ ਵੈਰੀ ਭੁੱਖੇ ਪੇਟ ਨੂੰ ਭਰਾ ਦਿੰਦੀ। ਹਾਸੇ-ਠੱਠੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ, ਰੋਂਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪੇ ਚੁੱਪ ਕਰਾ ਦਿੰਦੀ। ਰੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਚਪਨ ਵੀ ਵੇਖ ਘਰ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ, ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਇਹ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ।

-ਮਨਦੀਪ ਗਿੱਲ ਧੜਾਕ
ਫੋਨ: 91-99881-11134

ਢਿੱਡ ਖਾਤਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੀਲਾ। ਰੱਬ ਆਪੇ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਵਸੀਲਾ। ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਏ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਬਣ ਸਹਾਰਾ। ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਝੰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ। ਜਿੰਤ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਨੇਤਾ ਸਾਡੇ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਸਰਕਾਰ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਇਹ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸਾਰ।

-ਗੌਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ
ਫੋਨ: 718-690-8403

ਕਾਵਿ-ਵਿਅੰਗ

ਅੱਜ ਦੀ ਗੱਲ

ਇੱਚ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ, ਪੂਰੀ ਮੱਛਰੀ ਜਦੋਂ ਮੰਡੀਰ ਹੋਵੇ। ਹੁੰਦੀ ਪਰਖ ਹੈ ਉਦੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀ ਦੀ, ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਤੀਰ ਹੋਵੇ। ਬਿਨਾ ਭੁੱਖ ਤੋਂ ਬਹੁਤੀ ਨਾ ਖਾ ਹੁੰਦੀ, ਚਾਹੇ ਬਣੀ ਬਦਾਮਾਂ ਦੀ ਖੀਰ ਹੋਵੇ। ਕੁੱਤਾ ਵੱਢਦਾ ਉਨ 'ਤੇ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ, ਮਾੜੀ 'ਬੱਗਿਆ' ਜਦੋਂ ਤਕਦੀਰ ਹੋਵੇ।

-ਰਮੇਸ਼ ਬੱਗਾ ਚੌਹਲਾ, ਫੋਨ: 91-94631-32719

ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚਲੀ ਸੁਖਮਤਾ

ਸਬੰਧ, ਨਿੱਜੀ ਨੇਤਾ, ਨਿੱਤ ਦਾ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਅਤੇ ਹਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਦੁਆ-ਸਲਾਮ। ਸੰਪਰਕ, ਦੂਰ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ 'ਕੇਰਾ ਕਿਸੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮਿਲ ਪੈਣਾ।

ਸਬੰਧ, ਰੂਹ-ਰਾਬਤਾ, ਅੰਤਰੀਵੀ-ਸਾਂਝ, ਦਿਲ ਤੋਂ ਦਿਲ ਤੀਕ ਦਾ ਸਫਰ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਯਾਮਤਾ। ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਰਾਬਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਭੇਤ ਦੱਸਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਾਹਲ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਸੋਝੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਤਾਂ ਗਲਵੱਕੜੀ 'ਚੋਂ ਵਿਸਮਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸਕੂਨ ਤੇ ਅਪਣਤ ਦੀ ਮਹਿਕ ਫੈਲਦੀ। ਸੰਪਰਕ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਗਲੇ ਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਹੀ ਫਜ਼ੂਲ ਹੁੰਦਾ। ਕੋਈ ਆਸ ਰੱਖਣੀ ਹੀ ਕੁਝਾਂ ਹੁੰਦੀ।

ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚਲੀ ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ, ਆਪਣਾਪਨ ਅਤੇ ਮੋਹ-ਭਿੰਜਤਾ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚੋਂ ਕਿਆਸਣਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ। ਅਜੋਕੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੰਪਰਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼, ਸਿਰਫ ਇਕ ਮ੍ਰਿਗ-ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ।

ਸਬੰਧ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਰਲਿਆਂ ਅਤੇ ਗਿਣੇ ਚੁਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰੀਬੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗ ਗੁਫਤਗੂ ਅਮੁੱਕ ਹੁੰਦੀ। ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਦੀ ਲੰਮੇਰੀ ਲੜੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਹਾਸਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਗੂਫੇ ਫੁੱਟਦੇ। ਪਰ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਜਿਹਾ। ਸਿਰਫ ਰਸਮੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਏ ਬਾਤ-ਚੀਤ ਅਤੇ ਬੜੀ ਜਲਦੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਗੱਲਾਂ।

ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰੀਦੇ ਨੇ ਭੇਤ ਸਾਂਝੇ, ਰੂਹ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਦੀ ਲਾਮਡੋਰੀ, ਬੀਤੇ ਹੋਏ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਦੇ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਖ 'ਤੇ ਸਤਰੰਗੀ ਦੀ ਕਲਾ-ਨਿਕਾਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਉਂਤਾਂ ਘੜਦੇ। ਸੰਪਰਕ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸਬੰਧਾਂ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਿਲ ਦੇ ਵਰਕੇ 'ਤੇ ਉਕਰੇ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਮਾਰੀ ਹਾਕ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਮੁਕ ਆਸ ਲਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕੜੀ ਬਣਦੇ। ਪਰ ਸੰਪਰਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਏ ਤੁਹਾਡਾ ਟੈਲੀਫੋਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਜੁੜਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਸੰਪਰਕ ਹੁੰਦੇ। ਕੁਝ ਤਾਂ ਟਾਈਮ ਪਾਸ

ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਆਪਣੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸੈਲੀ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਫਰੋਲਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਦ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਕਾਵਿ-ਰੰਗ ਇੰਨਾ ਭਾਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਾਰਤਕ ਹੈ ਜਾਂ ਕਵਿਤਾ। ਪਿਛਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਨੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਸਾਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਭੁੱਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, "ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ-ਸੋਚ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਵਿਚਲੀ ਸੇਧ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਨਿੱਤਾਪ੍ਰਤੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਂਦੇ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਅਖਵਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਾਂ?" ਹਥਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਨਿਰੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਤਾਂ ਗਲਵੱਕੜੀ 'ਚੋਂ ਵਿਸਮਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸਕੂਨ ਤੇ ਅਪਣਤ ਦੀ ਮਹਿਕ ਫੈਲਦੀ। ਸੰਪਰਕ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਗਲੇ ਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਹੀ ਫਜ਼ੂਲ ਹੁੰਦਾ।...ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਸੰਪਰਕ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਹੈ, "ਸੰਪਰਕ ਨਾ ਬਣਾਓ ਸਗੋਂ ਸਬੰਧ ਉਗਾਓ। ਸਬੰਧ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਧੁਰ-ਕਦੀਮ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਸੰਪਰਕ ਤਾਂ ਸੰਪਰਕ ਤੀਕ ਹੀ ਸੀਮਤ।...ਸਬੰਧ ਘੱਟ ਹੋਣ ਪਰ ਹੋਣ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਚਿਰ ਸਦੀਵੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿੱਤਰ-ਤਾਈ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਮਾਣਮੱਤਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇ।" -ਸੰਪਾਦਕ

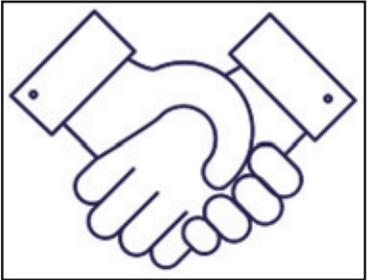
ਸਬੰਧ, ਮੁਫਾਦ ਅਤੇ ਲੋਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਦੀਵਤਾ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਨਿਫ਼ਾਵਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ। ਸੰਪਰਕ ਸਿਰਫ ਲੋਭ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਅਤੇ ਨਿੱਜ-ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਨਾਮ।

ਸਬੰਧਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਸੰਗ ਹੱਸਣਾ, ਬੋਲਣਾ, ਝਗੜਨਾ, ਖਾਣਾ, ਖੇਡਣਾ, ਰੋਣਾ, ਰੁਆਣਾ ਅਤੇ ਠੱਠਾ-ਮਖੌਲ ਕਰਨਾ, ਜੀਵਨ-ਨਾਦ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਗੁੱਸਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰਤਾ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ। ਜਦ ਕਿ ਸੰਪਰਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਸੀਮਤ ਵਲਗਣਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੰਗੋੜਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਇਕ ਉਚੇਚ, ਪ੍ਰਾਹੁਣਾਚਾਰੀ ਅਤੇ ਦੂਰੀ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਤੋੜ ਸਕਦੇ। ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕੋਈ ਤ੍ਰੋੜ, ਦੀਵਾਰ ਜਾਂ ਓਹਲਾ। ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਰੋਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਇਕ ਸੂਰ, ਖੁਦ ਨੂੰ ਫਰੋਲਦੇ ਅਤੇ ਇਸ 'ਚੋਂ ਹੀ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲਦੇ ਹੋ। ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਤਾਂ ਓਹਲੇ ਹੀ ਓਹਲੇ। ਪਰਤ ਦਰ ਪਰਤ ਜਿਉਂਦੇ ਨੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ।

ਸੰਪਰਕ ਨਾ ਬਣਾਓ ਸਗੋਂ ਸਬੰਧ ਉਗਾਓ। ਸਬੰਧ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਧੁਰ-ਕਦੀਮ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਸੰਪਰਕ ਤਾਂ ਸੰਪਰਕ ਤੀਕ ਹੀ ਸੀਮਤ।

ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਗੂੜ੍ਹ ਮਿੱਤਰ-ਮੰਡਲੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਨਿੱਜ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚੋਂ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਆਗਾਜ ਹੁੰਦਾ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਲਈ ਹੀ ਸਿਰਜੀ ਹੁੰਦੀ। ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ, ਜੋ ਸਦਾ ਪਰਾਇਆ

ਸਦੀਵਤਾ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਏ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਾਜ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਪਨਪਦਾ ਏ ਜਿਉਣ-ਅੰਦਾਜ਼। ਪਰ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮਿੱਤਰ-ਬੇਨਤੀ ਭੇਜਦੇ। ਫਿਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਫੇਸਬੁੱਕੀ ਮਿੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰ ਬੈਠਦੇ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਰੋਤ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ। ਬੜੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮੀਨਗੀ ਤੇ ਕਾਲਖੀ ਸੋਚ ਤੁਹਾਡੇ

ਸਿਰਜੇ ਭਰਮ-ਭਾਅ ਨੂੰ ਪਲੀਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀ। ਸਬੰਧ ਸਕੂਨ, ਸਹਿਜ ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਸੁੱਚਾ ਦਰਪਣ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਦੇ ਅਤੇ ਪਿਆਰਦੇ। ਸੰਪਰਕ ਇਕ ਤਿੜਕਿਆ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਤਿੜਕਿਆ ਬਿੰਬ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ ਦੇ ਨਾਮ ਕਰਦਾ, ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲਾ ਕੋਹੜ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ।

ਸਬੰਧਾਂ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਸੁਪਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ, ਤੁਹਾਡੀ ਬੰਦਿਆਈ ਤੇ ਚੰਗਿਆਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚਲਾ ਸੂਝ-ਕਰਮਨ ਜਿਉਣ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅਰਥ ਦਿੰਦਾ। ਜਦ ਕਿ ਸੰਪਰਕ ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਦੀਦਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜਾਉਣ ਦੀ ਹੋੜ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਖਮ ਦੇ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਹੜੇ ਤਾਉਮਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿਸਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ।

ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਕਿਆਈ ਵਿਚ ਧਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਦੀਦਾਰੇ, ਖੁਦ ਵਿਚਲੀ ਮਿੱਟ ਰਹੀ ਖੁਦਾਈ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਮਿੱਟ ਰਹੀ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਚੰਗਿਆਈ।

ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਸੰਪਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧ ਸਮਝ ਬੈਠਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ-ਰਾਜ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਰ ਬੈਠਦੇ। ਇਹ ਕਈ ਵਾਰ ਦੂਰ-ਰਸੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹੰਢਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ। ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਵੀ ਸਮਝ ਲਓ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚਲੀ ਅਪਣਤ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਹੀ ਇੰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਕਚਿਆਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦਾ ਆਲਮ ਸਿਰਜ ਜਾਂਦੀ।

ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਬੱਚੇ, ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਹੀ ਲੰਗੋਟੀ ਦੇ ਯਾਰ ਹੁੰਦੇ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਧੜਕਣ ਸੁਣਦੇ, ਸਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਹਰ ਹੱਕ ਰੱਖਦੇ। ਸੰਪਰਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਜਮਾਤੀ, ਹਮ-ਉਮਰ, ਸਹਿ-ਕਰਮੀ ਜਾਂ ਫੇਸਬੁੱਕੀਏ ਦੋਸਤ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤੜਫ ਜਾਂ ਤਮੰਨਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਰਾਹਗੀਰ ਹੁੰਦੇ, ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਕ ਮੋੜ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਲਈ ਮਿਲਦੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ-ਭੁਲਾ ਜਾਂਦੇ।

ਅੱਜ ਕੱਲ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਫੋਨ, ਫੇਸਬੁੱਕ, ਟਵਿੱਟਰ ਜਾਂ ਡਾਇਰੀ ਸੰਪਰਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ

ਨੰਬਰ ਤਲਾਸ਼ਣਾ ਪੈਂਦਾ, ਪਰ ਸਬੰਧ ਕੁਝ ਕੁ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੰਬਰ, ਫੋਨ, ਫੇਸਬੁੱਕ ਜਾਂ ਡਾਇਰੀ 'ਚੋਂ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਨਾਂ ਤਾਂ ਸਦਾ ਚੇਤਿਆਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ।

ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ ਸਿਆਣੇ, ਸਾਦਾ, ਸਾਫ ਗੋ ਅਤੇ ਸਮ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੋਚ-ਸੁਹਜ ਅਤੇ ਕਰਮ-ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਭਿਆਲੀ ਹੁੰਦੀ ਜਦ ਕਿ ਸੰਪਰਕ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਮਜ਼ਬੂਰੀ, ਲੋੜ, ਸਮੇਂ, ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਦਲਣ 'ਤੇ ਸਭ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ।

ਸਬੰਧ ਕਦੇ ਵੀ ਉਮਰ, ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਚਿਰ ਸਦੀਵੀ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸੁਖਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣਦੇ। ਸੰਪਰਕ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਰੁਤਬੇ, ਅਮੀਰੀ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਰੁੱਸ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਪਰਕ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਪਰਕ ਹੋਣੋਂ ਵੀ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਹੈ। ਬੜੇ ਉਚੇ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਏ। ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਫੋਨ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਉਲਾਹਮਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜਦ ਮੈਂ 'ਕੁਝ' ਸੀ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ

ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਫਾਦ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਵਰਤ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਜਦ ਮੈਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਦੋ ਚਾਰ ਹੀ ਹਨ, ਜੋ ਫੋਨ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਮੇਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਉਹ ਲੋਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਧਰ ਚਲੇ ਗਏ?

ਸੁਘੜ, ਸਿਆਣੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਾਵਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਏ! ਇਹ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾ ਕੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਵਰਤਦੀ ਏ। ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਕੁ ਸਬੰਧ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਜੋ ਵਰਤਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਿਰ-ਸੁਆਰਥ, ਨਿਰ-ਸੰਕੋਚ ਅਤੇ ਨਿਰ-ਈਰਖਾ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਖ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਲੱਗਿਆਂ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ।

ਸਬੰਧ ਬਣਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਸਗੋਂ ਰੱਬ-ਸਬੱਬੀਂ ਬਿਨਾ ਉਚੇਚ ਤੋਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਤਰੱਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਉਚੇਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ। ਜਦ ਕਿ ਸੰਪਰਕ ਤਾਂ ਲੋਕ ਉਚੇਚ ਨਾਲ ਹੀ ਬਣਾਉਂਦੇ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਕ, ਕਲਾਕਾਰ ਜਾਂ ਉਚ ਸਮਾਜਕ ਦਿੱਖ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇ। ਸੰਪਰਕ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ

ਕਣੀਆਂ

ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ
ਫੋਨ: 216-556-2080

ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਅਡੰਬਰੀ ਨਾਲ ਖਿਚਵਾਈ ਫੋਟੋ ਹੀ ਘਰ ਦੇ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਦੀ ਸੋਭਾ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੰਪਰਕਾਂ 'ਤੇ ਹੱਕਾਰ ਕਰਦੇ ਜਦ ਕਿ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕੇ ਕੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਮਾਣਨਾ ਹੀ ਸਕੂਨ ਤੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਸਰਯੀ ਹੁੰਦਾ।

ਸਬੰਧ ਰੂਹ-ਰਾਗਣੀ, ਸੰਗੀਤ-ਸੁਹਜ ਅਤੇ ਰੁਮਕਦੀ ਪੌਣ ਵਿਚਲੀ ਤਰਲਤਾ ਹੁੰਦੇ, ਜੋ ਸਾਹ-ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਲਾਉਂਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਧੜਕਣ ਬਣਦੇ। ਸੰਪਰਕ ਤਾਂ ਖਾਲੀਪਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ, ਜੋ ਖੁਦ 'ਚੋਂ ਖੁਦਦਾਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਸੁਣਦਾ ਹੈ, ਖੁਦ ਦੀ ਗੁੰਮਸੁਦਗੀ ਦਾ ਹੋਕਾ।

ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣੇ ਤੇ ਨਿਭਾਉਣੇ ਸਿਰਫੀ, ਸੰਜੀਦਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਰਮ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਕੁ ਸਬੰਧ ਹੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਨੇ ਕਿ ਆਖਰੀ ਸਫਰ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਮੋਢਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ। ਸੰਪਰਕ ਤਾਂ ਜੁੜਨ ਅਤੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਆਦੀ। ਪਲ ਭਰ ਵਿਚ ਤਿੜਕਣਾ ਅਤੇ ਰਾਹਾਂ ਵਿਚ ਵਖਰੇਵਾਂ ਸਿਰਜ ਲੈਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿੱਤਾ-ਪ੍ਰਤੀ ਦਾ ਕਰਮ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਪੈਂਡਾ ਖੋਟਾ ਕਰ ਜਾਂਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਮੋਢੇ ਵੀ ਨਾ ਮਿਲਦੇ।

ਸਬੰਧ ਘੱਟ ਹੋਣ ਪਰ ਹੋਣ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਚਿਰ ਸਦੀਵੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿੱਤਰ-ਤਾਈ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਮਾਣਮੱਤਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇ। ਸੰਪਰਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਦੇ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੰਗਦਿਲੀ ਵਾਲੀ ਅਉਧ ਹੀ ਜੀਵਨੀ-ਕਰਪੁਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਜਾਂਦੀ।

ਲੋੜ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਹੈ। ਬੜੇ ਉਚੇ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਏ। ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਫੋਨ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਉਲਾਹਮਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜਦ ਮੈਂ 'ਕੁਝ' ਸੀ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਫਾਦ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਵਰਤ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਜਦ ਮੈਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਦੋ ਚਾਰ ਹੀ ਹਨ, ਜੋ ਫੋਨ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਮੇਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਉਹ ਲੋਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਧਰ ਚਲੇ ਗਏ? ਸੁਘੜ, ਸਿਆਣੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਾਵਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਏ! ਇਹ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾ ਕੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਵਰਤਦੀ ਏ। ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਕੁ ਸਬੰਧ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਜੋ ਵਰਤਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਹੁੰਦੇ।

ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਹਜ ਤੇ ਕੋਮਲਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਸੰਪਰਕ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਬਿਪਤਾ ਪੈਣ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਤਾਂ ਪਿੱਠ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗੇ ਪਲ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ। ਸਬੰਧ ਹੀ ਹੁੰਦੇ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਚੱਟਾਨ ਬਣਦੇ। ਦਰਸਅਲ ਉਹ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੁੱਚਮ ਹੁੰਦੇ। ਭੀੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸਬੰਧ ਵੀ ਸੰਪਰਕ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ। ਫਿਰ ਸੰਪਰਕਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਆਸ ਰੱਖੋਗੇ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧ ਬਣ ਜਾਣ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਜਾਨ ਵਾਰਨ!

ਸਬੰਧ ਹੀ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਕੇ ਸਮਾਜਕ ਕੜੀ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦੇ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੰਪਰਕ ਹੁੰਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਸਾਂਝ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਵੰਨੀ ਹੱਥ ਵਧਾਇਆ ਹੋਵੇ।

ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ। ਸਬੰਧ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ, ਖਿਆਲ, ਸੁਪਨੇ, ਕਰਮ-ਜਾਚਨਾ ਅਤੇ ਸੋਚ-ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਦਿਸਹੱਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ। ਜਦ ਕਿ ਦਿਸਾਹੀਣ ਸੰਪਰਕਾਂ ਤੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸੇਧ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸਕੀਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਥ ਵਿਚ ਅੱਬਰੂ ਵਹਾਉਣ 'ਤੇ ਮਨ ਹਲਕਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਸੰਪਰਕ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਤੁਹਾਡੇ ਹੰਝੂ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ।

ਸਬੰਧ ਤੁਹਾਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ, ਦਿਲਗੀਰੀ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਅਤੇ ਬਿੜਕਦੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਰਤਾ ਦਿੰਦੇ ਜਦ ਕਿ ਸੰਪਰਕ ਤੁਹਾਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਖੁਨਾਮੀ ਜਾਂ ਕੋਤਾਹੀ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸਵੈ-ਸੁਆਰਥ ਦੀ ਝਾਕ ਰੱਖਦੇ।

ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣੇ ਬਹੁਤ ਔਖੇ। ਬਣਦੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਏ ਸਾਰੀ ਉਮਰ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਕਿਆਈ ਤੇ

ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚਾ: ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਿਛੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਰੋਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਚੌਥੇ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਅਦ ਲੱਗੇ ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਲੇਖ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਣਦੀ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚਾ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਿੱਘਤਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਕਾਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਉਬਲ-ਪੁਬਲ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਨਿਰੇ ਸਿਆਸੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਧਰਾਤਲ 'ਤੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਲੱਖਾਇਕ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ, ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਸੈਕੂਲਰਵਾਦ, ਤੇ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚ ਪਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬੌਧਿਕ ਤਿਆਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਇਸ ਕਾਲ-ਚੱਕਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ

**ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਖੋਜਾਰਥੀ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ**

ਪੁਨਰ-ਸੁਰਜੀਤੀ ਸਿਆਸੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਅਣਕਿਆਸਿਆ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਕਾਫੀ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਅਫਸੋਸਨਾਕ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਅੱਜ ਦੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਹਾਕਮ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦੀ ਮੁਹਾਵਰੇ ਆਸਰੇ ਨਵਾਂ ਤਰਕ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਭਟਕਣਗੂੰਸੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਵੀਂ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਦੁਨਨਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀ ਪਾਵਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਕਠੋਰ ਅੰਨਾਪਣ ਪਾਲ ਕੇ ਬਿਨਾ ਵਿਰੋਧ ਜਤਾਉਣਾ ਇਸ ਮਾਨਸਿਕ ਧਰਾਤਲ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇਸ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਕੋਝੇ ਤੋਂ ਕੋਝੇ ਵਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਸੱਲੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਵੈਮਾਣ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਗ ਲਈ ਜਿੱਤ ਦਾ ਅਰਥ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਭੇੜੇ ਤੋਂ ਭੇੜੇ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਹ ਜ਼ਲਾਲਤ ਸਹਿਣ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਸਿਆਰਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇ।

ਅਜਿਹੀ ਜਿੱਤ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਸਾਮਰਾਜੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਖਾਤਰ ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਉਜਾੜ ਧਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪਸਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਦੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹਸਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਸੁਹਿਰਦ ਰਮਜ਼ਾਂ ਤਪਦੇ ਥਲਾਂ ਵਿਚ ਦਮ ਤੋੜਨ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰਲੀ ਰੂਹਾਨੀ ਤਾੰਘ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਨਾਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਹਿਤਕ ਰਮਜ਼ਾਂ ਰੂਹਾਨੀ ਤਾੰਘ 'ਚੋਂ ਉਗਮਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਉਸ ਤਾੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿੰਦੜ ਵਿਚਲੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕੋਝੀ ਹਿੰਸਾ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੇ ਅਹਿੰਸਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਗਲਬਾ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲਾ ਡੇਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਡੇਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਦਾ ਅੱਡਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦਾ ਉਭਾਰ ਕੋਈ ਆਪ-ਮੁਹਾਰਾ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਡੇਰੇ ਵੱਡੀ ਸਰਕਾਰੀ ਪੁਸ਼ਤ-ਪਨਾਹੀ ਸਦਕਾ ਹੀ ਉਭਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਸਥਾਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕੋਝੇ ਵਾਰ ਲੁਕਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਖੁਫੀਆ ਤੰਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਉਭਾਰੇ ਅਸਲੋਂ ਨਿਕੰਮੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਕ ਰਹਿਬਰ ਬਣਾ ਧਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਜ਼ਾਕ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਸੁਗਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿੰਸਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੱਤਾ ਦਾ ਇਹ ਜਸ਼ਨ ਬੇਮੁਹਾਰੇ ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਖਰੂਦੀ ਹਾਸਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਡੇਰੇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਕਦੇ ਵੀ ਗੁੱਝੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਡੇਰੇ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਕਿਸਮ

ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ। ਧਰਮ ਦੇ ਖਿਆਲ ਨੂੰ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਡੇਰੇ ਦੀਆਂ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਮਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਧਰਮ-ਕਰਮ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਗਰੀਬ ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਖਿਲਵਾੜ ਸੀ। ਅਜੀਬ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਲਈ ਧਰਮ ਬੇਮਾਅਨਾ ਹੈ ਤੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਾ ਮੁਜ਼ਰਮਾਨਾ ਗੰਵਾਰਪੁਣਾ ਧਰਮ ਹੈ।

ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਉਭਾਰ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਦੀ ਫਿਲਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੀਆਂ ਵੇਟਾਂ 'ਤੇ ਟੋਕ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਜ਼ਹੀਨ-ਤਰੀਨ' ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧ ਹਲਕਾ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਖਾਮਖਿਆਲੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਪੱਧਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ 'ਚਿੰਨ-ਮੰਥਨ' ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਦੀ ਬਹੁ ਪੈਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਗੰਵਾਰ ਹਾਸਤ ਵਿਚ ਗੁਆਚਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਵਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਹਿੰਸਾ ਦਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਿੱਟਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਪੁਨਰ-ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਘੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਜੀਵਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰਹਿਮ ਦਾ ਮੁਥਾਨਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਕਸਰ ਉਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਥ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਬੰਦੇ ਹਨ। ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਵੀ ਬਾਦਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਕਦੇ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਆਦਿ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵੀ ਬਾਦਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਭਾਰਤੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਗੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਲੱਖਾਇਕ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਮਲ ਰਾਹੀਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਬਾਦਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਏ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਮੋਸੀ ਭਰੇ ਕਦਮਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝੰਜੋੜਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ

ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਨਿਹਾਇਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨਾ ਪੰਥ ਦੀ ਅਣਸਰਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਥਾਪੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਸ ਕੀਤਾ। ਹਰ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਅਤੇ ਪੁਨਰ-ਸੁਰਜੀਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਭਰਿਆ, ਪਰ ਇੱਕ ਅਰਸੇ ਤੱਕ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਨਤਕ ਲਹਿਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਜਨਤਕ ਹਮਾਇਤ ਬਿਨਾ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਭਾਈਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਕਾਬਜ਼ ਸੀ? ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸੱਦਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਕੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਹੀ ਪੈਣੀ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਡੇਰੇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਕਦੇ ਵੀ ਗੁੱਝੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਡੇਰੇ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ। ਧਰਮ ਦੇ ਖਿਆਲ ਨੂੰ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਡੇਰੇ ਦੀਆਂ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਮਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਧਰਮ-ਕਰਮ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਗਰੀਬ ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਖਿਲਵਾੜ ਸੀ। ਅਜੀਬ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਲਈ ਧਰਮ ਬੇਮਾਅਨਾ ਹੈ ਤੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਾ ਮੁਜ਼ਰਮਾਨਾ ਗੰਵਾਰਪੁਣਾ ਧਰਮ ਹੈ।

ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ, ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਓ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਮੁਹਾਜ਼ਰਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਈ। ਕੁਝ ਪੰਥਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਿੰਦੜ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਨਾਸਬ ਮੌਕਾ ਤਸਲੀਮ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੁੰਗਾਰੇ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹੀ ਪਾਈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਥਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਹੀ ਸਮੇਂ, ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ।

ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਮੌਕੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਡੱਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਨਕਸਲੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲਾ ਲੇਖਕ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਧਿਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਈ ਧੜੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਨਕਸਲੀ ਕਹੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਲੈ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜਾੜ ਜਾਂ ਕੁਲ ਆਦਿ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਕਸਲੀ ਹੋਣਾ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾੜ ਜਾਂ ਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਸੀ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਪਾਠਕਾਂ (ਲਗਭਗ ਸਮੂਹ ਪਾਠਕਾਂ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਥਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਪੁਨਰ-ਸੁਰਜੀਤੀ ਦੇ ਅਕੀਦੇ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ, ਜੋ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਪਰ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਕਹੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ।

ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ, ਭਾਸ਼ਣਾਂ, ਅਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਨੇਕ ਗਵਾਹੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਰਕਸੀ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਇੱਕ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਨੂੰ ਲਿਬਰਲ ਮੁਹਾਂਦਰੇ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਰਾਹੀਂ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸੰਤੁਲਿਤ ਸਮਝ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮਾਰਕਸੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸੱਦਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਹੱਥਠੋਕੇ ਕਿਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਮਖੌਲ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ? ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਥਾਪੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਹਰ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਐਨੇ ਗੰਭੀਰ ਸਰੋਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਚੋਖਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਦੇ ਨਾ ਅਹੁੜੀ।

ਜਦੋਂ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਜਨਤਕ ਉਭਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅੜ ਗਏ। ਅਖੇ ਬਿਨਾ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਇਹ ਅਹਿੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਕੇ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿੱਤ-ਦਿਹਾਤੀ ਬਣਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਜਨਤਕ ਉਭਾਰ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਬਜ਼ਿਦ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਵਾਵੇਲਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੌਕਾ ਹੱਥੋਂ ਲੰਘਾ ਕੇ ਹੀ ਹਟਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਈ ਵਾਰ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੱਖੇ ਵੇਲੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਲਾਮਬੰਦ ਹੋਣ ਵਿਚ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੂਰੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੀ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਕਦੇ ਵੀ ਸਿੱਧਾ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸਗੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਇੱਕਪਾਸ ਤੋਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਦੇ ਸਿੱਧੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ 'ਚ

ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਖੁੰਢੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੱਥਕੰਡਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਬਾਰੇ ਸਰੋਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਠੰਡੇ ਬਸਤੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਸਦਕਾ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸੁਆਗਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵੈਰ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਲਗਭਗ ਅਣਹੋਂਦ ਸੀ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪਾਠਕ ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਪੰਥ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸਾਂਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਨ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਪਾਠਕ ਆਪਣੇ ਬੌਧਿਕ ਸਫਰ ਨੂੰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਾ ਕਰਨ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬੁੱਤ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਹੀ ਨਾ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਣ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿਖਤ ਪ੍ਰਤੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਨਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅੱਖੇ ਵੇਲੇ ਪੰਥ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ੍ਹੀ। ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਹੈ ਕਿ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉਤੇ ਕੋਝੇ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਪੰਥੀ ਸੁਰ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਸਿਧਾਂਤਕ ਆਧਾਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਕੋਝੇ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਹਮਲੇ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਦਾ ਬੌਧਿਕ ਪੱਧਰ ਐਨਾ ਉਚਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅੰਦਰਲੇ ਮਹੀਨ ਹਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਕੱਚੇਪਣ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਮੁਨਾਸਬ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਲੇਖ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸੁਹਿਰਦ ਪਾਠਕਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਰਗ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਜਿਹੇ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਹਿਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ਨੂਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸੁਆਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨੀਵੇਂ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਜਿਸਮਾਨੀ ਹਮਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਰਗ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਕਿਰਦਾਰਕੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗਾਲ੍ਹੀ-ਗਲੋਚ 'ਤੇ ਖਤਮ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਅਜਿਹੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ਨਾਲ ਜਚਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬੜੀਆਂ ਨਾਯਾਬ ਹਸਤੀਆਂ ਹੋ। ਮਾਰਕਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਬੰਦੇ 'ਲੁੰਪਨ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਰਗ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਚੈਨ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਨਿਪੁੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਛੇਤੀ ਕੀਤੇ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਆਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਚੁੱਪ-ਚੁੱਪ ਪਾਸੇ ਬਰਿਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰਘਾਤ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੰਚ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਪੂਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਰਥਕ, ਚੰਗੇ ਤੇ ਮਾੜੇ-ਦੋਵੇਂ, ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪੈਂਤਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ। ਪਾਠਕ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਅਤੇ ਲੁੰਪਨ ਮਚਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਥੈਠਕ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਥੈਠਕ ਕਦੇ ਵੀ ਸੱਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਮੁਹਾਜ਼ਰਾ ਬਿਨਾ ਉਸ ਦੀ ਵਾਜਬੀਅਤ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪਿੰਡ ਚੌਥੇ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਦਿਨ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਥਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ

(ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਜਾਰੀ)

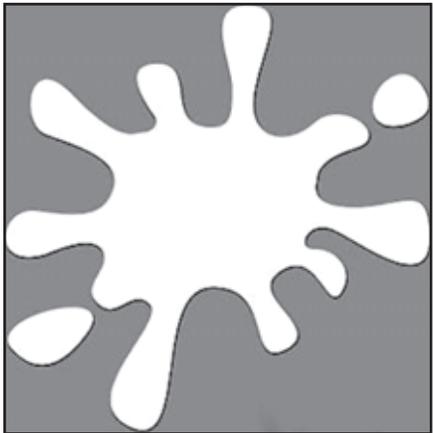
ਉਰਦੂ-ਫਾਰਸੀ ਪੜ੍ਹੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਾਲੀਮ-ਯਾਫਤਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਹਮਾਤਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਿੰਟਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸ਼ਰੀਫ ਸਫੈਦ ਬਿਆਨਦੇ ਹਨ। ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਇਕ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਜਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਪੜ੍ਹੇ ਫਾਰਸੀ ਵੇਚੇ ਤੇਲ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ੈਲਦਾਰ, ਸਫੈਦਪੋਸ਼ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਸਫੈਦਪੋਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਫੈਦਪੋਸ਼ ਚਲਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੋਠੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬਰਾਡੇ ਵਿਚ ਡੱਠੇ ਦੀਵਾਨ 'ਤੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਬੈਠਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਵ੍ਹਾਈਟ ਕਾਲਰ ਅਤੇ ਸੁਹਿਰ ਦੇ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਫੈਦਪੋਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਸਫੈਦ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਦਾਗ ਜੁ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਹਿਤੀ ਕੋਲੋਂ ਸੋਹਣੀ ਟਿੱਚਰ ਲਵਾਈ ਹੈ, ਏਸ ਚਾਕ ਦੀ ਕੋਣ ਮਜ਼ਾਲ ਹੈ ਨੀ ਰਾਜੇ ਭੋਜ ਥੀਂ ਅਸੀਂ ਨਾ ਹਾਰੀਆਂ ਹਾਂ। ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਵਿਚ ਹੱਕ ਸਫੈਦ-ਪੋਸ਼ ਅਸੀਂ ਹੋਲੀ ਦੀਆਂ ਰੰਗ ਪਚਕਾਰੀਆਂ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਦੇ ਕੁਝ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚ ਨੱਚੀ ਦੀ ਗੁੱਤ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਗੋਖੜੂਆਂ ਨੂੰ ਸਫੈਦਪੋਸ਼ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੇਰੀ ਗੁੱਤ 'ਤੇ ਕਚਹਿਰੀ ਲਗਦੀ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਆਉਣ ਝਗੜੇ। ਸੱਗੀ-ਫੁੱਲ ਨੀ ਸਿਸ਼ਨ ਜੱਜ ਤੇਰੇ ਕੈਠਾ ਤੇਰਾ ਮੁਹਤਮ ਹੈ। ਵਾਲੇ, ਡੰਡੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਡਿਪਟੀ ਨੱਤੀਆਂ ਇਹ ਨੈਬ ਬਣੀਆਂ। ਜ਼ੈਲਦਾਰ ਨੀ ਮੁਰਕੀਆਂ ਤੇਰੀਆਂ ਸਫੈਦ-ਪੋਸ਼ ਬਣੇ ਗੋਖੜੂ। ਖੈਰ, ਸਫੈਦਪੋਸ਼ ਆਖਰ ਚਿੱਟ-ਕੱਪੜੀਆ ਹੀ ਹੈ। ਸਫੈਦ, ਚਿੱਟਾ ਜਾਂ ਬੱਗਾ ਸ਼ਬਦ ਮਨੁੱਖੀ ਚਰਿਤਰ ਦੇ ਉਜਲਾ ਅਰਥਾਤ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਨਿਹਕਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਉਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਪੰਡਿਤ ਪੁਜਾਰੀ ਅਜਿਹਾ ਵੇਸ ਧਾਰਦੇ ਸਨ। ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਭਗਵੰ ਗੋਖੜੂ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਚਲੋ ਅੱਜ ਸਫੈਦ ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਉਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਉਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਫੈਦ ਝੂਠ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ। ਫਜ਼ੂਲ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਸਫੈਦ ਹਾਥੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸਫੈਦ ਹਾਥੀ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਚੁਕਾ ਹੈ ਪਰ ਇਥੇ ਸੰਕੇਤ ਮਾਤਰ ਜ਼ਿਕਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਮ ਦਾ ਰਾਜਾ ਆਪਣੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਗਿਰ ਚੁਕੇ ਕਿਸੇ ਦਰਬਾਰੀ ਨੂੰ ਸਫੈਦ ਹਾਥੀ ਭੇਟਾ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਾਥੀ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਵਿਚ ਏਨਾ ਖਰਚਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ

ਦਰਬਾਰੀ ਦਾ ਦੀਵਾਲਾ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ। ਉਪਰੋਂ ਇਹ ਹਾਥੀ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ। ਇੱਕ ਚਿੱਟੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਜੜ੍ਹੀ ਖੂਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸਫੈਦ ਮੁਸਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਮੁਸਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਵੀ ਸਫੈਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੇਸੀ ਦਵਾਈਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ

ਸਫੈਦ ਸੱਚ

ਦਰਬਾਰੀ ਦਾ ਦੀਵਾਲਾ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ। ਉਪਰੋਂ ਇਹ ਹਾਥੀ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ। ਇੱਕ ਚਿੱਟੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਜੜ੍ਹੀ ਖੂਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸਫੈਦ ਮੁਸਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਮੁਸਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਵੀ ਸਫੈਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੇਸੀ ਦਵਾਈਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ

ਹੋਰ ਇਲਾਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਰਦਾਨਾ ਕਾਮ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਰਦਾਂ ਲਈ ਬੁਰੀ ਖਬਰ: ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਢੇਰ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਬਹੁਤ ਘਟ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵੀ ਬਥੇਰੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਹੀ ਸਫੈਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭੱਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧੌਲੇ ਸਫੈਦ ਵਾਲ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸਫੈਦ ਵਾਲ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਧਨ ਸਫੈਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਹਰ ਹਨ। ਮਹਿੰਗੀ ਧਾਤ ਪਲਾਟੀਨਮ ਨੂੰ ਸਫੈਦ ਸੋਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਫੈਦ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਸਫੈਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਚਿੱਟੇ ਸੱਚ ਵਾਲੇ ਖੰਬੇ ਵਾਂਗ ਇਕ ਸਿੱਧੇ ਦਰਖਤ ਨੂੰ ਸਫੈਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਜਿਹੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਫੈਦੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਣੇ-ਖਣੇ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਲਕੜੀ ਵੇਚ ਕੇ ਬਹੁਤ ਮੁਨਾਫਾ ਖੱਟਿਆ ਪਰ ਹਾਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਡੂੰਘਾ ਧੱਸਿਆ ਇਹ ਦਰਖਤ ਪਾਣੀ ਬਹੁਤ ਪੀਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਢੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਹੇਠਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਨੀਵੀਂ ਚਲੇ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ, ਸਫੈਦਾ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸਫੈਦ ਹਾਥੀ ਹੀ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਫੈਦ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਫੈਦਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋਖੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਇਆ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸੂਬੇ

ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਕੇ ਤੋਂ ਪੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਸਫੈਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਵੀ ਸਫੈਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਚਿੱਟੀ ਜਿਹੀ ਛਿੱਲ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਅੰਬ ਨੂੰ ਵੀ ਸਫੈਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਲੋਕੜੀਆਂ ਜਾਂ ਧਾਤਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਫੈਦਾ ਫੇਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਰੂਪ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਫੈਦੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਲੀ ਤੋਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸਫੈਦੀ ਨੇ ਪਾਂਡੂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਪਰ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿਚ 'ਦੂਧ ਸੀ ਸਫੈਦੀ ਨਿਰਮਾ ਸੇ ਆਤੀ ਹੈ।' ਅੱਡੇ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਵੀ ਸਫੈਦੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਾਰਸੀ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਫਲਵਹਿਰੀ ਨੂੰ ਸਫੈਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜੋਕੇ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤਾਂ ਮਾਂਹ ਦੀ ਸਫੈਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਸਫੈਦ ਸ਼ਬਦ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਾਰਸੀ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਚਿੱਟੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਬਹੁਤਾ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਸਫੈਦ ਲਈ ਸਫੀਦ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਹੈ, ਸਫੇਦ ਵੀ ਤੇ ਸਪੇਦ ਵੀ। ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ ਬਣੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ: ਸਪੇਦਾ (ਸਵੇਰ ਦੀ ਲੋਅ), ਸਪੇਦ ਪਾ (ਨੋਕ ਕਦਮ), ਸਪੇਦ ਪਰ (ਚਿੱਟੇ ਪਰਾਂ ਵਾਲਾ ਮੱਛਰ), ਸਪੇਦ ਚਸਮੀ (ਬੇਸ਼ਰਮੀ), ਸਪੇਦ ਜਾਮਾ (ਚਿੱਟ ਕਪੜੀਏ ਅਗਨੀ ਪੂਜ), ਸਪੇਦਰੂ (ਸਵੇਰ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ), ਸਪੇਦੀ (ਅੱਖ ਦਾ ਫੋਲਾ), ਸਫੇਦ ਗੋਈ (ਸਾਫ ਗੱਲ), ਸਫੇਦ ਮੁਹਰਾ (ਸੰਖ), ਸਫੇਦ ਬਖਤ (ਸੁਭਾਗਾ) ਆਦਿ। ਦਰਖਤ ਲਈ ਸਫੈਦਾ ਸ਼ਬਦ 'ਸਫੇਦ ਦਾਰ' (ਦਾਰ=ਦਰਖਤ) ਦਾ ਸੰਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਸਫੈਦ ਹਿੰਦ-ਇਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਸ ਦੇ ਸਜਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਇਰਾਨੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਤੇ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ੈਦ ਰੂਪ ਸਪੈਤਾ ਜਿਹਾ ਤੇ ਪਹਿਲਵੀ ਸਪੇਤ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀ ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਸਪੇਦ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਫਾਰਸੀ ਧਾਤੂ ਸ਼ਪਿਤ ਹੈ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਵਿਤ। ਇਸ ਤੋਂ ਸ਼ਵੇਤ ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ, ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਵ੍ਹਾਈਟ ਪੈਪਰ ਨੂੰ ਸ਼ਵੇਤ ਪੱਤਰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਵੇਤਾਂਬਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'ਸਾਮ ਕਹੈ ਸੇਤੰਬਰੁ ਸੁਆਮੀ ਸਚ ਮਹਿ ਆਛੈ ਸਾਥਿ ਰਹੇ।' ਸਵੇਤਾਂਬਰ ਜੈਨੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਫਿਰਕਾ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸੰਕ੍ਰਚਤ ਰੂਪ ਸੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, 'ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਸਭ ਦਾਤਿ ਕਬੀਅਲੇ ਸੇਤ ਬਰਨ ਸਭਿ ਦੁਤਾ।' (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ); 'ਸਾਕਤ ਕਾਰੀ ਕਾਂਬਰੀ ਧੋਏ ਹੋਇ ਨ ਸੇਤ।' (ਭਗਤ ਕਬੀਰ); 'ਹਥ ਮਰੋਤੈ ਤਨੁ ਕਪੇ ਸਿਆਹਹੁ ਹੋਆ ਸੇਤੁ।' (ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ)। ਨਿਰੁਕਤ ਸਾਸਤਰੀ ਅਜਿਤ ਵਡਨੋਰਕਰ ਨੇ ਸਫੇਦ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਰਬੀ ਤੋਂ ਆਏ ਸਾਫ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੂਫੀ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਬਣਿਆ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਵਡਨੋਰਕਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਪੁਰੀਦੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਫਿਰ ਕਦੇ।

ਟਰਨਰ ਨੇ ਹੋਰ ਹਿੰਦ-ਆਰੀਆਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਬਣੇ ਕਈ ਸ਼ਬਦ ਗਿਣਾਏ ਹਨ। ਜਿਵੇ ਸੇਤੇ (ਚਿੱਟਾ), ਹੈਤੂਰੂ (ਚਿੱਟੀ ਫਲਵਹਿਰੀ; ਸਿਤ (ਚਿੱਟਾ); ਚਿੱਟ (ਚਾਂਦੀ); ਚਿੱਟਾ (ਸੱਚਾਈ); ਚਿੱਟੋ (ਸਾਫ, ਸਪੱਸ਼ਟ, ਨਿਰਮਲ); ਇਸਪਰ (ਚਿੱਟਾ); ਹੋਵਾ (ਚਿੱਟਾ)। ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਟਰਨਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਚਿੱਟਾ ਨੂੰ ਸਵਿਤ ਤੋਂ ਵਿਉਤਪਤ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਥਾਂ-ਸਿਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਤ ਵਡਨੋਰਕਰ ਅਤੇ ਗ. ਸ. ਰਿਅਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਚਿੱਟਾ ਸ਼ਬਦ

**ਸ਼ਬਦ
ਝੌਂਕਾ**

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਸ਼ਬਦ, Hivt ਪੁਰਾਣੀ ਨੋਰਸ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹਵਿਤ੍, ਡੱਚ ਵਿਟ, ਪੁਰਾਣੀ ਜਰਮਨ ਹਵਿਜ਼, ਆਧੁਨਿਕ ਜਰਮਨ ਵੇਅਜ਼, ਡੈਨਿਸ ਹਵਿਚ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚਮਕ, ਰੋਸ਼ਨੀ ਆਦਿ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਇਸੇ ਉਪਧਾਤੂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਪੁਰਾਣੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹਵਿਟ (Hwit) ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ-ਚਮਕਦਾਰ, ਉਜਲਾ, ਚਿੱਟਾ ਆਦਿ। ਆਧੁਨਿਕ ਵ੍ਹਾਈਟ (White) ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਹੋਏ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਣਕ ਦੇ ਆਟੇ ਦਾ ਰੰਗ ਚਿੱਟਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ

ਸਫੈਦੇ ਦੇ ਦਰਖਤ

ਨੂੰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਚਿਤਰ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਮਕਦਾਰ, ਪਰਤੱਖ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ।

ਸਫੈਦ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਕੇ ਸੋਹਦਰੇ ਹੋਰ ਭਾਰੋਪੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਖੂਬ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਰੋਪੀ ਮੂਲ 'Kweit' ਕਲਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੂਲ ਵਿਚ ਚਟਿਆਈ, ਚਮਕਣ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਣੇ ਓਲਡ ਚਰਚ ਸਲੈਵੋਨਿਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਵਿਤੇਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਚਮਕਣਾ ਅਤੇ ਸਵੇਤੂ ਦਾ ਅਰਥ ਰੋਸ਼ਨੀ ਹੈ। ਲਿਥੂਏਨੀਅਨ ਸਵਿਸਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਚਮਕਣਾ ਹੈ। 'kweit' ਮੂਲ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਕ-ਜਰਮੈਨਿਕ ਉਪਮੂਲ 'hweic' ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਜਰਮੈਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ 'ਕ' ਧੁਨੀ 'ਹ' ਵਿਚ ਵਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੂਲ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਸੈਕਸਨ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਫਰੀਜ਼ੀਅਨ ਦਾ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵ੍ਹੀਟ (Wheat) ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਇਸੇ ਧਾਤੂ ਨਾਲ ਜਾ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਰਮੈਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਣਕ ਲਈ ਰਲਦੇ-ਮਿਲਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ।

ਭਾਰੋਪੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਉਪ-ਪਰਿਵਾਰ ਸਲਾਵਿਕ ਦੀਆਂ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਰੂਸੀ, ਬੁਲਗਾਰੀਅਨ, ਕਰੋਸ਼ੀਅਨ, ਬੋਸਨੀਅਨ, ਯੂਕਰੇਨੀਅਨ, ਚੈਕ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵੀ ਸਫੈਦ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਜਾਤੀ ਹਨ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮੂਲ ਦੇ ਜਨਾਨਾ ਨਾਂ 'ਸਵੇਤਾ' ਦੇ ਟਾਕਰੇ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਰੂਸੀ ਸਵੇਤਾ। ਰੂਸੀ ਆਗੂ ਸਟਾਲਿਨ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਧੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸਵੇਤਲਾਨਾ ਸੀ। ਰੂਸੀ ਵਿਚ ਸਵੇਤ ਦੇ ਅਰਥ ਧਰੁ ਤਾਰਾ, ਰੋਸ਼ਨੀ, ਚਮਕ, ਪਵਿਤਰ ਆਦਿ ਵੀ ਹਨ।

ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚਾ: ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਲਈ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਪੰਥਕ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸਨ, ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਸਾਹਮਣੇ ਅਚਾਨਕ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕੁਝ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਥ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੰਥ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਨ। ਉਕਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਉਹ ਸੱਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਮਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਇਹ ਲੋਕ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹੀ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਚੌਥੇ ਵਾਲੇ ਇਕੱਠ ਵਜੋਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਚਾਹੀਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੱਜਣ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ। ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਸੱਜਣ ਨਾ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਸਕੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸੰਜੀਦਾ ਬੌਧਿਕ ਵਰਗ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕੇ; ਬੌਧਿਕ ਕੰਮ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੇ ਮੁਥਾਜ ਬਣ ਬੈਠੇ। ਬੌਧਿਕ ਪੱਖੋਂ ਉਨ੍ਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪੰਥਕ ਸਰਗਰਮੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚੱਲੇ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲੇ ਵੀ ਸਨ ਪਰ ਉਦੋਂ ਇਹ ਪੰਥ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੇਧ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਨਾ ਵਿਖਾ ਸਕੇ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਪੰਥਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੌਥੇ ਵਾਲੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚੋਂ ਕੀ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ? ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਰੀ ਚੁਣੌਤੀ ਮਿਲੀ। ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਤਾਲਮੇਲ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਮੋਰਚਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਪੰਥਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟੁੰਬਿਆ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੇ ਇਕੱਠਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਔਕਾਤ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤੀ। ਅੱਜ ਬਰਗਾੜੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਕਾਫਲੇ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਰੋਹ ਪਿਛੋਂ ਹੀ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿੱਕਲੇ ਸਨ।

ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਇਸ ਪੰਥਕ ਉਭਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਿਖਰ ਸੀ। ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚਾ ਸਾਕਾਰ

ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਵਿਚ ਬੱਝੇ ਪੰਥ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚਾ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲੱਖਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਹੀ ਅੰਨ੍ਹੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਦਲਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ ਹੈਕਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਹਨ; ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਵੇਗ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਭ ਸਰੋਤ ਕੱਖੋਂ ਹੌਲੇ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਨਿਕਲਿਆ ਚੌਥੇ ਵਾਲੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸੇ 'ਚੋਂ।

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੱਸ ਦੇਵੇ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਕੀ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ? ਸਿੱਖ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨ ਰਸਮੀ ਮੁਜਾਹਰੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ? ਬੱਸ ਅਜਲ ਤੱਕ ਇਹੋ ਸਭ ਕੁਝ ਨਿਰਵਿਘਨ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ? ਇਸ ਜਮ੍ਹਦ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਤੇ ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਐਨੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਇਸ ਖੜੋਤ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲਣ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਰਾਹ ਕੱਢਿਆ? ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਸਾਰਥਕ ਨੀਤੀ ਸੁਝਾਈ?

ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਪੰਥਕ ਸਰੋਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ

ਕਾਰਕੁਨ ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕਿ ਇਸ ਲਾਮਿਸਾਲ ਜਨਤਕ ਉਭਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਲਹਿਰ ਦਾ ਰੂਪ ਕਿਵੇਂ ਦੇਣਾ ਹੈ? ਇਹ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸਾਬੋਤਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਅਤੇ ਜਾਬਰਾਨਾ ਹੱਥਕੰਡੇ ਅਪਨਾਏਗਾ? ਲਹਿਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੰਬਲਭੁਸੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਰਚੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ? ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਦਾ ਮੀਡੀਆ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗਾ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਬਲ ਕਾਰਕੁਨ, ਜੋ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਵੀ ਹੋਣ, ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਫਿਰ ਨਿੱਠ ਕੇ ਲੋਕ-ਰਾਏ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਅੱਜ ਦੇ ਜੁਗ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਹੈ ਹੀ ਲੋਕ-ਰਾਏ ਦੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਸੀਲੇ ਬੇਪਨਾਹ ਹਨ। ਮੁੱਖ-ਧਾਰਾਈ ਹਿੰਦੂ ਮੀਡੀਆ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਹਰ ਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਅੰਨ੍ਹੇ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਜਬਰ ਤੇ ਅਨੇਕ ਹੋਰ ਹੱਥਕੰਡੇ ਅਪਨਾ ਕੇ ਲੋਕ-ਰਾਏ ਨੂੰ ਭੰਬਲਭੁਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਜਥੇਬੰਦਕ ਕਦਮ ਹੁਣ ਵੀ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਭ ਭੁੱਲ-ਭੁਲਾ ਕੇ ਸਮੂਹ ਪੰਥ-ਦਰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅੱਡ ਹੋ ਕੇ ਨਵੇਂ ਝੰਡੇ ਨਹੀਂ ਗੱਡਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਕੌਮ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਜੁੱਟ ਕਰਕੇ ਅਜਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਜੁਝ ਰਹੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੌਕਾ ਨਵੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਤੋਰ ਕੇ ਕਲੇਸ਼ ਖੜ੍ਹ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਿਰ ਜੋੜ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੀ ਘਾਟ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਬੌਧਿਕ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੋਂ ਭਾੜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਬੋਝੀ ਦੇ ਮਲਾਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਦ ਹੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨਿਡਰ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਜਨੋਹਾ

ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਅਜਨੋਹਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਗੜ੍ਹਸੰਕਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ 27 ਦਸੰਬਰ 1927 ਨੂੰ ਸ. ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਨਿਰੰਜਨ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਹੁਤ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਟੱਬਰ ਦੀ ਔਲ 'ਭਗਤਾਂ' ਦੇ ਪੈ ਗਈ। ਮੁਢਲੀ ਵਿਦਿਆ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬੌਡੋ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਨਿਤਨੇਮੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸੰਤ ਬਤਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 28 ਜਨਵਰੀ 1906 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਨਿਰਮਲੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਵਾਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ
ਫੋਨ: 206-434-1155

ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਘਰ ਨਾਲੋਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੋੜੀ ਰੱਖਿਆ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ 21 ਸਾਲ ਛੋਟੇ ਸਨ ਤੇ ਘਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ) ਦੇ ਸਿਰ ਸੀ।

ਇਕ ਵਾਰ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਬੌਡੋ ਆਏ ਤਾਂ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਏ ਤੇ ਪੰਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਐਸਾ ਜਾਗ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੁੜ ਕੇ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। 1949 ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਰਾੜੇਵਾਲਾ ਦੀ ਪੈਪਸੂ ਵਿਚ ਵਜ਼ਾਰਤ ਬਣੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕੀ ਮਾਮਾ-ਭਾਣਜਾ ਵਜ਼ਾਰਤ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਪੰਥ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਲਾਚੌਰ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਬਖਤਵਾਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਅਜਨੋਹਾ ਦੇ 8 ਵਰਕਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਗਏ। ਫਗਵਾੜੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤਾਂ ਸੰਤ ਬਖਤਵਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਚੁਣ ਲਵੋ। ਪਿੰਡ ਅਜਨੋਹਾ ਦੇ 8 ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸ. ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਥੇਦਾਰ ਚੁਣ ਲਿਆ।

ਇਸ ਜਥੇ ਨੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰੀ ਲੋਧੀ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਪੂਰਥਲੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚੱਲੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਅਜਨੋਹਾ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਘਰ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਜਥੇਦਾਰ ਜੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਮੋਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਘਰੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਘਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬੜੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ।

ਜਥੇਦਾਰ ਅਜਨੋਹਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ, ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣੇ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੌਮ ਦੀ ਅਣਥਕ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਉਹ 14 ਵਾਰ ਜੇਲ੍ਹ ਗਏ। 1972 ਵਿਚ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅੱਠ ਸਾਲ ਤਕ ਬੜੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਮੈਂਬਰ, ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ) ਦੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ, "ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਇਕੋ ਹੀ ਅਜਨੋਹਾ ਸੀ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਅਜਨੋਹਾ ਨੂੰ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਜਿਥੇ ਖਾਲਸਾਈ ਰਾਜ, ਪੰਥਕ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਥਾਪਤੀ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ, ਉਥੇ ਨਿਡਰਤਾ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਅਦੁੱਤੀ ਵਿਰਸਾ ਸੀ। ਡੇਢ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਅਜਨੋਹਾ ਵਿਚ ਜੰਮ-ਪਲ ਕੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਤੇ ਪੰਥਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਨਿਡਰ ਜਥੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚੋਂ ਨਿਡਰ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ ਸੁੱਧ ਅਕਾਲੀ ਵੀ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਿਡਰਤਾ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਕਾਫੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਖੁਦ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਆਸੀ ਰਹਿਨੁਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇਗ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਜਨੋਹਾ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਰੁਤਬੇ ਦੀਆਂ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੇ ਜਥੇ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਲੇਖਕ ਵਾਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਠੀਕ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਜਨੋਹਾ ਹੀ ਦਲੇਰ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸੰਜੋਗ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਅਜਨੋਹਾ ਵਿਖੇ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਯਾਦ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਖੀਰਲੇ ਸਵਾਸਾਂ ਦੀ ਆਹੂਤੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਥੇਦਾਰ ਅਜਨੋਹਾ ਦੀ ਨਿਡਰਤਾ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਨ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ, ਪਰ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਤਿਤ ਸਿੱਖ ਦਾ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

12 ਮਾਰਚ 1980 ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਭੋਰਾ ਨੇ ਕਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦਿਖਾਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਬੁਧੀਜੀਵੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਤੋਂ ਆਸਾਂ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੈਸ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ 'ਸਿੱਖ ਕੇਸਯਾਰੀ ਹਿੰਦੂ ਹਨ' ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਇਕ ਵਾਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਮੁਕਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। 'ਤੀਸਰ ਪੰਥ ਚਲਾਇਓ, ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕਨ ਤੇ ਨਿਆਰਾ' ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਤਾਂ 30 ਮਾਰਚ 1699 ਦਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਮਤਾ ਸੀ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ' ਲਿਖ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਚੁਕੇ ਸਨ, ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੀ ਚੌਧਰ ਅਤੇ ਅਥਬਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਆਪਣੀ ਅਥਬਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਜਥੇਦਾਰ ਅਜਨੋਹਾ ਨੇ 21 ਅਪਰੈਲ 1981 ਨੂੰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਪੱਕਾ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਢਿੱਲਾ ਮੱਠਾ ਜਥੇਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣਾ ਵਕਤ ਟਪਾਉਣ ਲਈ ਅਥਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਐਸਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਸੀ, "ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸਭ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।"

ਜਥੇਦਾਰ ਅਜਨੋਹਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਾਰਾਇਣ ਦੇ ਅਥਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਕਿ ਅਜਨੋਹਾ ਸਾਹਿਬ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਗਏ ਹਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਅਜਨੋਹਾ ਨੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ 'ਤੇ ਤਲਬ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਇਆ ਪਰ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਏਲਚੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਨਾਲੇ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਏਲਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਆਖਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਲੱਗੀ ਤਨਖਾਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ। ਮਗਰੋਂ ਬੜੇ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਕਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ

ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਬੜੀ ਜੁਰਅੰਤ ਨਾਲ ਇਹ

ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਜਨੋਹਾ

ਸੰਮਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਅਹਿਲਕਾਰ ਭੇਜ ਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੂੰ ਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇੰਜ ਟਕਰਾਓ ਟਲ ਗਿਆ।

ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੋਈ ਕਿ 10 ਜੂਨ 1978 ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਰੁਧ ਜਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸ਼ਬਦ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਹਰਦੇਵ (ਭੋਲਾ) ਨੇ ਜੋ ਚਿੱਠੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੂੰ ਲਿਖੀ, ਉਹ ਅਥਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਵਾਈ ਗਈ। ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਅਥਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਪੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਸੋਚਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕਿਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਅਜਨੋਹਾ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾ ਕਰ ਲੈਣ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖੇ ਕਿ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ 12 ਮਾਰਚ 1982 ਨੂੰ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵਾਂਗ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਹੈ, ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕੋਈ ਧਿਰ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਹ "ਅਕਾਲ ਤਖਤ 'ਤੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਵੇ, ਤਨਖਾਹ ਲੁਆਵੇ, ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤੇ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੇ" ਤਾਂ ਮੁਆਫੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਥੇਦਾਰ ਅਜਨੋਹਾ ਹੀ ਦਲੇਰ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵੱਡੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨੇ ਕਿਸੇ ਮਾੜੇ-ਮੋਟੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚਾਰ ਫੈਸਲੇ ਇਹ ਸਨ:

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫
ਅਚਰਜ ਕਥਾ ਮਹਾ ਅਨੂਪੁ॥
ਪ੍ਰਾਤਮਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਰੂਪੁ॥ ਰਹਾਉ॥
ਨਾ ਇਹੁ ਬੁਢਾ ਨਾ ਇਹੁ ਬਾਲਾ॥
ਨਾ ਇਸੁ ਦੁਖੁ ਨਹੀ ਜਮ ਜਾਲਾ॥
ਨਾ ਇਹੁ ਬਿਨਸੈ ਨਾ ਇਹੁ ਜਾਇ॥
ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਹੇ ਭਾਈ! ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਜਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ, ਉਹ ਐਸਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕਦੇ ਬੁੱਢਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੀ ਬਾਲਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁਖ ਪੋਹ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਮਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਫਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਐਸਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਕਦੀ ਜੰਮਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਕਦੀ ਮਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਜੁਗਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਹਰ ਥਾਂ ਵਿਆਪਕ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਨਾ ਇਸੁ ਉਸਨੁ ਨਹੀ ਇਸੁ ਸੀਤੁ॥
ਨਾ ਇਸੁ ਦੁਸਮਨੁ ਨਾ ਇਸੁ ਮੀਤੁ॥
ਨਾ ਇਸੁ ਹਰਖੁ ਨਹੀ ਇਸੁ ਸੋਗੁ॥
ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਇਸ ਕਾ ਇਹੁ ਕਰਨੈ ਜੋਗੁ॥
ਨਾ ਇਸੁ ਬਾਪੁ ਨਹੀ ਇਸੁ ਮਾਇਆ॥
ਇਹੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਹੋਤਾ ਆਇਆ॥
ਪਾਪ ਪੰਨ ਕਾ ਇਸੁ ਲੇਪੁ ਨ ਲਾਗੈ॥
ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਦ ਹੀ ਜਾਗੈ॥
ਤੀਨਿ ਗੁਣਾ ਇਕ ਸਕਤਿ ਉਪਾਇਆ॥
ਮਹਾ ਮਾਇਆ ਤਾ ਕੀ ਹੈ ਛਾਇਆ॥
ਅਛਲ ਅਛੇਦ ਅਭੇਦ ਦਇਆਲ॥
ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲ॥
ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਛੁ ਨ ਪਾਇ॥
ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇ॥
ਹੇ ਭਾਈ, ਇਹ ਮਹਾ ਮਾਇਆ ਵੀ ਉਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਹੀ ਪਰਛਾਵਾਂ ਹੈ, ਇਹ ਤਿਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਸਕਤੀ ਮਾਇਆ ਉਸੇ ਦੀ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਕਾਰ ਛਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਦਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਦਇਆ ਦਾ ਘਰ ਹੈ, ਦੀਨਾਂ ਉਤੇ ਸਦਾ ਦਇਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ; ਉਹ ਦਇਆ ਦਾ ਸਾਗਰ ਹੈ। ਉਹ ਮਿਹਰਬਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ, ਕਿੱਤਾ ਵੱਡਾ ਹੈ? ਇਹ ਭੇਤ ਪਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਾਨਕ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਤੋਂ ਸਦਾ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਹੋਤਾ ਆਇਆ॥
ਪਾਪ ਪੰਨ ਕਾ ਇਸੁ ਲੇਪੁ ਨ ਲਾਗੈ॥
ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਦ ਹੀ ਜਾਗੈ॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਹੇ ਭਾਈ ਜੀਵ-ਆਤਮਾ ਜਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ, ਉਹ ਐਸਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬਾਪ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮਾਂ ਹੈ। ਉਹ ਪਰੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੈ। ਪਾਪਾਂ ਅਤੇ ਪੁੰਨਾਂ ਦਾ ਉਸ ਉਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪ੍ਰਭੂ ਘਟ ਘਟ ਭਾਵ ਹਰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਹੀ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
ਤੀਨਿ ਗੁਣਾ ਇਕ ਸਕਤਿ ਉਪਾਇਆ॥
ਮਹਾ ਮਾਇਆ ਤਾ ਕੀ ਹੈ ਛਾਇਆ॥
ਅਛਲ ਅਛੇਦ ਅਭੇਦ ਦਇਆਲ॥
ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲ॥
ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਛੁ ਨ ਪਾਇ॥
ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇ॥
ਹੇ ਭਾਈ, ਇਹ ਮਹਾ ਮਾਇਆ ਵੀ ਉਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਹੀ ਪਰਛਾਵਾਂ ਹੈ, ਇਹ ਤਿਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਸਕਤੀ ਮਾਇਆ ਉਸੇ ਦੀ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਕਾਰ ਛਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਦਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਦਇਆ ਦਾ ਘਰ ਹੈ, ਦੀਨਾਂ ਉਤੇ ਸਦਾ ਦਇਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ; ਉਹ ਦਇਆ ਦਾ ਸਾਗਰ ਹੈ। ਉਹ ਮਿਹਰਬਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ, ਕਿੱਤਾ ਵੱਡਾ ਹੈ? ਇਹ ਭੇਤ ਪਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਾਨਕ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਤੋਂ ਸਦਾ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ

ਇਸ ਉਲਟੀ, ਕੱਚੀ ਤੇ ਗੰਦੀ ਪੈਸੀਮਿਸਟ ਫਿਲਾਸਫੀ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਪਾਣੀ ਫੇਰਿਆ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀ ਆਪਣਾ ਆਪ ਹੀ ਘਾਤ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਆਤਮਿਕ ਬਲ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਲੱਭਣਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਸਰੀਰਕ ਬਲ ਰੋਟੀ, ਕਪੜਾ ਤੇ ਕੁੱਲੀ ਵੀ ਗੁਆ ਬੈਠੇ। ਇਸ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਹੈ। ਕਿਆ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਦੇ। ਕਰੋੜਾਂ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਲਹੂ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਕਸਾਈ ਟੋਲੀ (ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ) ਨੂੰ ਅਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਬਕ ਦਿੰਦੇ, ਪਰ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਦਕਿਸਮਤ ਭੇਡਾਂ ਵਿਚ ਆ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ, ਜੋ ਅੱਗੇ ਹੀ ਮੀਆਂ ਕੇ ਬਗੈਰ ਛੁਰੀ, ਹੇਠਾਂ ਧੌਣ

ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ (ਆਜ਼ਾਦ)

ਦੇਈ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ। ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਭਲਾ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਦਾ ਸਬਕ ਕੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਨੇਰ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਠਣ ਤਾਂ ਵੀ ਮਹਾਤਮਾ ਦਾ ਕਲੇਜਾ ਉਤਰ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਦਲੀ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਿਵਲ ਨਾ-ਫਰਮਾਨੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਗੁਰਮਤਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਤੇ ਇੰਜ ਚਲ ਰਹੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋੜ ਕੇ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦਾ। ਕੀ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਨਜ਼ਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ। ਨਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀਮਈ ਸੁਪਨੇ 'ਚ ਵੀ ਆਸ ਨਹੀਂ।

ਕੌਮੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਹੁਣ ਫਿਰ ਜ਼ਰਾ ਜਾਨ ਪੈਣ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਪਰ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਕੌਮ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਚਾਲਾਕ ਸਨ ਕਿ ਉਚਾਈ ਤੋਂ ਆਏ ਪੱਥਰ ਦੇ ਬਚਾਉਣ ਵਾਂਗ ਆਪ ਵੀ ਝਟ ਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਗੁਰਮਤੇ ਵਿਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਅੱਠ ਦਿਨ ਨਾ ਸੀ ਗੁਜ਼ਰੇ, ਝੱਟ ਗੋਲ ਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤੇ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ

ਗਦਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
ਗਾਂਧੀ ਪੂਜਾ ਦੀ ਹੱਦ ਟੁੱਟ ਗਈ

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲਾਂ ਅੰਦਰ ਸਮੇਂ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਘੇ ਲੇਖਕ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਾਵਲਿਸਟ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਲੱਭਣ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਔਖੇਰਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਹਿਮ ਪੰਨਾ ਹੈ। ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਖਿਲਾਫ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਕਤ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਰਹੇ ਦੋ ਪਰਚਿਆਂ 'ਸੁਦੇਸ਼ ਸੇਵਕ' ਤੇ 'ਸੰਸਾਰ' ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਛਪਦੇ 'ਗਦਰ' ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਛਾਪੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਐਤਕੀਂ ਅਸੀਂ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ-ਦੋ ਲੇਖ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ ਦੇ ਲੇਖ ਅਪਰੈਲ 1930 ਅਤੇ ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੇਖ ਨਵੰਬਰ 1929 ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਉਠ ਰਹੇ ਵਲਵਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਨੌਜਵਾਨ ਅਜੇ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਖੰਡੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਛੁਰੇ ਹੇਠ ਰਹਿਣਗੇ। ਹਾਈਓ, ਕੀ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਗਾਂਧੀ ਹੀ ਵੱਲੋਂ ਵਾਇਸਰਾਏ ਦੀ ਗੱਡੀ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਉਤੇ ਇਤਨਾ ਘਿ੍ਣਾ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਘੜੀਆਂ? ਅੱਜ ਉਸ ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ (ਜੋ) ਕਰੋੜਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਰੰਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਜ਼ਾਲਮ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ 'ਤੇ ਘਿ੍ਣਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਹ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀ ਅਣਖ ਤੇ ਖੁਦਦਾਰੀ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵਿਥਿਆ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ? ਕੀ ਅਜੇ ਇਹ ਬੁੱਢੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅ ਖੇਡੀ ਹੀ ਜਾਣ ਦਿਉਗੇ? ਅਸੀਂ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹਿੰਦ ਵਿਚ ਬਚਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗਾਂਧੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਅੰਗੂਰ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਸਾਡੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਉਹ ਦਬ ਕੇ ਕੁਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1915 ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨਾਲ

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਸਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਿਲ ਕਹਿ ਕਹਿ ਕੇ ਘਿ੍ਣਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਘਿ੍ਣਾ ਜ਼ਾਲਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸੱਚੇ-ਮੈਦਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਤੇ?

ਅੱਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਬੀਰਾਂ 'ਤੇ ਘਿ੍ਣਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕੌਮ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਖਾਤਰ ਜਾਨ ਤਲੀ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਲੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਗਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਲਕ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਮਹਾਤਮਾ ਵਰਗੇ ਅਜਿਹੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅੱਜ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਉਠ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਦੇ ਤੇ ਵੇਖਦੇ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਮਹਾਤਮਾ ਦਾ ਵਜੂਦ ਕਿਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਓ, ਨੌਜਵਾਨੋ! ਉਠੋ ਇਸ ਗਫਲਤ ਦੇ ਪਰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਦੂਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ

ਲੀਡਰ ਆਪ ਬਣੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੱਚੇ ਟੋਟਕਿਆਂ ਪਿਛੇ ਚਲ ਕੇ ਰਸਾਇਣ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣੀ। ਉਹ ਕੇਵਲ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਹੀ ਧੁਨੀ 'ਤੇ ਇਕ ਖੂਨ ਹੀ ਅਜਿਹਾ

ਗਦਰ ਦਾ ਝੰਡਾ
ਰਸ ਹੈ, ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਿਹੀ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫਿਲਾਸਫੀ ਦਾ ਦਿਵਾਲਾ ਨਿਕਲ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤੇ ਪੱਕਾ ਰਾਹ ਦਿਸ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਪੈਸੀਮਿਸਟ ਤੇ ਪਿੱਛਾ ਖਿਚੂ ਬਿਉਰੀਆਂ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਪਿਆਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਸਲ ਬੀਮਾਰੀ ਤੇ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਠੀਕ ਇਲਾਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਹ ਤਵਾਰੀਖ ਦੇ ਦੱਸੇ ਉਸ ਰਾਹ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਸਿੱਧਾ ਕਾਮਯਾਬੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਜ਼ਿੰਦਾ। ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਾਬੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਕੁੰਜੀ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇਕ ਇਲਾਜ ਹਬੋਤਾ ਹੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਗਦਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਚਕਨਾਚੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਗੰਢ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਐਨ ਵਿਚ ਵੱਜਾ ਇਕ ਟਕ, ਇਸ ਨੂੰ ਖੇਰੂੰ ਖੇਰੂੰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਚੁਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਯੋਗ ਬਲ ਦੇ ਮਸਤਾਨੇ ਕੁਝ ਹਿੰਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਹਨ। ਮਹਾਤਮਾ ਖੁਦ ਵੀ ਗਦਰੀਆਂ ਤੋਂ ਤੋਬਾ ਮੰਨ ਚੁਕੇ ਹਨ ਤੇ ਕਹਿ ਉਠੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਦੇਵੋ, ਜੇ ਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਫਿਰ ਅਜ਼ਮਾ ਲਵਾਂ। ਸੋ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਦੀ ਇਹ ਅਖੀਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੇ ਕਈ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਨਾ-ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਐਨ ਬਣਾ ਦੇ ਆਪਣਾ ਗੁਫਰ ਰੱਖ ਲਵੋ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਰਮਾਨ ਬਾਕੀ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਯੁੱਧ ਦਾ ਸਮਾਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਪੁਰਾਣਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਾ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ, ਸਿੱਖ ਤੇ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਵੀ ਸਿੰਘ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਇਹ ਭਰਮ ਨਾ ਨਿਕਲਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਸਿੰਧੀ ਦਾ ਯੋਗ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ, ਚਾਲੀ ਦਿਨ ਲੱਗੇ ਰਹੇ। ਸਿੰਘ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਸੋ ਅਖੀਰੀਲੇ ਦਿਨ ਆਪ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਕੱਢ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੋਲਿਓ ਲੋਕੋ, ਭਗਵਤੀ ਦੇਵੀ ਇਹ ਤਲਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ (ਦੇ) ਕੀਤੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੇਵਲ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਡਾ ਖੂਨ ਹਿੰਦ ਦੇ ਸੁੱਕੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲਹਿਰਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਹਿੰਦੀ ਕੌਮ ਦੀ ਖੁਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਤੁਸਾਂ ਹੀ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਗੰਦੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤੁਸਾਂ ਹੀ ਧੋਣਾ ਹੈ। ਬੌਸ ਡਟੋ ਰਹੋ, ਮੋਰਚਾ ਤੁਹਾਡਾ ਹੈ।

ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ

ਸਾਡੀ ਹਾਲਤ ਬੇਜ਼ਾਰ
ਅੱਜ ਜਿਧਰ ਵੀ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੋ, ਹਾਲ ਦੁਹਾਈ ਅਤੇ ਚੀਕ ਪੁਕਾਰ ਹੀ ਸੁਣਦੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਸੈਂਕੜੇ ਆਫ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੇ ਤਾਂ ਹੱਦ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਸਤਾਏ ਲੱਖਾਂ ਆਦਮੀ ਅਨਿਆਈ ਮੌਤ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੰਦਾਂ ਆਪਣੀ ਅਸਲੀ ਕਾਰਨ ਗੁਲਾਮੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਯਾਨਿ ਗੁਲਾਮੀ (ਵਿਚ) ਹਾਂ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਗੈਰਾਂ ਦੇ ਪੰਜੇ ਵਿਚ ਹਾਂ, ਉਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਰਹਾਂਗੇ। "ਗੁਲਾਮੀ" ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ। ਗੁਲਾਮ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਗੁਲਾਮ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ ਆਪ ਨਹੀਂ ਕਮਾ ਸਕਦਾ। ਗੋਲ ਕੀ, ਗੁਲਾਮੀ ਵਰਗੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬੁਰੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ। ਤਦੇ ਹੀ ਇਕ ਕਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

ਗਿਰ ਸੇ ਗਿਰ ਕਰ ਮਰ ਜਾਨਾ ਭਲਾ,
ਪੜ ਆਤਸ਼ ਮੇ ਜਲ ਜਾਨਾ ਭਲਾ।
ਮਰ ਨਾ ਕਟ ਅੰਗ ਤਮਾਮ ਭਲਾ,
ਪਰ ਜੀਵਨ ਨਾਂਹਿ ਗੁਲਾਮ ਭਲਾ।
ਜਿਥੇ ਗੁਲਾਮੀ ਚੰਦਰੀ ਅਤੇ ਭੈੜੀ ਵਸਤੂ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਸ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਵਿਚ ਅਮੁੱਲ ਅਤੇ ਸੋਹਣੀ ਤੇ ਸੁੱਖਦਾਈ ਵਸਤੂ "ਆਜ਼ਾਦੀ" ਹੈ। ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਪਾਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਦਮੀ ਧੰਨ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤਦੇ ਹੈ, ਜੇ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਕੂਮਤ ਸਾਨੂੰ ਕੁਲੀ ਕੁਲੀ ਅਤੇ ਕਾਲੋਮੈਨ ਆਦਿ ਲਫਜ਼ ਆਖ ਆਖ ਠੁੱਡੇ ਮਾਰ ਰਹੀ ਤੇ ਸਦਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੋਹਬ ਹੇਠ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਬਹਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭੈੜੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦ

ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਹਰ ਇਕ ਪਿਆਰੀ ਚੀਜ਼ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਈਏ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤਨ ਮਨ ਅਤੇ ਧਨ ਆਦਿ ਹਰ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਰੀਰਕ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਾਇਆ ਆਦਿ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਤਾਂ ਸਹਾਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰੀਰਕ ਤਕਲੀਫਾਂ ਕੋਈ ਮਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਹੀ ਝੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨੀ ਤਕੜੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ

ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤਾਈਂ ਸੱਚ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿਣ। ਹੁਣ ਜਦ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਵਿਚ ਜਕੜਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਜੰਜੀਰਾਂ ਤੋੜਨ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗਦਰ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਗਦਰ ਦਾ ਭਾਵ ਸਿੱਧੇ-ਸਾਢੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਜੰਗ-ਗਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਅਥਵਾ ਦੋ ਹਥਿਆਰਾਂ) ਨਾਲ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਤਿੱਖਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ। ਤਲਵਾਰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ। ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਦੋ ਪਰਖੇ ਹੋਏ ਹਥਿਆਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਗਦਰੀ ਆਪਣੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤਕ ਕੋਈ ਵੀ ਗਦਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਚਾਰ ਤਲਵਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹੋ ਕਿ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਤਲਵਾਰ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸਾ ਤੋਂ (ਖਬਰਦਾਰ) ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੋਂ ਤਲਵਾਰ ਉਠਾਉਣਾ ਜਾਂ ਇੰਜ ਆਖੋ ਕਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਤਲਵਾਰ ਉਠਾਉਣੀ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਨਾਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਾਰੇ ਇਕ ਫਾਰਸੀ ਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਇਉਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਖਿਚੇ ਨਾ ਕਮਾਨੋ ਕੋ ਤਲਵਾਰ ਨਿਕਾਲੋ।
ਗਰ ਤੋਪ ਮੁਕਾਬਲ ਹੋ ਅਖਬਾਰ ਨਿਕਾਲੋ।
ਸੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਸੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਾ ਇਸ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਗਦਰੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਜਾਂ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸੰਭਵ ਅਤੇ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ। ਜਦ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਆਪ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਪਲਟੀ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਏ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਹੁਣ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਵਕਤ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਗਦਰੀ ਤਲਵਾਰ ਮਿਆਨ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦੀ ਰੰਜ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਕੋਈ ਤੈਨੂੰ ਹੈ ਪੀਰ ਸਦਾਉਂਦਾ ਕਈਆਂ ਲਈ ਤੂੰ ਕਲ ਦਾ ਸਾਈਂ। ਤੇਰੇ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਟੀਆਂ ਖੁਲੀਆਂ ਠੱਗੀਆਂ ਵੱਜਣ ਸਭਨੀਂ ਥਾਈਂ। ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਏ ਕਿਧਰੇ ਬਾਬਾ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਲੱਭ ਬਿਆਈਂ। ਲਗਦਾ ਕਿਧਰੇ ਰੁੱਸ ਗਿਆ ਏ ਬਾਹੋਂ ਪਕੜ ਉਸ ਨਾਲ ਲਿਆਈਂ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਛੇੜ ਰਾਗ ਨੂੰ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਠੰਡਕ ਪਾਈਂ। ਓ ਮੇਰੇ ਰਹਿਬਰ, ਓ ਦਰਵੇਸ਼ਾ ਵੱਡਾ ਜਿਗਰਾ ਕਰਕੇ ਆਈਂ। ਇਸ ਤਪਦੀ ਸੜਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਧਰਮ ਦੇ ਗਲੇ ਲਗਾਈਂ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰਾਂ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਨਾ ਜਾਈਂ। ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਦੀ ਯਾਰੀ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਦਿਖਾਈਂ।

ਕਵਿਤਾ
ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰਾਂ ਬਹਿ ਰਾਵੀ ਦੇ ਕੰਢੇ, ਦੱਸੀਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕਾ ਦੱਸੀਂ ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਫਿਰਦੇ ਵੰਡੇ ਵੰਡੇ।

ਲੱਭ ਲਿਆ ਸੀ ਘਰ ਉਹਦੇ ਜਾ ਕੇ ਤੁਸਾਂ ਡੂਮ ਮਰਾਸੀ ਨੂੰ। ਲਿੱਬੜੇ ਤਿੱਬੜੇ ਬੈਠੇ ਤਾਈਂ ਤੁਸੀਂ ਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਹਿੱਕ ਨੂੰ। ਜੁਗਤ ਤੇਰੀ ਦੀ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ ਕੀ ਭਾਣਾ ਵਰਤਾਇਆ ਤੂੰ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੇ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਤੂੰ। ਮੱਥਾ ਨਾਲ ਪਹਾੜੀ ਲਾਇਆ ਮੁੱਲਾਂ-ਪਿੰਡਿਤਾਂ ਰਾਹੋ ਪਾਇਆ ਤੂੰ। ਸੱਭੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਦਾਵਣ ਬਾਹਰਾ ਨਾ ਦਰਸਾਇਆ ਤੂੰ। ਔਰਤ ਜਨਨੀ ਜਗਤ ਦੀ ਉਚੀ ਹੋਕਾ ਲਾਇਆ ਤੂੰ। ਹੱਕ-ਸੱਚ ਲਈ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਸੁਣਾਇਆ ਤੂੰ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਨਾਲ ਰਬਾਬ ਮਿੰਠੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਗਾਇਆ ਤੂੰ। ਬੜੇ ਬੜੇ ਹੰਕਾਰੀਆਂ ਤਾਈਂ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਸਿਖਾਇਆ ਤੂੰ। ਜਿਹੜਾ ਤੇਰੇ ਦਰ 'ਤੇ ਆਇਆ ਸਿੱਧੇ ਰਸਤੇ ਪਾਇਆ ਤੂੰ। ਵਿਚ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਰਹਿ ਕੇ ਜੀਣਾ ਰਾਹ ਕਿਰਤ-ਕਮਾਈ ਲਾਇਆ ਤੂੰ।

ਚਾਰੇ ਚੱਕ ਪੈਦਲ ਸੀ ਗਾਰੇ
-ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ

ਸਾਹਿਤ-ਚਰਚਾ

ਦੁਲਾਰੀ

ਅਚਾਨਕ ਮੈਨੂੰ ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਦੁਲਾਰੀ' ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਖਿਆਲ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜੋ ਦੂਜਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਮੈਨੂੰ ਤਰ੍ਹੰਤ ਯਾਦ ਆਇਆ, ਉਹ ਸੀ ਅਮਰੀਕਨ ਨਾਵਲਕਾਰ ਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਰਨੈਸਟ ਹੈਮਿੰਗਵੇ। ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ, ਉਹ ਸਨ, ਸਾਦਾ ਸਰਲ ਆਮ ਫਹਿਮ ਬੋਲੀ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੱਖ ਰਖਾ ਤੇ ਉਚੇਚੇ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਰੰਗ ਢੰਗ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਵਰਤੋਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਆਖਰਾ ਮਿਲਾਪ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਹੋਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਥ ਨਹੀਂ। ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਕਿਧਰੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਹੈਮਿੰਗਵੇ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਗੁਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ? ਹੈਮਿੰਗਵੇ ਦਾ ਬੋਲ

ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਤੁੰਗ
ਫੋਨ: 91-86996-72100

ਬਾਲਾ ਤਾਂ 1950 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾ ਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ। 'ਦੁਲਾਰੀ' 1930-31 ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਅਤੇ 1932 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ 'ਅੰਗਾਰੇ' ਵਿਚ ਛਪ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤੇ ਫੇਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲੋਪ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਗਾਮੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਰੋਲੋ ਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਨੇ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ ਹੈਮਿੰਗਵੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਹੈਮਿੰਗਵੇ ਦੇ ਗੁਰੂ ਪੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਸਰਦਾਰ ਜਾਫਰੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਾਂ ਜੋ ਫਰੈਂਚ ਸਾਹਿਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ ਨੇ ਉਹ ਫਰੈਂਚ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਫਰੈਂਚ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜਿਸ ਸਰਲਤਾ, ਸਹਿਜ, ਸੁਹਜ ਤੇ ਸੰਜਮ ਨਾਲ 'ਦੁਲਾਰੀ' ਲਿਖੀ, ਉਹ ਕਿਤੇ ਲੱਭਣੇ ਔਖੇ ਹਨ। ਹਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਦਸ ਵਰ੍ਹੇ ਬਾਅਦ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੀ, 'ਮੁੜ ਵਿਧਵਾ'। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਉਕਤ ਗੁਣ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। 1955 ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੀ 'ਲਾਜਵੰਤੀ', ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਉਕਤ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ।

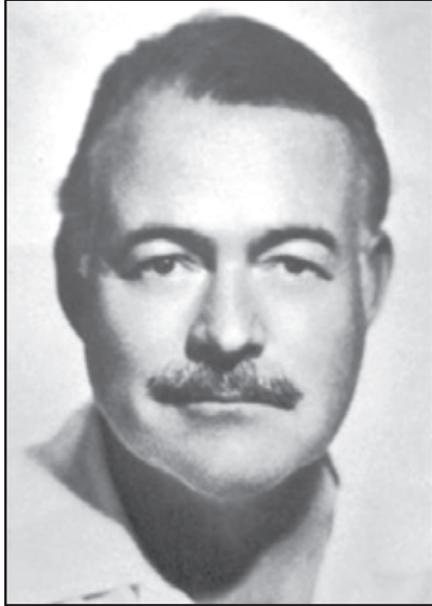
ਅਲੀ ਸਰਦਾਰ ਜਾਫਰੀ ਨੇ ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ ਦਾ ਚਰਿਤਰ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, 'ਰਕਸੇ ਸਰਰ' ਅਰਥਾਤ ਚੰਗਿਆਤੀ ਦਾ ਨਾਚ। ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਦੁਲਾਰੀ' ਵੀ ਰਕਸੇ ਸਰਰ ਹੈ।

ਦੁਲਾਰੀ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਸ਼ੇਖ ਘਰਾਣੇ ਵਿਚ ਪਲੀ ਤੇ ਵੱਡੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਘਰ ਦੀ ਨੌਕਰਾਣੀ ਹੈ ਪਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਜੀਅ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਘਰ ਦਾ ਵਲੀ ਅਹਿਦ ਸ਼ੇਖ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਲਾਰੀ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਸ਼ੇਖ ਕਾਜ਼ਮ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਾਦੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੁਲਾਰੀ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੜੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਤੇ ਭੱਜ-ਨੱਠ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁੱਢਾ ਉਸ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਵੇਸਵਾ ਦੇ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿਚੋਂ ਵਾਪਸ ਘਰ ਲੈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਉਸ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਸ਼ੇਖ ਕਾਜ਼ਮ ਉਸ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਡਾਂਟਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਲਾਰੀ ਨੂੰ ਦਲੇਰ ਹੋਈ ਵੇਖ ਉਥੋਂ ਖਿਸਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਜ਼ਮ ਦੁਲਾਰੀ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਭਰੀ ਨਸੀਹਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਦੁਲਾਰੀ ਝੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਉਸੇ ਰਾਤ ਫੇਰ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ। ਮਸਲਾ ਅੰਦਾਜ਼-ਏ-ਬਿਆਂ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹਰ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼-ਏ-ਬਿਆਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਚੁਕਾ ਹਾਂ।

ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੱਕਾ

ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਮਿੱਲ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਹਿਖਾਨੇ ਵਿਚ ਸਾਜਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਦਾ ਮੂੰਡਾ ਕੁੜੀ 'ਤੇ ਝਪਟ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਲਕ ਦਾ ਮੂੰਡਾ ਪਟਿਆਂ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿਚ ਲਪੇਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਭੱਜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਚੱਲਣੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਂ 'ਖੂਨ' ਹੈ। ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ

ਅਰਨੈਸਟ ਹੈਮਿੰਗਵੇ

ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕੁੜੀ ਵਿਰੁਧ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਦੋਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਕਲਾਪਰਕ ਅੰਤਰ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਕੰਨਿਆ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ, ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਅਧੀਨ ਹੀ ਜੁਝਦਾ ਰਿਹਾ। ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ ਵਰਗੀਆਂ ਸਰੂਲਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਥੇ ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ, ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ, ਅਜ਼ੀਜ਼

ਮਹਾਂਰਬੀਆਂ, ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਸਾਹਿਤਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੀਹ ਸਾਲ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ।

ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਅਤੇ ਕੌਮਪ੍ਰਸਤ ਸਨ। ਉਹ ਸੱਚੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹਰ ਪਾਸੇ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਮਸਤਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਗਰਗਾਮੀਆਂ ਵਿਚ ਅਣਹੋਂਦ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਥੇ ਤੀਹ ਸਾਲ ਗੌਰਕੀ ਦਾ ਹੀ ਡੰਕਾ ਵੱਜਿਆ।

'ਅੰਗਾਰੇ' ਦੇ ਲੇਖਕ ਭਾਵੇਂ ਸਾਹਿਤਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਏ, ਪਰ ਉਹ ਇੱਤਹਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਮਾਜੀ ਬਾਗੀ ਸਨ, ਜੋ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨਤਾ, ਵਹਿਮਪ੍ਰਸਤੀ, ਇਨਸਾਨੀ ਵੰਡੀਆਂ, ਸਮਾਜੀ ਉਚ ਨੀਚ, ਸਿਆਸੀ ਗੁਲਾਮੀ, ਫਿਰਕੇਦਾਰੀ, ਗਰੀਬੀ, ਸਰਮਾਏ, ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਹਰ ਗਲਤ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਲਾ ਵਿਚ ਵੀ ਦਕੀਆਨੂਸੀ ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ, ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ, ਮਹਿਮੂਦ ਉਲ ਜ਼ਫਰ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਰਸੀਦ ਜਹਾਂ-ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਚਿੰਤਕ ਅਤੇ ਸਿਰਜਕ ਸਨ।

ਇਹ ਬਗਾਵਤ ਅਤੇ ਬਾਗੀਆਨਾ ਰੁਚੀਆਂ ਜ਼ਹੀਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਹਾਣੀ 'ਫਿਰ ਯੇ ਹੰਗਾਮਾ' ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਇੱਕ ਬੀਮਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ, ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਸੱਪ, ਫਨ ਫੈਲਾਈ ਨਾਗ, ਕੁੱਤੇ, ਗਿਰਝਾਂ, ਸ਼ੇਰ, ਚੀਤੇ, ਬਘਿਆੜ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ-ਸਾਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਠਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ 'ਅੰਗਾਰੇ' ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹੋ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ 'ਮੈਂ ਕਿੰਨਾ ਬੇਵਕੂਫ ਹਾਂ' ਵਿਚ ਵਰਤਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਨਾਲ ਜਾ ਜੁੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਹਿਤ

ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਬਾਦਲ ਨਹੀਂ ਆਤੇ' ਵਿਚ ਇੱਕ ਮੱਧ ਤਬਕੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਰੰਡੇ ਬੁੱਢੇ ਮੌਲਵੀ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਲਵੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਲੋਕ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਰਸ਼ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਦੁਆਵਾਂ ਅਤੇ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਲੈਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੰਦਰਲੀ ਤਸਵੀਰ ਹੋਰ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਰਦਾਂ ਦੀ ਵਿਥਿਆ ਅਤੇ ਮੌਲਵੀ ਦੇ ਸ਼ਹਿਵਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਜੋ ਚਿੱਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕਰਲਾ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਕਹਾਣੀ 'ਤੇ ਮੌਲਵੀ ਏਨਾ ਕੁਰਲਾਏ ਕਿ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗ ਗਈ।

ਅਹਿਮਦ, ਮੁਹੰਮਦ ਹਸਨ ਅਸਕਰੀ ਅਤੇ ਕੁਰੱਅਤਲੁਨ ਹੈਦਰ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ।

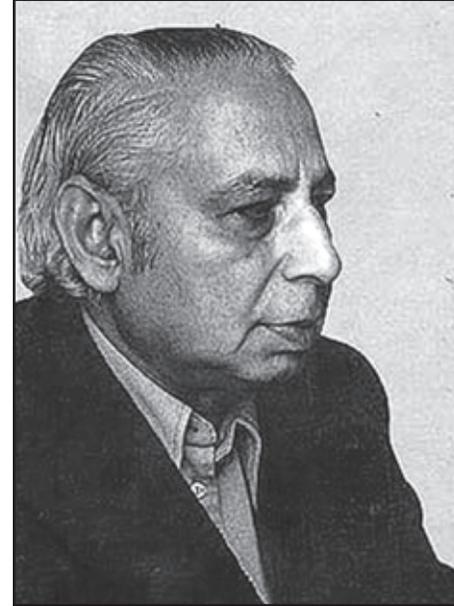
ਹੈਰਤ ਦਾ ਮੁਕਾਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਗੌਰਕੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਰਦੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਫਰਾਂਸ ਤੇ ਯੂਰਪ ਦੀ ਨਵੀਂ ਅਦਬੀ ਤਹਿਰੀਕ ਤੋਂ ਵਾਕਫ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹੀ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਟੈਕਨੀਕ ਉਰਦੂ ਵਿਚ 1932 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 1943 ਵਿਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਸਵੇਰ ਸਾਰ' ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹੀ ਵੰਨਗੀ ਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਹਾਣੀ 'ਮੈਂ ਕਿੰਨਾ ਬੇਵਕੂਫ ਹਾਂ' ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਖਿਆਲੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਆਤਮ ਬਚਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਬੀਮਾਰ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਦਰ ਖਾਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਇਸ਼ਕ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ

ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਮਾਇਆ ਹੈ। ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਇਸ ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਮਾਇਆ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਰਾਤ' ਤੇ 'ਬਾਦਲ ਨਹੀਂ ਆਤੇ', ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਨੀਂਦਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ' ਅਤੇ ਮਹਿਮੂਦ ਉਲ ਜ਼ਫਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਜਵਾਂ ਮਰਦੀ' ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹੀ ਤੌਰ-ਤਰੀਕੇ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਮੇਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਮੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਰਜ ਦੀ ਲਿਖਣ ਵਿਧੀ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਜਾ ਕੇ ਖੁਦ ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਅਤੇ ਕੁਰੱਅਤਲੁਨ ਹੈਦਰ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਹਯਾਤ ਔਲੂ

ਅਨਸਾਰੀ, ਅਜ਼ੀਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਹਸਨ ਅਸਕਰੀ ਇਸੇ ਜ਼ਮਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਬਾਦਲ ਨਹੀਂ ਆਤੇ' ਵਿਚ ਇੱਕ ਮੱਧ ਤਬਕੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਰੰਡੇ ਬੁੱਢੇ ਮੌਲਵੀ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਲਵੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਲੋਕ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਰਸ਼ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਦੁਆਵਾਂ ਅਤੇ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਲੈਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੰਦਰਲੀ ਤਸਵੀਰ ਹੋਰ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਰਦਾਂ ਦੀ ਵਿਥਿਆ ਅਤੇ ਮੌਲਵੀ ਦੇ ਸ਼ਹਿਵਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਜੋ ਚਿੱਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕਰਲਾ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਕਹਾਣੀ 'ਤੇ ਮੌਲਵੀ ਏਨਾ ਕੁਰਲਾਏ ਕਿ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗ ਗਈ।

ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਫਿਰ ਯੇ ਹੰਗਾਮਾ' ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ

ਸਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ

ਕਮਰ ਰਈਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਜੋ ਹਵਾਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਯਥਾਰਥ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਚਿਤਰਣ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਗੌਰਕੀ ਦੇ 'ਹੇਠਲੇ ਪਤਾਲ', ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ 'ਵਗਦੀ ਸੀ ਰਾਵੀ' ਅਤੇ ਸ਼ੋਕਤ ਸਦੀਕੀ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਖੁਦਾ ਕੀ ਬਸਤੀ' ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਯਥਾਰਥ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਥੇ ਤਰੀਕਾ ਹੋਰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਅੰਗਾਰੇ' ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਫਲਤਾ ਫਰੈਂਚ ਰੀਅਲਿਸਟਾਂ ਅਤੇ ਫਰੈਂਚ ਤੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹੀ ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ ਤੇ ਕਥਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਸਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹੈ।

'ਅੰਗਾਰੇ' ਵਿਚ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸੀ ਜੋ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾ ਕੇ ਉਰਦੂ ਕਥਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਸ ਟੈਕਨੀਕ ਨੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾ ਕੇ ਕੁਰੱਅਤਲੁਨ ਹੈਦਰ, ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ, ਕ੍ਰਿਸਨ ਚੰਦਰ, ਹਯਾਤ ਔਲੂ ਅਨਸਾਰੀ, ਅਜ਼ੀਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਅਜ਼ੀਮ ਨੇ ਤਕਤੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਅਸਲੂਬੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਅਦਬ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਮਾਣ ਤੇ ਅਮਰ ਸਥਾਨ ਪਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਰਦੂ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਨਾਵਲ, ਉਪਨਿਆਸ ਸਮਰਾਟ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਦੀ ਜਾਗੀਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਝੰਡੇ ਝੁਲਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਚਹੁੰ ਚੱਕੀ ਡੰਕੇ ਵੱਜਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਤਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਠਕ ਆਵਾਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਗਲਪਕਾਰ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ 'ਅੰਗਾਰੇ' ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਤਾਜ਼ਾ ਦਮ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 'ਕਫਨ' ਤੇ 'ਪੂਸ ਕੀ ਰਾਤ' ਆਦਿ ਅਫਸਾਨੇ ਲਿਖੇ।

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਰਾਹੀਂ ਉਰਦੂ ਅਫਸਾਨੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਰਦੂ ਲਿਸਾਨੀਅਤ ਅਤੇ ਲੁਗਾਤ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਬੜਾ ਵਧਾ ਹੋਇਆ, ਅਰਥਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਉਰਦੂ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਝਰੋਖੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ। ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਬੋਲਣ ਢੰਗ, ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ, ਫਿਕਰੇਬਾਜ਼ੀ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਹੀ ਮਖਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ 'ਅੰਗਾਰੇ' ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾ ਕੇ ਇਸਮਤ ਚੁਗਤਾਈ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦਲੇਰੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਵਰਤੀ ਔਰਤ ਅਫਸਾਨਾ ਨਵੀਸਾਂ-ਜੈਲਾਨੀ

ਬਾਨੋ, ਮੁਮਤਾਜ਼ ਸ਼ੀਰੀ, ਖਦੀਜਾ ਮਸਰੂਰ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰਾ ਮਸਰੂਰ ਨੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ, ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਅੰਗਾਰੇ' ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਮੁਹੰਮਦ ਹਸਨ ਅਸਕਰੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, "ਮੰਟੋ ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਖੂਹ ਪੁੱਟ ਕੇ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਾਣੀ ਖਾਰਾ ਸੀ।" ਉਹ ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ ਵੀ 'ਅੰਗਾਰੇ' ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਹ ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ, ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ, ਤਿੱਖਾ ਪਾਣੀ, ਕੌੜਾ ਪਾਣੀ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਾਣੀ 'ਅੰਗਾਰੇ' ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਰਦੂ ਅਦਬ ਨੂੰ ਸਰਸਬਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਦਾਬ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਰਦੂ ਅਦਬ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ ਛੂਹੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨੇ 'ਤੇ ਛਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਦੇ ਸੌ ਸਫੇ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਨੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ 9 ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਕਾਂਗੀ ਨਾਟਕ ਸੀ, ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਅਫਸਾਨੇ ਦਾ ਨਿਖੇੜਾ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ, ਸੁਦਰਸਨ, ਅਲੀ ਅਬਾਸ ਹੁਸੈਨੀ ਅਤੇ ਸੁਲਤਾਨ ਹੈਦਰ ਜੋਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲੇਖਕ ਰੱਦ ਹੋ ਗਏ। ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਫਰੈਂਚ, ਰੂਸੀ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਬੋਲੀ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਤਰਜਮੇ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਰੁਕ ਗਈ। ਇਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਲੇਖਕ ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਆਲੋਚਕ ਵੱਕਾਰ ਅਜ਼ੀਮ ਅਤੇ ਕਮਰ ਰਈਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸਲੀਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। 'ਅੰਗਾਰੇ' ਦਸੰਬਰ 1932 ਵਿਚ ਛਪੀ। ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਸਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਸਹਿਜਭਾਵੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ। ਮੌਲਵੀ ਅਬਦੁਲ ਹੱਕ ਐਡੀਟਰ ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਪੰਡਿਤ ਦਇਆ ਨਾਰਾਇਣ ਨਿਗਮ ਤੋਂ

ਲੈ ਕੇ ਜਾਫਰੀ, ਫੈਜ਼ ਅਤੇ ਡਾ. ਅਖਤਰ ਹੁਸੈਨ ਰਾਇਪੁਰੀ ਤੱਕ ਮਿਲਦੇ ਸਾਰੇ ਸੋਮਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਾਕਫ਼ੀ ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਕਿਤਾਬ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਬਿਗਲ ਵੱਜਿਆ, ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਜਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ, ਦਕੀਆਨੂਸੀ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਛਾਖਤੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਗਰਦਾਨਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਅੰਗਾਰੇ' ਖਿਲਾਫ ਏਨਾ ਹੰਗਾਮੇ ਭਰਿਆ ਹੋ ਗੱਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੀ 25 ਮਾਰਚ 1933 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਜ਼ਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਬਚੀਆਂ-ਖੁਚੀਆਂ ਸੜ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਛਿਆਸੀ ਸਾਲ ਹੋਣ ਨੂੰ ਹਨ, ਕਿਤਾਬ ਕਿਤੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿੰਨਾ ਸਖਤ ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਸੀ, ਓਨਾ ਹੀ ਸਖਤ ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮ ਹੋਇਆ। ਸਾਰੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਉਗਰ ਵਿਰੋਧ ਪੰਡਿਤ ਦਇਆ ਨਾਰਾਇਣ ਨਿਗਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਸਿਕ ਪੱਤਰ 'ਜ਼ਮਾਨਾ' ਦੇ ਮਈ 1933 ਦੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਤਬਜ਼ਰੇ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਹੀਰੋ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੇ ਕੌਮੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਮੰਨੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ।

ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਕੋਲ ਪਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੰਗ ਮੰਗ ਕੇ ਤੇ ਲੁਕ-ਛਿਪ ਕੇ ਪੜ੍ਹੀਆਂ। ਉਵੇਂ ਹੀ, ਜਿਵੇਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੰਘਾਪੁਰ ਤੋਂ ਛਪ ਕੇ ਆਏ ਨਾਵਲ 'ਲਹੂ ਦੀ ਲੋਅ' ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ 'ਅੰਗਾਰੇ' ਬੇਹੱਦ ਮਕਬੂਲ ਅਤੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਹੋ ਗਈ, ਜੋ ਉਰਦੂ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਬਣ ਗਈ।

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ

ਕਿਆਮਤ

ਜਿਉਂ ਹੀ ਕਾਰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀ, ਮੇਰਾ ਕਾਲਜਾ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂ ਰਹੀ ਸਾਂ ਤੇ ਹੁਣ ਇਥੋਂ ਜਾਣ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਖੋੜੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਬਈ ਮੈਨੂੰ ਸੀਰੀਆ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੜਾ ਨਰਕ ਭੱਗ ਰਹੀ ਸਾਂ ਪਰ ਇਕ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ 'ਚੋਂ ਬਚ ਨਿਕਲਾਂ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਚੁਕੀ ਸਾਂ ਪਰ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋਈ। ਉੱਜ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਜਾ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕੰਬਣੀ ਛਿੜਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਵੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਸਦਾ, ਇਸ ਨਰਕ 'ਚੋਂ ਬਚਣ ਦਾ। ਬਸ ਇਹੋ ਇਕ ਰਾਹ ਸੀ।

ਵੇਸੇ ਅਜੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਭੱਜ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗੀ ਕਿਥੋਂ? ਇਨੋ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮੋਸਲ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਮੇਰਾ ਘਰ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਹੈ? ਘਰ...? ਘਰ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਘਰ, ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ 'ਲਗਾਸ'। ਇਰਾਕ ਦੇ ਪੁਰ ਉਤਰ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਲਗਾਸ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਜੰਮੀ ਪਲੀ, ਜਵਾਨ ਹੋਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਮੇਰੇ ਹਰ ਸਾਹ ਵਿਚ ਵਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤੇ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਮੌਜ਼ਾਂ ਮਾਣਦੇ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਉਂ ਹੀ ਆਈ. ਐਸ. ਐਸ.

ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਆਫ ਇਰਾਕ ਐਂਡ ਸੀਰੀਆ (ਆਈ. ਐਸ. ਐਸ.) ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜੋ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਫੈਲਾਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੱਗ ਜਹਾਨ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਇੰਤਹਾਪਸੰਦ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਕਰਕੇ ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਸੀਰੀਆ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਰਨ ਲੈਣੀ ਪਈ। ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਅਕੀਦਾ ਜਾਂ ਕਬੀਲਾ ਜਾਜ਼ੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਆਪਣੇ ਅਕੀਦੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪੱਕੇ ਹਨ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਉਹ ਹੋਰਨਾਂ ਅਕੀਦਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਸੁੰਨੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਕੀਦੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਜਹਬ ਬਦਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮੌਤ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਕਹਿਰ ਵਾਪਰਿਆ, ਪਰ ਆਈ. ਐਸ. ਐਸ. ਆਈ. ਐਸ. ਦੇ ਉਤਾਰ ਪਿਛੋਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਕਹਿਰ ਦੀ ਹੱਦ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ-ਸੁਣ ਕੇ ਕਾਲਜਾ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਨੇ ਆਈ. ਐਸ. ਆਈ. ਐਸ. ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੀ ਜੋ ਗਾਥਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ, ਉਹ ਸੁਣ ਕੇ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਆਮਤ ਹੈ, ਕਿਆਮਤ! ਲੇਖਕ ਹਰਮੋਹਿੰਦਰ ਚਾਹਲ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗਾਥਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਆਸਮਾ ਦੇ ਜੁਬਾਨੀ ਬੜੇ ਮਾਰਮਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਹਲ ਦੀ ਛਪੀ ਲਿਖਤ 'ਆਫੀਆ ਸਿੰਦੀਕੀ ਦਾ ਜ਼ਹਾਦ' ਅੱਜ ਵੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਉਕਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਹਰਮੋਹਿੰਦਰ ਚਹਿਲ
ਫੋਨ: 703-362-3239
chahals57@yahoo.com

ਆਈ. ਐਸ. ਨੇ ਪਿੰਡ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ, ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਲੱਗਣ ਲੱਗਾ। ਆਈ. ਐਸ. ਆਈ. ਐਸ. ਯਾਨਿ ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਆਫ ਇਰਾਕ ਐਂਡ ਸੀਰੀਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਵਾਲੇ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਜਾਜ਼ੀਦੀ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਤੇ ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਵਾਲੇ ਜਾਜ਼ੀਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਫਰ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਦੇ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਪੇੜੂ ਲੋਕ ਸਾਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ਤਾਂ ਲਗਾਸ ਵਰਗੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਵੀ ਭੈਅ ਫੈਲ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਨੇੜਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਿਜਾਰ ਆ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਜ਼ੀਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਪਿੰਡ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਚਿਤਵਦਾ ਭੈਅ ਦੇ ਸਾਏ ਹੇਠ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ।

ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਹ ਦਿਨ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆਂਦਾ। ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਲਿਆ। ਖੋੜੀ ਦੇਰ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਟਰੱਕਾਂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪਿੰਡੋਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਵੱਲ ਲੈ ਗਏ। ਪਿੱਛੋਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਟਰੱਕਾਂ 'ਚ ਲੱਦ ਕੇ ਲੈ ਤੁਰੇ। ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਖਿੱਲਰ ਗਿਆ। ਖਬਰ ਕੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਤੇ ਕੋਣ ਬਚਿਆ? ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਨਿਖੇੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦੁਜੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ? ਇੱਧਰ ਮੈਂ ਇਕੱਲੀ ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਨਰਕ ਭੱਗਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹਾਂ। ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੁਜੀ ਤੇ ਦੁਜੀ ਤੋਂ ਤੀਜੀ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਹ ਨਰਕ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂਦਿਆਂ। ਬਸ ਇੱਕੋ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ 'ਚੋਂ ਬਚ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਉਮੀਦ ਵੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਦਿਸਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮੁਲਕ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸੀਰੀਆ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਸੋਚਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਕਾਰ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਨੇੜਲੀ ਸੜਕ ਚੜ੍ਹ ਗਈ। ਮੈਥੋਂ ਬਿਨਾ ਕਾਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਸੀ।

ਇਹ ਮੇਰਾ ਨਵਾਂ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਇਕਬਾਲ ਨੇ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰਾ ਮਾਲਕ ਅਬੂ ਜਮਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ। ਇਹ ਸੂਚੀ ਲੰਬੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਾਲਾ ਮਾਲਕ ਮੇਰੇ ਜਿਹੀਆਂ ਗੁਲਾਮ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਸੀਰੀਆ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਮੁਖੀ ਸੀ। ਕਾਰ ਭੱਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਕੀਆਂ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਵੇਖਿਆ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਲੜਾਈ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਿੱਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੜਕ ਕੰਢੇ ਸੜੇ ਹੋਏ ਵਾਹਨ ਥਾਂ ਥਾਂ ਖਿੱਲਰੇ ਪਏ ਸਨ। ਕਈ ਥਾਂਈਂ ਸਾਫ ਦਿੱਸਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਰਬਾਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਬੰਬਾਰ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਜੇ ਕੁਝ ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਸਲ ਸ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਇਰਾਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। 2014 ਤੱਕ ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਵਾਲੇ ਅਜੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਇਕਦਮ 'ਅਲੀ ਅਲੀ' ਕਰਕੇ ਪੈ ਗਏ। ਇਰਾਕੀ ਫੌਜ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਵੱਡੇ ਇਲਾਕੇ ਹਾਰਦੀ ਗਈ। ਮੋਸਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਬੜੀ ਗਹਿਗੱਚ ਲੜਾਈ ਹੋਈ। ਆਖਰ ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਆਇਆ, ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰੀ ਬਰਬਾਦੀ ਵੇਖੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁੰਨੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ, ਕੀ ਸ਼ੀਆ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਕੀ ਜਾਜ਼ੀਦੀ, ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾ ਬਚਿਆ। ਜੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਭੱਜ ਗਏ, ਉਹ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾ ਗਏ ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਸਭ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਵਾਲਿਆਂ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ। ਮਾਰਿਆ ਵੀ ਬੜੇ ਭੈੜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਟੋਇਆਂ 'ਚ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਉਪਰੋਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨ ਕੇ ਟੋਏ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਾਂ ਘਰਾਂ 'ਚ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਪਰੋਂ ਤੇਲ ਛਿੜਕ ਕੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਕੀ ਕੀ ਜ਼ੁਲਮ ਨਹੀਂ ਹੋਏ...।

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਕਾਰ ਕਿਸੇ ਚੈਕ ਪੁਆਇੰਟ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦਰਜਨਾਂ ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਵਾਲੇ ਕਾਲੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਪਹਿਨੀ, ਨੱਕ ਤੱਕ ਮੂੰਹ ਢਕੀ ਤੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਕੈਲਾਸ਼ਨੀਕੋਵ ਰਾਈਫਲਾਂ ਫੜੀ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਚੈਕ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਇਸਲਾਮਕ ਸਟੇਟ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਝੰਡੇ ਝੂਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਜੋ ਅੱਧੇ ਕਾਲੇ ਤੇ ਅੱਧੇ ਚਿੱਟੇ ਸਨ। ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਨੇ ਇਕ ਕਤਾਰ 'ਚ ਜਾਂਦਿਆਂ ਕਾਰ ਬੁਝ ਦੇ ਕੋਲ ਲਾ ਲਈ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅੰਦਰੋਂ ਆਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਿੱਥੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਆਏ ਸੀ, ਉਥੇ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਆਬਾਦੀ ਘਟ ਗਈ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਇਲਾਕਾ ਆ ਗਿਆ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਮਕਾਨ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦਾ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਚਿੱਤ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਸਵੇਰ ਦਾ ਖਾਧਾ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਤੇ ਉੱਜ ਵੀ ਸਫਰ ਵੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਤੇਲ ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਘੁਮੇਰ ਜਿਹੀ ਪੈਂਦੀ ਤੇ ਫਿਰ ਇਕਦਮ ਉਲਟੀ ਆ ਜਾਂਦੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਾਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਮੈਂ ਭੱਜ ਕੇ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾ ਬੈਠੀ। ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਉਲਟੀ ਆਈ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਪਿੱਛੋਂ ਜ਼ਰਾ ਸਾਵਾਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਕਾਰ 'ਚ ਆ ਬੈਠੀ। ਦਸ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰੇ ਸਨ ਕਿ ਉਲਟੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਤ ਫਿਰ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਨੂੰ ਕਾਰ ਰੋਕਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਗਾਲੂ ਕੱਢਦਿਆਂ ਕਾਰ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਉਲਟੀ ਕਰਕੇ ਕਾਰ ਵਿਚ ਆ ਬੈਠੀ। ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਨੇ ਘੁਰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ, "ਜੇ ਹੁਣ ਰੋਕਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣੀ।" "ਮੇਰਾ ਕੀ

ਤਾਂ ਮੈਂ ਭੱਜ ਕੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਅੰਦਰੋਂ ਖੜਕਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸਾਂ, "ਹਾਜ਼ੀ, ਹਾੜੇ ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ। ਮੈਂ ਬਾਬਰੂਮ ਜਾਣਾ ਆਂ।"

ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਧੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸਾਂ। ਨਾਲੇ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੁਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਾਬਰੂਮ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਜ਼ਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਰ ਬਾਹਰੋਂ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਨਾ ਆਇਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਜਾ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਹਉਕਾ ਭਰਦਿਆਂ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਪਿਛਾਂਹ ਰੱਦੀ ਜਿਹੇ ਬੈਠ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਪੈਰਾਂ ਭਾਰ ਬੈਠੀ ਨੇ ਮੈਂ ਦੋਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਗੋਡਿਆਂ ਦੁਆਲੇ ਬਾਹਾਂ ਦੀ ਕਰਿੰਗਤੀ ਪਾ ਲਈ। ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।

ਫਿਰ ਮੈਂ ਬੈਠੀ ਨੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਟੀ. ਵੀ. ਪਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਸੋਫਾ ਅਤੇ ਕੁਰਸੀ ਪਏ ਸਨ। ਖੁੱਜੇ ਵਿਚ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਲਟਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵੱਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਮੈਂ ਨਜ਼ਰ ਫੇਰ ਲਈ। ਜਿਉਂ ਪਿੰਡ ਛੁੱਟਿਆ ਸੀ ਕਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵੇਖਣ ਦਾ ਹੋਸਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਸੀ। ਭੁੱਖੀ ਤਿਹਾਈ ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿੰਦੀ ਦਾ ਸਰੀਰ ਸੁੱਕ ਕੇ ਡੱਕੇ ਵਰਗਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਦੇ ਹੀਆ ਹੀ ਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿਚ ਵੇਖ ਸਕਾਂ। ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਝਾਕ ਹੀ ਰਹੀ ਸਾਂ ਕਿ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ। ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਉਧਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਪੱਝੀ ਕੂ ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੜੀ ਪਲੇਟ ਚੁੱਕੀ ਅੰਦਰ ਆਈ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਉਬਲੇ ਆਂਡੇ ਅਤੇ ਗਲਾਸ ਵਿਚ ਜੂਸ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਵੱਲ ਗੁਰ ਨਾਲ ਝਾਕੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਬਿਨਾ ਵੇਖਿਆ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ।

ਉਹ ਮੁੜਨ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਾਬਰੂਮ ਜਾਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਬਾਬਰੂਮ ਸੀ। ਪੰਜ-ਸੱਤ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਮੁੜੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਆਈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਾਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੇ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। ਫਿਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵੀ ਨਾਲ ਰਲ ਗਈਆਂ। ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਜਣੀਆਂ ਰੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਹੋਸਲਾ ਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਅਰਬੀ 'ਚ ਪੁੱਛਿਆ, "ਇਹ ਕੌਣ ਨੇ ਜੋ ਰੋ ਰਹੀਆਂ ਨੇ?"

"ਉਹ ਵੀ ਤੇਰੇ ਵਰਗੀਆਂ ਈ ਨੇ।"
ਉਸ ਦਾ ਜੁਆਬ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵੱਲ ਝਾਕੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਤੂੰ ਕੌਣ

ਕਸੂਰ ਐ, ਜਦੋਂ ਉਲਟੀ ਆਉਂਦੀ ਐ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ?" ਮੈਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੱਸੀ।
"ਬਹੁਤੀ ਬਕ ਬਕ ਨਾ ਕਰ। ਮਾਰ ਮਾਰ ਬੁਝਾ ਭੰਨ ਦੂੰ।" ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢਦਾ ਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਘੰਟੇ ਕੁ ਪਿੱਛੋਂ ਫਿਰ ਆਬਾਦੀ ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਪਰ ਇਹ ਸੰਘਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੋਸਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪੱਛਮ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਨੇ ਕਾਰ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਕੇ ਅੱਗੇ ਛੋਟੀ ਸੜਕ ਵੱਲ ਮੌੜ ਲਈ। ਫਿਰ ਗਲੀਆਂ ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਕਈ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਮੌੜ ਕੱਟਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਰ ਇਕ ਘਰ ਅੱਗੇ ਜਾ ਰੁਕੀ। ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਆਪ ਉਤਰ ਕੇ ਗਿਆ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਅੰਦਰੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਕਾਰ ਗੈਰਾਜ ਵਿਚ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਬਾਹੋਂ ਫੜ੍ਹ ਖਿੱਚਿਆ ਤੇ ਉਪਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਤੁਰਿਆ। ਦੂਸਰੀ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਕਮਰੇ ਦਾ ਬੂਰਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅੰਦਰ ਪੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਬੈਠ 'ਤੇ ਜਾ ਡਿੱਗੀ। ਫਿਰ ਬਾਹਰੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਐ?"

"ਮੈਂ ਰਸ਼ੀਦਾ, ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ।"
ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਪਲ ਸੋਚਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਰਸ਼ੀਦਾ ਹਾੜੇ ਮੇਰੀ ਮੱਦਦ ਕਰ, ਮੈਂ...।"
ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਕੱਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਕੱਢ ਦੇਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਜਾਹ। ਕੁਝ ਖਾ ਪੀ ਲੈ ਤੇ ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਆ ਜਾਵੇਗਾ।"
"ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ ਐ ਉਹ?"
"ਬਾਜ਼ਾਰ ਗਿਆ ਐ।"
"ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੀਰੀਆ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਐ। ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਐ?"
"ਮੈਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦੀ। ਤੂੰ ਅੰਦਰ ਜਾਹ।" ਉਸ ਦੇ ਇੰਨਾ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਲੱਘ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪਏ ਆਂਡਿਆਂ ਅਤੇ ਜੂਸ

ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਕੁਝ ਵੀ ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦਾ। ਜਦੋਂ ਦਾ ਸੀਰੀਆ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਕਾਲਜੇ 'ਚ ਹੌਲ ਪੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੱਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਡੁਕਾਨ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਦੋ ਬੁਰਕੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਦੋ ਘੁੰਟ ਜੂਸ ਪੀਤਾ ਤੇ ਟੇਢੀ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ 'ਤੇ ਪੈ ਗਈ। ਵੀਹ ਪੰਝੀ ਮਿੰਟਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ। ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਪੁੜੀ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਸੁੱਟਦਾ ਬੋਲਿਆ, "ਆਹ ਲੈ ਕੁਝ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਲੈ। ਜਿੰਨੇ ਦਿਨ ਤੂੰ ਸੀਰੀਆ ਨੂੰ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਗੁਲਾਮ ਐਂ।" ਮੈਂ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਤੂੰ ਇਦੋਂ ਬੀਮਾਰ ਰਹੋ। ਮੈਂ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਆਵਾਜ਼ਾ। ਉਦੋਂ ਨੂੰ ਨਹਾ ਧੋ ਕੇ ਤਿਆਰ ਰਹੀ। ਮੈਂ ਰਸ਼ੀਦਾ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਨਾਂ, ਤੈਨੂੰ ਬਾਬਰੂਮ ਜਾਣ ਦੇਵੇਗੀ।"

ਇੰਨਾ ਆਖ ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਤੁਰ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਦਵਾਈ ਪਾਸੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਠੀਕ ਹੋਵਾਂ। ਖੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਬਰੂਮ ਰਸ਼ੀਦਾ ਆਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਾਬਰੂਮ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਲੇਟ ਗਈ। ਕੋਈ ਘੰਟੇ ਭਰ ਪਿੱਛੋਂ ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਮੁੜਿਆ। ਅੰਦਰ ਆ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਉਸ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ। ਮੇਰੇ 'ਚੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹਵਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਬੋਲਿਆ, "ਉਹ ਸੜੀ ਹੋਈ ਜਾਜ਼ੀਦੀ ਲੜਕੀ। ਤੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤਿਆਰ ਰਹੀ।" ਇੰਨਾ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਵੱਟ ਕੇ ਮੇਰੇ ਚਪੇੜ ਮਾਰੀ ਤੇ ਬਾਹੋਂ ਫੜ੍ਹਦਾ ਬਾਬਰੂਮ ਵੱਲ ਲੈ ਤੁਰਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਚਪੇੜ ਦੀ ਸੱਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੀ ਨਾ ਹੋਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਨਿੱਤ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਸੀ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਦੂਸਰੇ ਬੰਦ ਪਏ ਕਮਰੇ ਮੂਹਰੋਂ ਦੀ ਲੰਘਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਰੋਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਫਿਰ ਸੁਣੀਆਂ। ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਕੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਹਾਜ਼ੀ, ਇਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਕੌਣ ਨੇ ਤੇ ਰੋ ਕਿਉਂ ਰਹੀਆਂ ਨੇ?"

ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ ਢਿੱਲੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ ਵੱਲ ਘੁਰਦਿਆਂ ਉਹ ਬੋਲਿਆ, "ਜੇ ਤੂੰ ਨਹਾ ਧੋ ਕੇ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਵੇਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦਊਂ ਕਿ ਇਥੇ ਕੌਣ ਐ।"

ਉਸ ਨੇ ਬਾਂਹ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲਾਲਚ ਵੱਸ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋਣ ਲੱਗੀ। ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਤਨੀ ਸਾਫ ਲੱਗਾਂ। ਮੈਂ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮੁੜ ਕੇ ਆਈ ਤਾਂ ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਬੈਠ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਬਹੁਤਾ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਸੋਚਿਆ, ਜੇ ਕੁਝ ਇਸ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਕਮਰੇ 'ਚੋਂ ਰੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਮੈਨੂੰ ਨੌਚਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਹਾਜ਼ੀ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦੇਹ, ਉਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਕੌਣ ਐ?"

"ਉਹ ਤੇਰੇ ਵਰਗੀਆਂ ਈ ਸੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬਦਬੂ ਮਾਰਦੀਆਂ ਜਾਜ਼ੀਦੀ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ। ਦੱਸ ਹੋਰ ਕੀ ਪੁੱਛਣੈਂ?"

"ਹਾੜੇ ਹਾੜੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਲਵਾਂ? ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਜਾਹਰਾ ਜਾਂ ਜੀਨਤ ਈ ਹੋਵੇ?"
"ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਐ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਕੋਈ ਭੈਣ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਆ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਾ ਦੇਵਾਂ। ਪਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੇਖ ਸਕਦੀ ਐ। ਗੱਲ ਕੋਈ ਨੂੰ ਕਰਨੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੇਖ ਲੈ ਫਿਰ ਕੀ ਬੁਣੀਗੀ।"
"ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ। ਬਸ ਵਿੱਖਾ ਈ ਦੇਹ।"

ਉਹ ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ ਫੜ੍ਹੀ ਉਸ ਕਮਰੇ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਅੰਦਰ ਘਸਮੇਲੇ ਜਿਹੇ ਬੈਠ 'ਤੇ ਦੋ ਜਣੀਆਂ ਸੁੰਗੜ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗੀਆਂ ਬੈਠੀਆਂ ਰੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਰੋਣੋਂ ਜ਼ਰਾ ਕੁ ਚੁੱਪ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਉਧਰ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੋਹਣੇ ਮੁੱਖੜੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਵੈਰਾਨ ਸਨ। ਉੱਜ ਵੀ ਮੇਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਕ ਕੇ ਤੀਲਾ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਜਾਣਦੀ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ੀ ਅਮਰ ਨੇ ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ

(ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਜਾਰੀ)

ਸੰਨ ਆਫ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ: ਵਧੀਆ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਘਟੀਆ ਕਾਪੀ!

‘ਸੰਨ ਆਫ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ’ ਦੇਖ ਕੇ ਘੋਰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੋਈ। ਜਦ ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਤੇ ਚੰਗੀ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਰੀਮੇਕ ਹੈ (ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਟਾਈਟਲ ਵਿਚ ਫਲੈਸ਼ ਜਿਹੀ ਮਾਰ ਕੇ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ ਨਾ ਸਕਿਆ)। ਮਹੇਸ਼ ਮਾਂਜਰੇਕਰ ਮਰਾਠੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਰੰਗਕਰਮੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਲਿਖੇ, ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਤੇ ਐਕਟਿੰਗ ਵਾਲੇ ਨਾਟਕ ਦੇਖਣ ਲਈ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਡਵਾਂਸ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ੋਅ ਫੁੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਟੇਜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਹੇਸ਼ ਮਾਂਜਰੇਕਰ ਮਰਾਠੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ

ਵਿਚ ਫਿਲਮ ‘ਕਿਸਮਤ’ ਵਿਚ ਸਹਿ-ਨਾਇਕ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਹ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬੜੀ ਭਾਵੁਕ ਹੈ (ਮਰਾਠੀ ਦੀ)! ਇਕ ਆਮ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬੰਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਅੱਲਵ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ

ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਦਿੱਗਜ ਕਹਾਉਂਦੇ ਧੀਰਜ ਰਤਨ (ਸਕ੍ਰੀਨਪਲੇ) ਅਤੇ ਸੁਚਮੀਤ ਮਾਵੀ (ਡਾਇਲਾਗ) ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫਲਾਪ ਫਿਲਮਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ‘ਸੰਨ ਆਫ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ’ ਨੂੰ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਵੀ ਉਤੇ ਦੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਅਸਲ

ਸਕਰੀਨ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਨੂ ਕਪੂਰ ਦੀ ਇਕ ਫਿਲਮ ‘ਕੁਛ ਤੋ ਗੜਬੜ ਹੈ’ ਦੀ ਫਰੇਮ ਟੂ ਫਰੇਮ ਕਾਪੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚੋਰੀ ਵਾਲੇ ਕਰੈਡਿਟ ਆਪਣੇ ਸਿਰਾਂ ‘ਤੇ ਸਜਾ ਲਏ ਸਨ। ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਗਲਤੀ ਮੰਨਣ ਦੀ ਥਾਂ ਫਿਲਮ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨਾਲ ਹੀ ਮੂੰਹ ਸੁਜਾ ਲਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਉਸੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦਿਲਜੀਤ

ਤੇ ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਫਿਲਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਹੈ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਵਧੀਆ ਕਾਮੇਡੀਅਨ ਹੈ, ‘ਪੰਚ’ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ

ਫਿਲਮ ਸਮੀਖਿਆ

ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਐਕਟਰ ਹੈ ਤੇ ਫਿਲਮ, ਉਹ ਵੀ ਬੜੇ ਸੰਜੀਦਾ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ, ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ ‘ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਰ ਕਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ, ਓਮ ਪੂਰੀ, ਭਰਤ ਜਾਧਵ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰਾਜ ਜਿਹਾ ਹੰਢਿਆ ਤੇ ਮੰਝਿਆ ਫਿਲਮੀ ਅਦਾਕਾਰ ਜਾਂ ਰੰਗਕਰਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਦਾਲਾਂ-ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤੜਕੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੁੱਕ ਜਦ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਡਾ. ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਫਿਲਾਸਫਰ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਸਿਵਾਏ ਸਿਰਦਰਦ ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਮਰਾਠੀ ਤੋਂ ‘ਉਤੇ’ ਦੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਯੋਗਦਾਨ ਹੋਵੇ!

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦਾ ਰੋਲ ਦਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੀ. ਵੀ. ਸੀਰੀਅਲ ‘ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ’ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਖੱਟ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ‘ਸ਼ਿਕਸ਼ਾਨਾਚਯਾ ਆਈਚਾ ਘੋ’ ਦੇ ਸਖਸ਼ਮ ਕੁਲਕਰਣੀ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਪੱਛਤ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੁੱਗੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਮਨ ਦੇ ਰੋਲ ਨੂੰ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸਪੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਕਰੈਕਟਰ ‘ਜੈਵੀਰ’ ਨੂੰ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਵਾਲੇ ਅਤਿ-ਭਾਵੁਕ ਕਿਰਦਾਰ ‘ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਰਾਏ’ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ।

ਤਾਨੀਆ ਆਪਣੇ ਭੈਣ ਵਾਲੇ ਰੋਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਿਭਾ ਗਈ। ਜਪੁਜੀ ਖਹਿਰਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਇਕ ਗਾਣੇ ਤੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਰਬੀ ਸੰਘਾ ਤੇ ਮਲਕੀਤ ਰੌਣੀ ਬੇਕਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘3 ਈਡੀਐਟ’ ਸਟਾਈਲ ਕੁਝ ‘ਪੰਚ’ ਭਰਨ ਲਈ ਹੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕਰਮਜੀਤ ਅਨਮੋਲ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਰੋਲ ਕੀ ਸੋਚ ਕੇ ਕੀਤਾ, ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰ ‘ਫਿਲਰ’ ਹਨ, ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਾਸ਼! ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਿਕਰਮ ਗਰੇਵਰ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਫਰੇਮ ਟੂ ਫਰੇਮ ਕਾਪੀ ਹੀ ਮਾਰ ਲੈਂਦਾ! ਮੇਰੀ ਸਭ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਜ਼ਰੂਰ ਵੇਖਣ।

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਚਾਨਾ

ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਲੇਖਕ ਤੇ ਐਕਟਰ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ‘ਵਾਸਤਵ’, ‘ਅਸਤਿਤਵ’ ਅਤੇ ਮਰਾਠੀ ਵਿਚ ‘ਮੀ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਭੋਸਲੇ ਬੋਲਾਚੇ’, ‘ਨਟਸਮਰਾਟ’ ਜਿਹੀਆਂ ਵਧੀਆ ਬਲਾਕ-ਬਸਟਰ ਫਿਲਮਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਮਹੇਸ਼ ਦੀ 2010 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਫਿਲਮ ‘ਸ਼ਿਕਸ਼ਾਨਾਚਯਾ ਆਈਚਾ ਘੋ’ (Shikshnashya Aaicha Gho) ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਝੰਡੇ ਗੱਡਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵੀ ਖੂਬ ਬਣੀ। ਮਰਾਠਾ ਮਹਾਸੰਘ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਇਕ ਗਾਲ਼ੂ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬੱਚਿਆਂ ਉਤੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਂਜਰੇਕਰ ਟਾਈਟਲ ਬਦਲਣ ਲਈ ਤਾਂ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਭਾਸ਼ਣ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਟਾਈਟਲ ਦਾ ਗਲਤ ਮਤਲਬ ਨਾ ਲੈਣ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਰਾਈਟਸ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਾਮਿਲ ਤੇ ਤੈਲਗੂ ਵਿਚ ‘ਧੋਨੀ’ ਟਾਈਟਲ ਹੇਠ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲੀ ਵਿਚ ‘ਚਲੋ ਪਾਲਤਾਈ’ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਾਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਹੁਤ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ 2010, ਬੰਗਾਲੀ ਫਿਲਮ 2011 ਤੇ ਤਾਮਿਲ-ਤੈਲਗੂ 2012 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਤੇ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ 2018 ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਫਿਲਮ ਚਾਰ ਕੁ ਸਾਲ ਬੇਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਧੋਨੀ, ਯੁਵਰਾਜ ਤੇ ਭੱਜੀ ਹੁਣ ਆਉਟ-ਡੇਟਿਡ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ; ਕੋਹਲੀ, ਧਵਨ ਤੇ ਰੋਹਿਤ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਆ ਚੁਕਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਗੈਸਟ ਜਿਹਾ ਰੋਲ ਕਰ ਰਹੀ ਜਪੁਜੀ ਖਹਿਰਾ ਸਲਿਮ-ਟਿਮ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਆਪਣੀ ਤਾਜ਼ਾ ਫਿਲਮ ‘ਕੁਤਮਾਈਆਂ’ ਵਿਚ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮੋਟੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਨੀਆ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ

(ਖੱਬੇ) ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ‘ਸੰਨ ਆਫ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ’ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ‘ਸ਼ਿਕਸ਼ਾਨਾਚਯਾ ਆਈਚਾ ਘੋ’ ਦਾ ਪੋਸਟਰ

ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਜਾਣ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਧੀਆ ਭਵਿੱਖ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਬੱਚਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਨਾਲਾਇਕ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਉਕਾ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਕਿੱਕ ਖੇਡਣ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਉਸ ਅੰਦਰ ਬੜੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਪਿਓ-ਪੁੱਤ ਵਿਚ ਖਿਚਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਖਿਚਾਅ ਵਿਚ ਬਾਪ ਹੱਥੋਂ ਬੇਟੇ ਦੇ ਸੱਟ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਕੌਮਾ ‘ਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਸੁਖਦਾਈ ਹੈ।

ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮਾਂਜਰੇਕਰ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਸਟਮ ਉਤੇ ਚੋਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ

ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਸ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਰੀਮੇਕ ਜਾਂ ਕਾਪੀ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਰਮ ਜਾਂ ਸੰਗ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਸਾਊਥ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਐਕਟਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰਾਜ ਨੇ ਤਾਮਿਲ ਤੇ ਤੈਲਗੂ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਬਦਲਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਰੈਡਿਟ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸਿਰਫ ‘ਕੋ-ਰਾਈਟਰ’ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ! ਇਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ‘ਮਾਲ’ ਦੱਸਣ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਝਿਜਕ ਜਾਂ ਸ਼ਰਮ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜਦ ‘ਕੈਰੀ ਆਨ ਜੱਟਾਂ’ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਪਰਦਾ ਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ‘ਲੋਕ’ ਫਿਲਮ ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਾਊਥ ਦੀ ਇਕ ਫਿਲਮ ਦੀ ਡਿੱਟੋ ਕਾਪੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਖੈਰ! ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਇਸ ਕਾਪੀ ਦੇ ਘਟੀਆ ਹੋਣ ਪਿੱਛੇ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਸਟਾਰਕਾਸਟ ਹੈ। ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸਚਿਨ ਖੇਡੇਕਰ, ਭਰਤ ਜਾਧਵ ਤੇ ਖੁਦ ਮਹੇਸ਼ ਮਾਂਜਰੇਕਰ ਜਿਹੇ ਮੰਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਸਟੇਜ ਆਰਟਿਸਟ ਸਨ। ਤੈਲਗੂ ਤੇ ਤਾਮਿਲ ਵਰਜਨ ਸਾਊਥ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਐਕਟਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰਾਜ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਪ੍ਰਸਨਜੀਤ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ;

ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ

ਪਿੰਡ ਟਿੱਬੇ (ਨੇੜੇ ਸ਼ੇਰਪੁਰ) ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ‘ਚ ਖੇਡ ਕੇ ਜਵਾਨ ਹੋਏ ਪਰਮਜੀਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਇਹ ਚੁੱਪ ਕੀਤਾ ਜਿਹਾ ਮੁੰਡਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਫਿਲਮੀ ਪਰਦੇ ‘ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਬਣ ਕੇ ਚਮਕੇਗਾ। ਪਰਮਜੀਤ ਤੋਂ ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਬਣਨਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਸੋਹੀ, ਹਰਪਾਲ ਟਿਵਾਣਾ ਦਾ ਚੰਡਿਆ ਚੇਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹਰਪਾਲ ਟਿਵਾਣਾ ਦੀ ਨਾਟਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ 12 ਸਾਲ ਸਾਹਿਰਦੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਹਰਪਾਲ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ।

ਅੱਜ ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਇੱਕ ਸਫਲ ਚਰਿੱਤਰ ਅਭਿਨੇਤਾ ਹੈ। ਕਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ, ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਬੋਲਦੀ ਹੈ। ਰੋਹਬਦਾਰ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵੈਲੀਪੁਣੇ ਵਾਲਾ, ਹਰ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਜਾਨ ਪਾਉਣਾ ਉਸ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦਾ ਰੰਗ ਹੈ। ਦਰਜਨਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਡਾਇਲਾਗ ਵੀ ਲਿਖੇ।

ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਲਾ ਰੂਪੀ ਜਾਗ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਆਣੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਲੱਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਪਿੰਡ ਟਿੱਬਾ (ਨਾਨਕਾ ਪਿੰਡ) ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਕਾਮਰੇਡੀ ਡਰਾਮੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਆਉਣ-ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੱਸਿਆ, ਜਲਾਲੀਦੀਵਾਲ ਵਾਲਾ

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਮਸਤ ਕਹਿੰਦਾ-ਕਹਾਉਂਦਾ ਕਾਮਰੇਡ ਬੁਲਾਰਾ ਸੀ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਮੇਰੇ ਨਾਨਾ ਜੀ ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ। ‘ਬਾਹਰਲੇ ਘਰ’ ਵੱਜਦੇ ਤੂੰਬੀ-ਢੋਲਕੀ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਸਦਕਾ ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਲੱਗਾ। ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਮੈਂ ‘ਚਾਹ ਦੇ ਨਸ਼ੇ’ ਬਾਰੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਾ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਲਾਹਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਦੋਂ ਆਮ ਚਰਚਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਦੁੱਧ-ਲੱਸੀਆਂ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਦੇ ਅਮਲ ‘ਤੇ ਲਾ ਗਏ।

ਸਕੂਲ-ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਸੋਹੀ ਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ ਵੇਖਣ ਦਾ ਸੌਂਕ ਪੈ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਅੰਦਰਲਾ ਕਲਾਕਾਰ ਅੰਗੜਾਈਆਂ ਲੈਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਇਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਲੈ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਅੰਦਰਲਾ ਕਲਾਕਾਰ ਅਜੇ ਕੱਚਾ ਸੀ। ਉਸਤਾਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਾ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰ ਹੋ ਕੇ ਪਿੰਡ ਮੁੜ ਆਇਆ ਤੇ ਹਲ ਦਾ ਮੂੰਨਾ ਫੜ੍ਹ ਬਾਪੂ ਨਾਲ ਖੇਡ ਦੀਆਂ ਵੱਟਾਂ ਮਿੱਧਣ ਲੱਗਾ। ਬਾਪੂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਉਦਾਸ ਚਿਹਰਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਜੇ ਤੇਰਾ ਮਨ ਐਕਟਰ ਬਣਨ ਦਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਹ, ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਲੱਭ ਲੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਬਣ ਕੇ ਮੁੜੀਂ।”

ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਦਾ ਬਾਪੂ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਫੌਜ ਵਿਚ ਵੈਦਗਿਰੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ

ਉਸ ਨੂੰ ਉਰਦੂ, ਫਾਰਸੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਜੁਬਾਨਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਲਾ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ‘ਚ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਤੁਰਦੇ-ਫਿਰਦੇ ਸੋਹੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਹਰਪਾਲ ਟਿਵਾਣਾ ਦੇ ਦਰ ਦਾ ਕੁੰਡਾ ਖੜਕਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਕਰਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ

ਲੰਘਦਿਆਂ, ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸੋਹੀ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ, ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ, ਰਮਾਇਣ, ਦੀਵਾ ਬਲੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ, ਲੋਂਗ ਦਾ ਲਿਸ਼ਕਾਰਾ, ਮੇਲਾ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ, ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਘਰ, ਲੋਹਾ ਕੁੱਟ ਆਦਿ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਖੇਡੇ।

ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਸਫਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਹਰਪਾਲ ਟਿਵਾਣਾ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਲੋਂਗ ਦਾ ਲਿਸ਼ਕਾਰਾ’ (1983) ਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਫਿਲਮ ‘ਦੀਵਾ ਬਲੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ’ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਮੁੰਬਈ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਕਦੇ ਉਹ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਪਰਤਿਆ ਸੀ। ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਦੇ ਨਾਟਕ ‘ਮਿਰਜਾ ਗਾਲਿਬ’ ਸਮੇਤ ਕਈ ਚਰਚਿਤ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ-ਵਾਰਿਸ, ਵਿਜੈ ਸ਼ਕਤੀ, ਐਲਾਨ, ਪਿਆਸੀ ਨਿਗਾਹੇ, ਦਿਵਿਆ ਸ਼ਕਤੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਹਵਾਈ ਤੇ ਕਾਫਲਾ ਕੀਤੀਆਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਈ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰਿਹਾ।

1997 ਵਿਚ ਆਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ‘ਮੇਲਾ’ ਨਾਲ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਮੁੜ ਸਰਗਰਮ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਸੁਖਮੰਦਰ ਪੰਜਲ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਵਾਰਡ ਜੇਤੂ ਫਿਲਮ ‘ਬਾਗੀ’ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ

ਅਦਾਕਾਰੀ ਪੂਰੇ ਜਲੋਲ ‘ਤੇ ਰਹੀ। ਖੇਲ ਤਕਦੀਰਾਂ ਦੇ, ਲੱਗਦਾ ਇਸ਼ਕ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਹਨੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਲੁੱਟਿਆ, ਜੱਟ ਜੇਮਸ ਬਾਂਡ, ਕੈਰੀ ਆਨ ਜੱਟਾਂ, ਸਾਬੂ ਬਹਾਦਰ, ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ, ਨਿੱਕਾ ਜੈਲਦਾਰ-2, ਸੂਬੇਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੌਮ ਦੇ ਹੀਰੇ, ਮੇਟਰ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ, ਬਲੱਡ ਸਟਰੀਟ, ਸਰਦਾਰ ਮੁਹੰਮਦ ਆਦਿ ਦਰਜਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ‘ਚ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਏ।

ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮਸਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕਲਾਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰੀਨ ਅਦਾਕਾਰੀ ਬਦਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਵਾਰਡ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਉਂਜ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾੜੀਆਂ, ਸੀਟੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਐਵਾਰਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ‘ਆਟੋ ਦੀ ਚਿੱਠੀ’ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਸੋਹੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਦਾਦੇ-ਪੋਤੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ‘ਚ ਪਏ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਤੜਫਮਈ ਹਾਲਾਤ ‘ਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

-ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਸਲ
ਫੋਨ: 91-98146-07737

PUNJABI MEGA PACK

\$14.99 PER MONTH
FOR 24 MONTHS
Save \$240 over 2 years

CALL OR VISIT YOUR LOCAL RETAILER - WE SPEAK PUNJABI!

GO SATELLITE CITY
530-777-4602

1528 COLUSA HWY STE B, YUBA CITY, CA 95993

SUN WIRELESS
888-350-8005

114-11 101 AVE, SOUTH RICHMOND HILL, NY 11419

All offers require credit qualification, 24-month commitment with early termination fee and eAutoPay. \$240 Savings Offer: Valid for activation and installation of qualifying new DISH service. Requires subscription to a qualifying American or DishLATINO package in addition to Punjabi Mega Pack. Receive a monthly credit of \$10 for the first 24 months. Important Terms and Conditions: Promotional Offers: International programming requires America's Top 120 or higher. Upfront activation and/or receiver upgrade fees may apply based on credit qualification. After 24-month promotional period, then-current monthly price applies and is subject to change. Offer ends 1/14/19. 2 Year Commitment: Early termination fee of \$20/mo. remaining applies if you cancel early. Hopper: Monthly fees: Hopper, \$15; Joey, \$7; Super Joey, \$10. With PrimeTime Anytime record ABC, CBS, FOX and NBC plus two channels. With addition of Super Joey record two additional channels. Watching live and recorded TV anywhere requires an Internet-connected, Sling-enabled DVR and compatible mobile device. Premium Channels: Subject to credit qualification. After 3 mos., you will be billed \$60/mo. for HBO, Cinemax, Showtime, Starz and DISH Movie Pack unless you call to cancel. Installation/Equipment Requirements: A second dish antenna may be required to view both International and American programming. Free Standard Professional Installation only. Leased equipment must be returned to DISH upon cancellation or unreturned equipment fees apply. Other: All prices, fees, charges, packages, programming, features, functionality and offers subject to change without notice. After 6 mos., you will be billed \$8/mo for Protection Plan unless you call to cancel. Free standard professional installation only. Taxes or reimbursement charges for state gross earnings taxes may apply. Additional restrictions and taxes may apply. © 2018 DISH Network L.L.C. All rights reserved. HBO®, Cinemax® and related channels and service marks are the property of Home Box Office, Inc. SHOWTIME is a registered trademark of Showtime Networks Inc., a CBS Company. STARZ and related channels and service marks are property of Starz Entertainment, LLC.